

**Växjö
kommun**

Årsredovisning Växjö kommun 2022

Innehållsförteckning

Inledning	4
Förord.....	4
Året i korthet.....	5
Förvaltningsberättelse	7
Översikt över verksamhetens utveckling	7
Den kommunala koncernen	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	12
Händelser av väsentlig betydelse	36
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	37
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	38
Balanskravsresultat	48
Väsentliga personalförhållanden.....	49
Förväntad utveckling	54
Finansiella rapporter	57
Resultaträkning	57
Balansräkning.....	57
Kassaflödesanalys	59
Noter	61
Not 1. Redovisningsprinciper.....	61
Noter	65
Kommuninvest.....	74
Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell	75
Sammanlagd kostnad för kommunal räkenskapsrevision	75
Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretag.....	76
Upplysning om upprättad särredovisning.....	76
Driftredovisning	82
Upplysning om driftredovisningens uppbyggnad.....	82
Upplysning om tillämpade internredovisningsprinciper.....	83
Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar.....	85
Investeringsredovisning	86
Upplysning om investeringsredovisningens uppbyggnad.....	88
Exploateringsredovisning.....	89
Hållbara Växjö 2030 - status.....	90
Rättvist och ansvarstagande.....	90

	Växande och inkluderande.....	92
	Klimat- och miljösmart	95
	Trygg och tillitsfullt.....	98
	Grönt och hälsosamt.....	101
Verksamhetsredovisning.....		104
	Uppföljning riktningsmål.....	104
Revisionsberättelse.....		138

Inledning

Förord

Resultatet för Växjö kommun 2022 visar ett positivt utfall på 230 miljoner kronor. Överskottet är bland annat en följd av skatteavräkningar och statsbidrag. Att vi har ett starkt resultat i ryggen när vi går in i en mer osäker period med höjda räntor, hög inflation och försvagad konjunktur gör oss bättre rustade för framtida utmaningar.

Under hösten 2022 fattade kommunfullmäktige flera beslut om extra satsningar som innebär engångskostnader i årets resultat, däribland bidrag till föreningar för energikostnader samt för investeringar i energieffektiva lösningar. Kommunfullmäktige beslutade även om upprustning av Museiparken och Evedalsområdet samt tillskott till skolan för bland annat nya läromedel, böcker och verktyg. Årets resultat har även påverkats i och med bytet av trygghet av förmånsbestämda pensioner till försäkring.

De flesta av kommunens nämnder har en ekonomi i balans och merparten redovisar positiva budgetavvikelser. De nämnder som redovisar störst budgetavvikelse är nämnden för arbete och välfärd och omsorgsnämnden. Övriga nämnder redovisar mindre avvikelser mot budget. Kommunal verksamhet bedrivs även i bolagsform. Resultaten för de kommunala bolagen visar att de flesta bolagen också håller sina budgetar eller redovisar mindre avvikelser.

När vi nu går in i 2023 påbörjar vi en nystart för Växjö kommun med satsningar kopplat till bland annat skola och omsorg, trygghet och jämlikhet, hållbarhet samt ett stärkt näringsliv. Med budget 2023 blir det prioriteringar på att stärka välfärden med satsningar på en jämlik och likvärdig skola, ökad bemanning inom omsorgen samt insatser för att bryta segregationen och öka tryggheten.

Malin Lauber (S), kommunstyrelsens ordförande

Året i korthet

Coronapandemin hade även under inledningen av 2022 stor påverkan på kommunens verksamheter och ledde till flera omställningar. Det har, även om framförallt flera evenemang fått ställas in, hittats lösningar för att kunna erbjuda och genomföra flera aktiviteter. Detta tack vare anpassning av verksamheterna och digitalisering.

Växjö kommun ansökte om att bli en av EU:s klimatneutrala städer

Kommunstyrelsen beslutade att skicka in en ansökan till European Climate Neutral Mission om att Växjö kommun ska bli en av EU:s klimatneutrala städer. European Climate Neutral Mission är en del av EU:s arbete för att skynda på klimatomställningen där målsättningen är att uppnå klimatneutralitet till 2030

Dam-VM spelades i Åby den 23–27 mars

Svenska Bandyförbundet arrangerade tillsammans med Växjö kommun och den allsvenska klubben Åby/Tjureda IF Dam-VM i bandy 2022. Det var första gången mästerskapet avgörs på svensk mark sedan 2008.

Nytt sjukhus i Råppe – kommunen går in i nästa steg

Regionfullmäktige i Region Kronoberg beslutade att nytt akutsjukhus ska byggas i Råppe. Med anledning av detta går kommunen in i nästa fas bland annat med att ta fram en avsiktsförklaring för fastigheten i centrum där dagens centralasarett ligger, ny detaljplan för den västra sidan i Råppe och planera för kommande ledningsomläggningar.

Växjö kommun fördelar 3,8 miljoner till barn- och ungdomsföreningar för ökad integration och meningsfull fritid

Växjö kommun har tecknat ett partnerskap med fyra föreningar för att satsa på ökad folkhälsa och rörelse för barn och ungdomar, och möjligheter för en meningsfull fritid för barn och unga i underrepresenterade grupper. Partnerskapet är tecknat med En frisk generation, Växjö 4H-klubb, Växjö BK och Östers IF

Krigsplacering av Växjö kommunkoncerns personal

Växjö kommunkoncern började planera för krigsplacering av tillsvidareanställda medarbetare inom koncernens alla förvaltningar, bolag och Värends räddningstjänst. Detta är endast en planeringsåtgärd för att säkerställa tillgången till medarbetare och kunna bedriva verksamhet under så kallad höjd beredskap.

Nya lindar planterades längs Västra Esplanaden

Plantering av de nya lindarna längs Västra Esplanaden. Av säkerhetsskäl har flera träd tagits ner då de var i dåligt skick.

Miljöpartiet lämnade majoritetssamarbetet i Växjö – Alliansen ledde vidare

Miljöpartiet meddelade att de lämnar det blågröna samarbete som lett Växjö kommun i snart två mandatperioder.

Yrkes-SM i Växjö

10–12 maj arrangerades Yrkes-SM på Arenastaden i Växjö, ett evenemang som syftar till att öka intresset och rekryteringen till yrkesutbildningar.

Nästan 700 rullstolar, rollatorer, gåbord och andra hjälpmedel skänkta till Ukraina

Växjö kommun har tillsammans med Alvesta, Tingsryd och Ljungby kommuner skänkt nästan 700 hjälpmedel till den krigsdrabbade civilbefolkningen i Ukraina. Detta är ett exempel på flera insatser Växjö kommun gjort med anledning av kriget i Ukraina.

Invigning av nya Räftevallen med aktiviteter och fotboll

Söndag 29 maj invigdes nya Räftevallen i Växjö. Utöver fotbollsmatch bjöds det under dagen på flera olika aktiviteter.

Första spadtaget för Hagavikskolan

Den 13 juni togs första spadtaget för nya skolan i Hagavik. Hagavikskolan kommer bli en ny högstadieskola för årskurs 7–9 som beräknas kunna ta totalt 630 elever. I projektet omfattas, utöver en högstadieskola, även en sporthall med multisal samt ett större produktionskök som också ska försörja andra skolor och förskolor med mat.

Invigning av Klosterbron

Onsdag den 24 augusti, invigdes den nya, bredare och ljusare Klosterbron på stationsområdet i Växjö.

Satsningar på skola, Evedal, och Museiparken

Tack vare prognostiserat överskott för år 2022 beslutade kommunstyrelsen att avsätta pengar för bland annat inköp av nya läromedel och möbler till skolor, rusta upp hopptorn och bygga ny utomhussomstadium på Evedal samt rusta upp Museiparken.

Nytt styre i Växjö kommun

Efter valresultatet presenterades i oktober ett nytt styre för Växjö kommun bestående av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Partierna kommer ha ett valtekniskt samarbete med Centerpartiet.

Stödinsatser till föreningar för att klara ökade energikostnader

Kommunstyrelsen beslutade att införa ekonomiskt stöd och amorteringsbefrielse för kommunens föreningar. Detta för att möjliggöra för föreningar att klara de ökade energikostnaderna.

Växjö kommun bjöd in till Idrottskalaset

För att inspirera kommunens invånare till idrott, rörelsegädje och deltagande i föreningslivet arrangerade Växjö kommun i november Idrottskalaset i Växjö Tipshall. Evenemanget var en prova-på-dag i stort format där kommunens breda föreningsliv fick visa upp sin verksamhet och nå ut till nya grupper.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Kommunkoncernen	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat, mnkr	504	422	249	113	424
Eget kapital, mnkr	5 691	5 183	4 760	6 096	5 983
Ansvarsförbindelse pensionsåtagande, mnkr	34	33	53	1 614	1 646
Investeringar, mnkr	850	1 033	1 089	1 374	1 159
Förändring av verksamhetens nettokostnader (inkl. avskr. och finansnetto), %	5	2	123	12	1
Nettokostnader (inkl. finansnetto) i % av skatteintäkter m.m., mnkr	91	92	95	98	90
Långfristig låneskuld, kr/invånare	88 022	89 604	87 907	73 854	67 780
Eget kapital (inkl. ansvarsförbindelse pensioner) kr/invånare	58 107	53 448	33 157	47 620	46 857
Soliditet, % (inkl. ansvarsförbindelse pensioner)	28,2	26,4	25,2	26,4	26,3
Antal tillsvidareanställda (kommunen, VKAB och Värends Räddningstjänst)	7 872	7 849	7 210	7 238	7 220
Antal invånare 31/12	97 081	95 995	94 859	94 129	92 567
Kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat, mnkr	230	234	215	2	108
Verksamhetens resultat, mnkr	74	89	56	-202	-112
Verksamhetens intäkter, mnkr	1 505	1 449	1 409	1 421	1 706
Verksamhetens kostnader, mnkr	-7 172	-6 782	-6 530	-6 511	-6 535
Eget kapital, mnkr	2 341	2 111	1 877	3 225	3 223
Ansvarsförbindelse pensionsåtagande, mnkr	12	28	28	1 590	1 624
Nettoinvesteringar, mnkr	256	222	278	251	272
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr	5 893	5 572	5 320	5 028	4 861
Förändring av skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning, exklusive jämförelsestörande poster, %	6	5	6	3	4
Förändring av verksamhetens nettokostnader (inkl. finansnetto), exklusive jämförelsestörande poster, %	6	4	1	5	8
Nettokostnader (inkl. finansnetto) i % av skatteintäkter m.m., exklusive jämförelsestörande poster	96	96	96	100	99
Soliditet, (inkl. ansvarsförbindelse pensioner), %	32	30	27,1	27,8	27,1
Skattesats, %	20,19	20,19	20,19	20,19	20,19

Ändrad redovisningsprincip 2019 andelar Kommuninvest: Redovisningsprincipen ändrades gällande uppskrivning av andelar i Kommuninvest (finansiell anläggningstillgång). År 2015 var sista året då uppskrivning skedde. Eget kapital för åren 2016-2018 är minskat med 75 miljoner kronor jämfört med respektive fastställda årsredovisning.

Ändrad redovisningsprincip 2020 pensioner till fullfondsredovisning: Fullfondsmodellen innebär att pensionsåtagande intjänat till och med år 1997 (exklusive visstids-pension) istället för ansvarsförbindelse redovisas på balansräkningen som en avsättning. Justering har gjorts mot ingående eget kapital år 2020.

Soliditet: definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.

Nettoinvesteringar: definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för investeringsbelopp som finansierats med ex offentliga bidrag, eller upplupna intäkter som förbrukas under flera år, ex anslutningsavgifter VA.

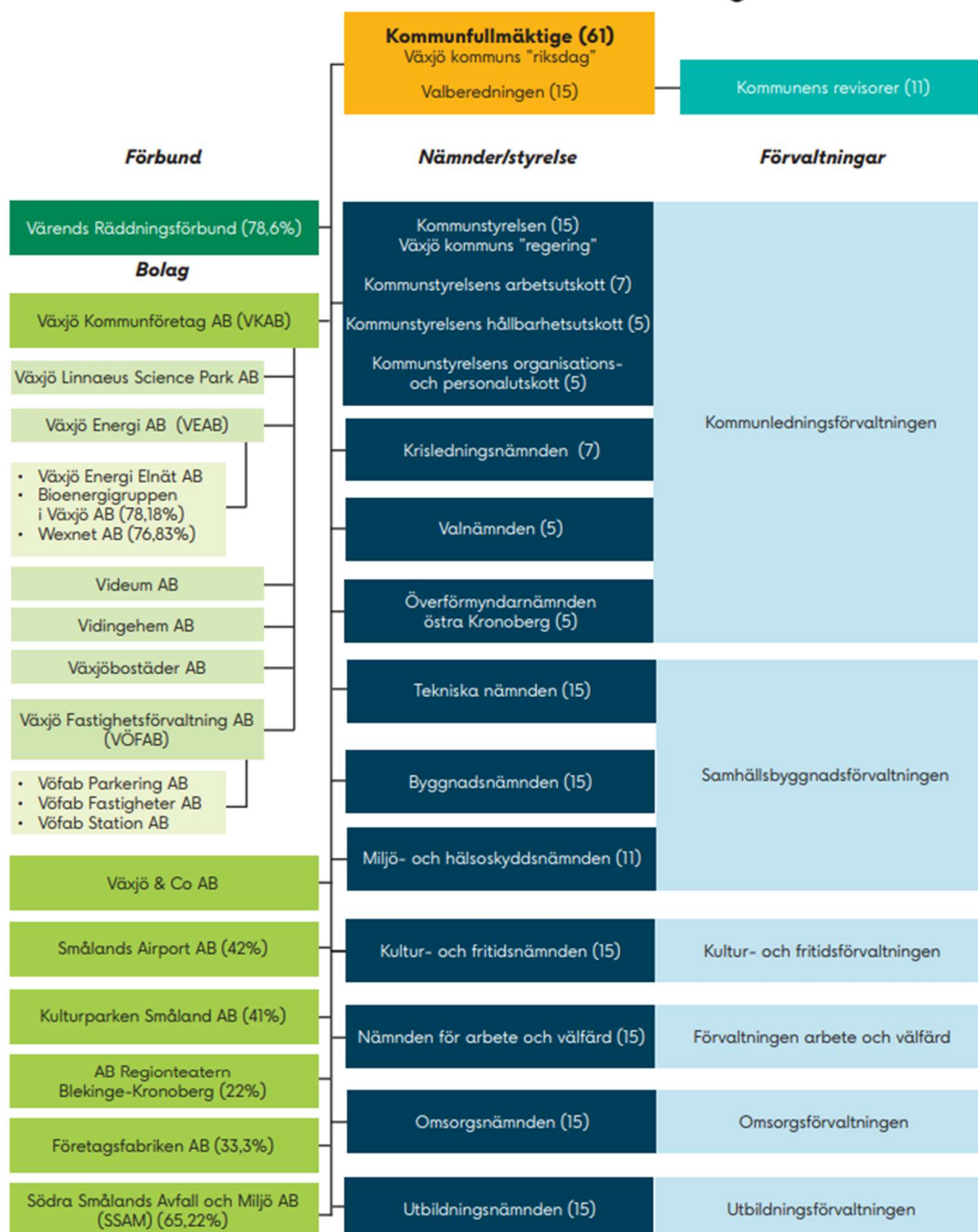
Nettokostnad: avser verksamhetens intäkter minskade med verksamhetens kostnader och avskrivningar.

Den kommunala koncernen

Nämnder och bolag som under 2022 ingått i kommunkoncernen framgår av nedanstående bild. Från och med 2023 har några större förändringar skett. En ny samhällsbyggnadsnämnd och en miljö- och byggnämnd har bildats som tar över den huvudsakliga verksamheten från tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden. En ny servicenämnd har bildats som tar över delar av kommunstyrelsens verksamheter såsom måltidsorganisation och lokal-försörjningsgruppen.

Inom VKAB-koncernen har en omstrukturering skett där Vidingehem AB fusionerats med Växjö-bostäder, vars namn nu är Vidingehem AB. Videum AB har fusionerats med VÖFAB som behåller bolagsnamnet VÖFAB.

Bilden nedan beskriver samtliga nämnder och bolag som ingår i kommunkoncernen. I det högra fältet finns nämndernas förvaltningsorganisation. Där inget anges är bolaget helägt av kommunen. Antal ledamöter inom parentes. Överförmyndarnämnden östra Kronoberg är en gemensam nämnd mellan Alvesta, Lessebo, Tingsryd och Växjö.

Växjö kommun har även intressen i kommunalförbunden Vård och behandling i Kronoberg (VoB), Samordningsförbund Värend, Växjö Citysamverkan AB, Huseby Bruk AB samt i två stiftelser, nämligen Stiftelsen Smålands Museum och Stiftelsen Emigrantinstitutet.

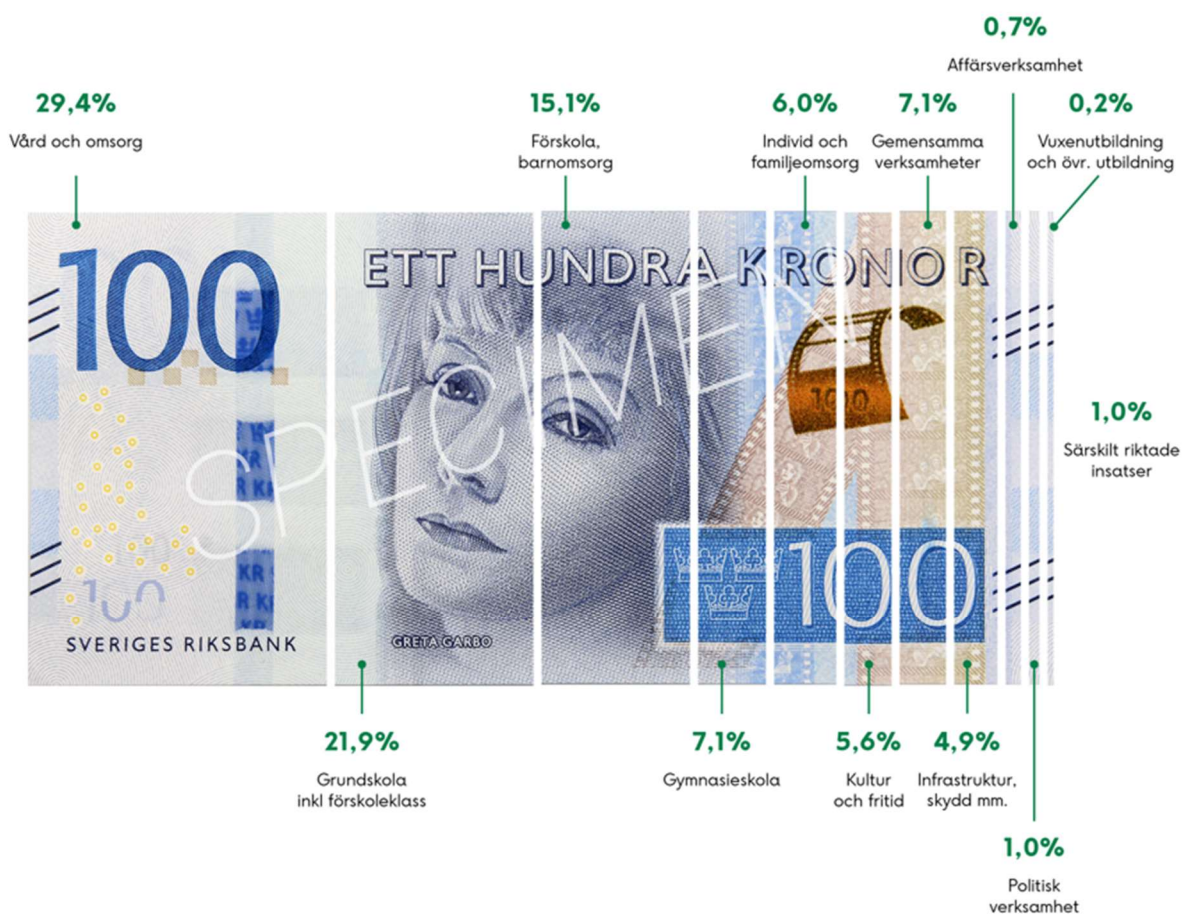
Omfattning privata utförare 2022

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande, det vill säga kommunala företag inkluderas inte i begreppet. Privat utförare i detta sammanhang omfattar inte heller fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte är upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Nedan redovisas omfattningen av privata utförare i Växjö kommun år 2022.

Verksamhetsområde	Antal privata utförare	Omfattning
Omsorg		
Särskilt boende äldre (LOV)	3	296 lägenheter
Bostad med särskild service, SoL	1	Ca 15 lägenheter
Hemtjänst och hemsjukvård (LOV)	6	243 omsorgstagare
Bostad med särskild service, LSS	4	Ca 60 lägenheter
Särskilt boende (LOU) SoL/LSS	1	27 omsorgstagare
Kultur och fritid		
Café i Statsbiblioteket Växjö	1	
Drift Växjö simhall	1	
Lokalvård	2	
Infrastruktur etc.		
Gatudrift	En större och några mindre	
Gatubelysning	En större och några mindre	
Parkering	En större och några mindre	
Vatten och avloppshantering	En större och några mindre	
Vuxenutbildning		
Svenska för invandrare	8	1 296 elever
Vuxenutbildning teoretiska gymnasieämnen	10	2 047 elever
Vuxenutbildning yrkesprogram gymnasienivå	12	1 115 elever
Grundläggande vuxenutbildning	7	668 elever
Övrigt		
Städentreprenad förskolor och skolor	3	
Sysselsättningsåtgärder	3	51 deltagare

Vart gick skatten 2022

	Netto kostnad, mnkr	Procent av skatten	Skatt, kronor
Politisk verksamhet	58	1,0	718
Infrastruktur,skydd m.m	288	4,9	3 590
Kultur och fritid	326	5,6	4 067
Förskola, skolbarnomsorg	878	15,1	10 955
Grundskola inklusive förskoleklass	1 274	21,9	15 893
Gymnasieskola	416	7,1	5 193
Vuxenutbildning och övrig utbildning	9	0,2	114
Vård och omsorg	1 712	29,4	21 364
Individ- och familjeomsorg	347	6,0	4 329
Särskilt riktade insatser	61	1,0	759
Affärsverksamhet	39	0,7	487

Gemensamma verksamheter	418	7,1	5 214
Summa	5 826	100,0	72 683

Exemplet gäller en person som har en beskattningsbar inkomst på 30 000 kronor per månad. Per år är inkomsten 360 000 kronor och 20,19 procent skatt till Växjö kommun motsvarar 72 683 kronor.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

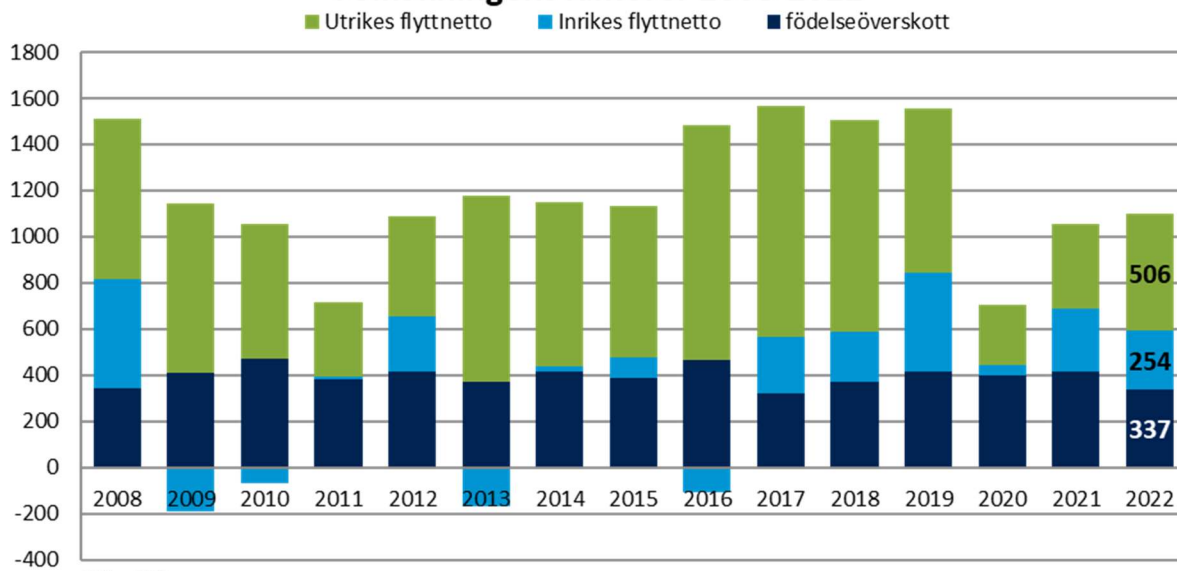
Omvärldsanalys

Befolkningsutveckling

Mot slutet av 2022 uppgick Sveriges folkmängd till 10 521 556 personer vilket var en ökning med 69 230 personer eller nästan 0,7% procent jämfört med året innan. Befolkningen ökade i 16 av landets 21 regioner där Blekinge i Småland och fyra län i de norra delarna hade fallande befolkningssiffror. I Kronobergs län steg invånarantalet med 995 personer eller nästan 0,5 procent. För Växjö kommun, som har haft en jämn och hög befolkningsökning under den senaste 10-årsperioden, har befolkningstillväxten bromsat in något sedan pandemin. Under pandemiåret 2020 innebar det nästan en halvering av kommunens befolkningstillväxttakt jämfört med åren innan. Under 2021 så steg befolkningen i Växjö kommun med 1 136 personer eller +1,2%, något som fortfarande var en något långsammare befolkningstillväxttakt än åren innan pandemin. Befolkningstillväxten under 2022 liknade den under 2021 då Växjö kommuns folkmängd ökade med 1 142 personer och mot slutet av året låg på totalt 97 137 invånare. 2022 års kommunsiffra innebar också att Växjö kommun stod för drygt 86 procent av den positiva befolkningsförändringen i Kronobergs län där endast tre av åtta kommuner visade positiva siffror (Växjö, Älmhult och Ljungby).

Majoriteten av kommunens befolkningsökning under 2022 kan förklaras av ett positivt flyttnetto (70 procent) medan de återstående 30 procenten tillskrivs kommunens födelseöverskott. Födelseöverskottet i kommunen har legat stabilt under den senaste 15 års perioden och bidragit med cirka 400 personer per år till Växjös befolkningstillväxt. Under 2022 bromsade dock antalet födselar in något vilket gjorde att tillskottet från antalet födda minus antalet avlidna i kommunen endast landade på +337 personer. Adderas siffrorna för det sista decenniet visar det sig att kommunen växt med drygt 12 000 personer, där flyttnettot totalt bidragit med 8 263 personer till kommunens befolkning. Bryter vi ner det ytterligare ser vi att en majoritet av tillskottet (57%) kan tillskrivas ett positivt flyttnetto mot utlandet. Födelsenettot har under samma period tillfört totalt 3 894 personer till Växjö kommun.

Folkökningens faktorer 2008-2022

Källa: SCB

En stor del av kommunens befolkningstillväxt under de senaste 10 åren har skett i Växjö stad. För att illustrera: Befolkningen i kommunen ökade under denna period med drygt 12 000 personer eller 13 procent. Befolkningen i Växjö stad växte under samma tid med 9 800 personer, vilket utgör nästan 82 procent av kommunens totala befolkningstillväxt. Under 2022 var utvecklingen i kommunens huvudcentralort ännu starkare då Växjö stad stod för hela 93 procent av den positiva befolkningstillväxten i kommunen.

Tätort	Befolkning 2022	Förändring jämfört med 2021
Braås	1 698	-27
Dädesjö	131	5
Furuby	370	-10
Gemla	1 496	-18
Ingelstad	1 833	-24
Lammhult	1 870	-40
Landsbygd	12 001	52
Nöbbele	247	7
På församling skrivna	116	12
Rottne	2 414	-5
Tävelsås	357	2
Vederslöv	146	-4
Växjö	73 333	1 182
Åby	428	-4
Åryd	697	14
Växjö kommun tot	97 137	1 142

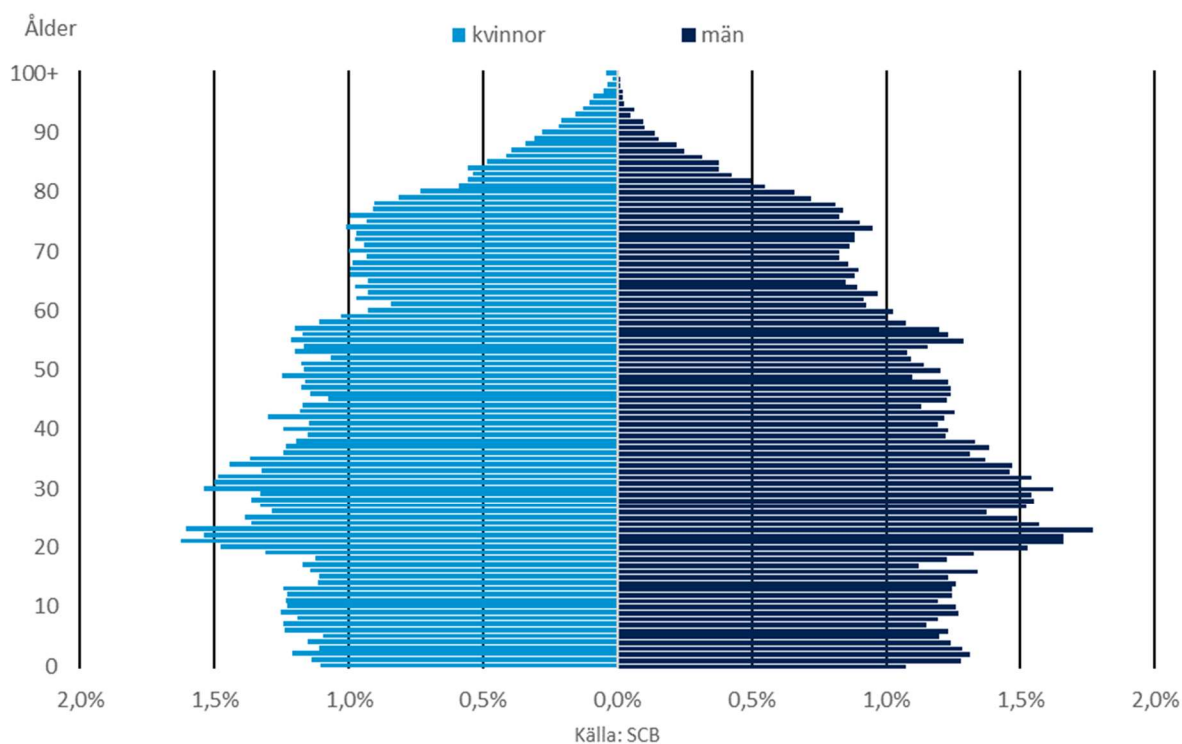
Antalet födlsar, personer som avlider samt flyttningar påverkar Växjös antalsmässiga befolkningsutveckling. För en kommun och dess verksamheter sker dock de stora förändringarna främst

genom att olika stora åldersgrupper åldras för varje år vilket medför förändrade behov.

Under 2022 ökade befolkningen i samtliga åldersgrupper utom en jämfört med året innan. Minskningen skedde inom gruppen 0-15 åringar där nedgången skrevs till -0,2 procent. Delas guppen upp ytterligare något ser man att minskningen uteslutande skedde inom de yngre åldrarna 0-6 år (-0,7 procent) medan barn i gruppen 7-15 år ökade med 0,2 procent. Nedgången i de yngre åldrarna kan till stor del kopplas till det minskande barnafödandet i kommunen under 2022. Växjö kommun är emellertid inte ensam om detta då det under 2022 skedde en kraftig minskning av barnafödandet i hela Sverige. Summerar vi antal födda för perioden januari-september så måste vi gå tillbaka ända till 2005 för att hitta lägre siffror jämfört med 2022. En förklaring till nedgången av födslar kan vara en ökad oro pga ett förändrat säkerhetsläge i världen, kriget i Ukraina samt den senaste tidens kraftigt stigande inflation. Historiskt sett så har människors oro för bland annat ekonomiska kriser, terrorism och krig påverkat barnafödandet negativt.

Två grupper som ökade mycket starkt under 2019 var 16-19-åringarna, det vill säga unga som går i gymnasieskolan samt personer som var 80 år eller äldre. Gruppen 16-19 år ökade med nästan 180 personer eller 3,9 procent. Att unga i gymnasieålder ökar kan delvis förklaras av de relativt stora födelsekullarna runt 2005 och framåt samt de stora migrationsflödena runt 2016. Att personer i de övre pensionärsåldrarna också växer i en allt snabbare takt (+5,3%) beror på den stora gruppen av fyrtiotalister som fortsätter att flöda in i dessa åldrar. (se befolkningspyramid nedan).

Befolkningspyramid, Växjö kommun, 2022

Ekonomisk utveckling

Växjö kommun är en del av en global ekonomi och påverkas av såväl den nationella som den internationella utvecklingen. Efterverkningar av pandemin är fortfarande märkbara och kriget i Ukraina skapar, utöver ett enormt mänskligt lidande, en osäkerhet som påverkar världsekonomin negativt. Informationen i detta avsnitt är främst hämtat från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Starka resultat 2022 att vänta i Sveriges kommuner

Svensk och global konjunktur har varit inne i en period av återhämtning efter pandemin men nu försvagas konjunkturen i snabb takt.

Kommunernas resultat var rekordhøgt 2021 och det starka resultatet förklaras av en betydligt snabbare ekonomisk återhämtning efter pandemin än väntat och höga orealiserade finansiella intäkter till följd av en positiv börsutveckling. Relativt starka resultat förväntas även för 2022 vilket främst beror på att skatteintäkterna fortsätter att öka snabbt. Motverkande faktorer under 2022 har varit inflationsutvecklingen med en hög prisutveckling på el och drivmedel som inneburit högre kostnader för flera kommunala verksamheter. Under året har prisökningarna på bland annat livsmedel varit mycket höga.

Nominell tillväxt för skatteunderlaget

SKR's prognos i december 2022 var att det underliggande skatteunderlaget för 2022 ökade med 5,7 procent. I cirkulär från februari 2023 gör SKR bedömningen att ökningen blev något större (5,9 procent). Det var en fortsatt stark tillväxt av skatteunderlaget 2022 efter återhämtningen från pandemin, trots att ekonomin bromsade in under andra halvåret 2022. Enligt Skatteverkets arbetsgivardeklarationer bromsade därmed även ökningen av lönesumman in de sista månaderna 2022. En motverkande faktor under andra halvåret var dock de höjda garantipensionerna från augusti 2022.

Hög inflation

De ekonomiska konsekvenserna av kriget i Ukraina är stora. Självklart för Ukraina, men också Europas övriga länder och Sverige påverkas. Råvarupriser ökar och bristsituationer uppstår. Inflationen som är den högsta på 30 år leder till successivt ökande livsmedels- och byggkostnader och fortsatt höga energi- och drivmedelspriser. Utbudsstörningar förstärker denna utveckling. En åtgärd som har vidtagits av centralbankerna för att dämpa inflationsutvecklingen är snabba och kraftfulla räntehöjningar vilket bidrar till en snabb inbromsning av svensk ekonomi 2023.

Sammanfattningsvis

Starka resultat är att vänta 2022 i Sveriges kommuner och beror främst på höga skatteintäkter. Skatteunderlaget håller uppe relativt väl i nominella termer, men kraftigt stigande priser gör att det reala skatteunderlaget urholkas rejält och medför minskad köpkraft för sektorn. Flertalet tillfälliga utgifter inom den offentliga sektorn kopplade till pandemin faller dessutom bort och bidrar därmed till ett överskott i år. BNP-tillväxten i Sverige har blivit svagare under 2022, men sett till

hela året är tillväxten ändå tämligen hög (2,8%).

Finansiella risker

För att beskriva Växjö kommun och kommunkoncernen och förmågan att upprätthålla en god ekonomisk hushållning används en finansiell analysmodell som bygger på fyra olika aspekter: Resultat, Kapacitet, Risk och Kontroll. Analysen inom varje perspektiv grundas på ett antal finansiella nyckeltal vilkas uppgift är att belysa ställning och utveckling inom respektive aspekt.

Växjö kommun

Resultat och kapacitet

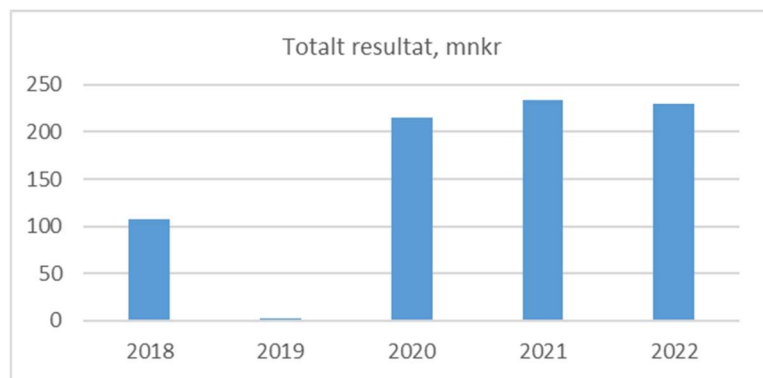
Årets resultat

mkr	Utfall 2022	Budget 2022	Bud- getavvi- kelse
Årets resultat	230	81	149
Verksamhetens resultat	74	-107	181

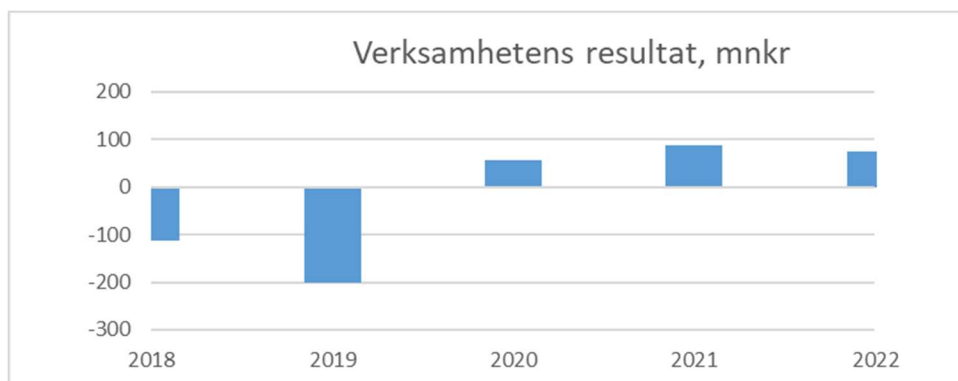
Kommunens resultat för år 2022 uppgår till 230 miljoner kronor, vikt är i nivå med föregående år. Resultatet för år 2022 förklaras huvudsakligen av ett högt utfall av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag för perioden vilka överstiger verksamhetens nettokostnader med 221 miljoner kronor. Orsakerna till den höga resultatnivån är en kombination av flera orsaker där positiva skatteavräkningar påverkat året positivt. På kostnadssidan märks effekter av pensionsinlösen samt särskilda satsningar som gjorts under året. En mer detaljerad resultatanalys ges i avsnitt "Verksamhetens intäkter och kostnader".

Finansnettot ger ett tillskott på 156 miljoner kronor som till största delen hänförs till utdelningar och borgensavgifter från kommunens bolag.

Jämfört med budget redovisar kommunen en positiv avvikelse på 149 miljoner kronor. Gemensam finansiering redovisar en avvikelse mot budget på 79 miljoner kronor och nämnderna en positiv avvikelse på 70 miljoner kronor.

Resultatet för den ordinarie verksamheten, det vill säga verksamhetens nettokostnader med avdrag för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, visar ett positivt utfall för år 2022 med 74 miljoner kronor.

Jämförelsestörande poster

För att resultatet ska vara jämförbart mellan åren justeras vissa nyckeltal för jämförelsestörande poster. Som jämförelsestörande betraktas poster som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

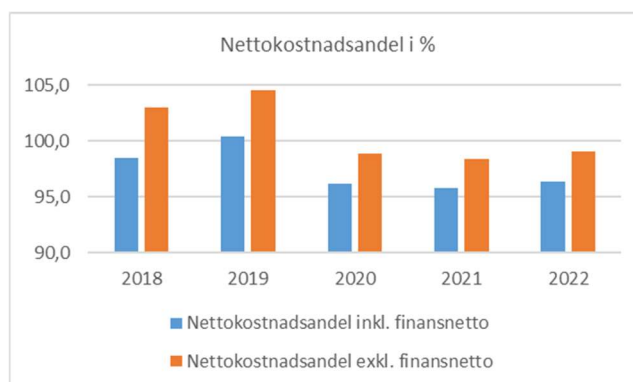
När uppföljning sker av den ordinarie verksamheten exkluderas exploateringsresultatet som kan variera stort mellan de olika åren. Exploateringsresultatet bedöms därför alltid som en jämförelsestörande post. Med markexploatering avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier.

År	Jämförelsestörande post	+ intäkt, - kostnad mnkr
2022	Exploateringsresultat	+5
2021	Exploateringsresultat	+2
2020	Exploateringsresultat	+14
2019	Exploateringsresultat	+22
2018	Exploateringsresultat	+36

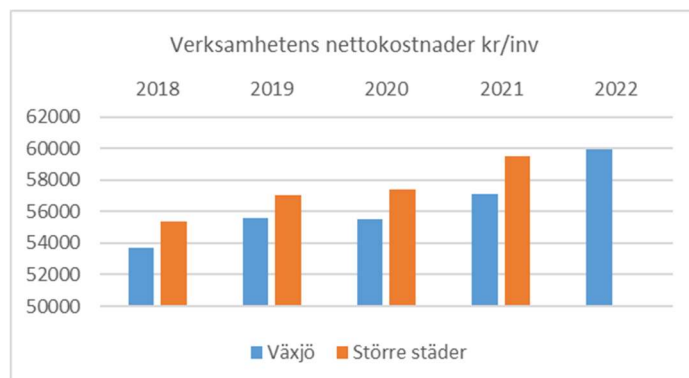
Utveckling av nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns en balans mellan löpande intäkter och kostnader. Resultatet behöver därför över tiden vara positivt för att finansiera exempelvis investeringar och pensionsåtaganden. Det är också viktigt att det finns en buffert för att kunna möta konjunktursvängningar. Verksamhetens nettokostnader och finansnetto i relation till skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning bör därför understiga 100 procent. Vid beräkning av nettokostnadsandel exkluderas jämförelsestörande poster.

För år 2022 uppgick nettokostnadsandelen inklusive finansnettot till 96,4 procent. Om finansnettot exkluderas uppgår nettokostnadsandelen istället till 99,0 procent för året. Då skatteintäkter och utjämningsbidrag procentuellt har ökat mindre än nettokostnaderna jämfört med förra året visar kommunen en något försämrad procentandel. För att uppnå en långsiktig ekonomi i balans måste ökningstakten av nettokostnaderna minska för att inte överstiga nivån på skatteintäkter, generella statsbidrag och skatteutjämning som ska finansiera den ordinarie verksamheten.

Verksamhetens nettokostnader per invånare har de senaste åren varit något lägre i Växjö kommun jämfört med kommungrupp större städer. För år 2022 uppgick nettokostnaden i Växjö till 59 940 kronor per invånare, som är något högre jämfört med år 2021 som uppgick till 57 118 kronor.

Ökning från föregående år, %, exkl. jämförelsestörande poster	2022	2021	2020	2019	2018
Skatteintäkter, statsbidrag och skatteutjämningsposter	5,7	4,8	5,8	3,4	4,1
Verksamhetens nettokostnad inklusive finansnetto	6,1	4,2	1,4	5,4	7,6
Verksamhetens nettokostnad exklusive finansnetto	6,4	3,8	0,5	4,8	8,3

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter för år 2022 uppgår totalt till 1,5 miljarder kronor, 56 miljoner kronor (3,9%) högre än föregående år. Förklaringen till ökningen är en kombination av olika orsaker. Ökade volymer inom såväl äldre- som barnomsorg och en ökad nivå på uthyrning av lokaler ger högre intäkter. En minskning noteras för avgifter för bygglov, planavgifter och startbesked. Sammantaget ökar taxor och avgifter tillsammans med hyror och arrenden med 45 miljoner kronor. Försäljning av biogas har ökat till följd av såväl högre pris som högre volym. Bland statsbidragen noteras en ökning av bidrag från Migrationsverket, främst hänförligt till ersättningar kopplat till mottagande av flyktingar från Ukraina men också på grund av satsningar från etableringsmedel. Ändringar och omställningar i anställningsformer hos arbetsförmedlingen har lett till en minskning av därtill kopplade bidrag. Den sammanlagda förändringen av bidrag innebär en minskning med sex miljoner kronor.

Verksamhetens kostnader år 2022 uppgår till 7,2 miljarder kronor och har ökat med 390 miljoner kronor (5,8%) jämfört med föregående år. Den enskilt största orsaken till ökningen är ökade personalkostnader om ökar med 160 miljoner kronor, eller 4,1%, jämfört med föregående år. Orsakerna till ökningen är flera, varav 2022 års lönerrevision är en stor del. Därtill kommer en ökad kostnad till följd av ett ökat antal anställda. Även övertidskostnaderna har ökat under året vilket främst härleds till ett nytt arbetstidsavtal där schemaändringar med kort varsel i högre utsträckning resulterar i övertidsersättning. Kostnader för sjuklön har ökat något, trots att sjukfrånvaron enligt statistiken minskar. Detta beror på att korttidsfrånvaron, där kommunen står för sjuklönen de första fjorton dagarna, ökar emedan långtidsfrånvaron minskar. Mer detaljerad statistik gällande personal återfinns i avsnittet Väsentliga personalförhållanden, Medarbetare i siffror.

Ytterligare en orsak till högre personalkostnader är att kommunens kostnader för pensioner har ökat. Detta förklaras dels av inlösen av del av pensionsskulden och dels av en högre inflationstakt

som också ger högre kostnad för pensioner.

Den ökade prisnivån till följd av en högre inflation märks inom flera områden. Kostnader för el, material och drivmedel ökar. Även kostnader för skolskjutsar ökar. En ökad volym inom äldreomsorgen har också lett till högre kostnader för privata utförare. Detsamma gäller ett ökat elevantal på fristående grund- och gymnasieskolor. Under 2022 har byte av brandvägg och IT-system skett, vilket har lett till något högre IT-relaterade kostnader. Ytterligare förklaring till ökade kostnader är de av fullmäktige beslutade satsningar i form av bidrag till föreningar för elkostnader och investeringar, extra medlemsbidrag till Värends Räddningstjänst för att täcka saneringskostnader, energieffektiviserande åtgärder i form av byte av LED-armaturer, upprustning av Museiparken samt inköp av läromedel för att stärka förutsättningar för både skolpersonal och elever. Sammantaget uppgår dessa satsningar till 110 miljoner kronor.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

mnkr	2022			2021
	Utfall	Budget	Budgetavvikelse	Utfall
Skatteintäkter	4 448	4 460	-12	4 195
Avräkning skatter innevarande år	112	0	112	108
Avräkning skatter föregående år	30	0	30	15
Summa skatteintäkter	4 590	4 460	130	4 318
Utjämning	1 060	980	80	1 024
Generella statsbidrag	243	233	10	231
Summa totalt	5 893	5 673	220	5 573

Skatteintäkterna tillsammans med generella statsbidrag och utjämning är den huvudsakliga källan till att finansiera kommunens verksamhet. De generella statsbidragen består av LSS-utjämning och kommunal fastighetsavgift. Kommunalekonomisk utjämning är ett utjämningsystem mellan kommunerna vars syfte är att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet på. Totalt uppgick skatteintäkterna, generella statsbidrag och utjämning för år 2022 till 5 893 miljoner kronor. Det är en ökning med 320 miljoner eller 5,7 procent jämfört med år 2021. Ökningen beror dels på ett högre skatteunderlag för innevarande år, dels på högre skatteavräkningar för såväl föregående som innevarande år.

Nivån på skatteintäkterna är beroende av skattesatsen och skatteunderlaget. Kommunalskatten uppgår i Växjö till 20,19 procent. Kommunalskatten i Växjö ligger under den genomsnittliga nivån i Sverige, som för år 2022 uppgår till 20,71 procent.

Total kommunal skattesats 2019-2022, genomsnitt för riket

%	2021	2020	2019	2018
Kommunal skattesats	20,71	20,71	20,72	20,70
Regionskattesats	11,56	11,56	11,56	11,49
Total kommunal skattesats*	32,27	32,27	32,28	32,19

Finansnetto

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Utdelning från koncernbolag	111	123	133	139	144
Borgensavgifter	68	66	62	55	54
Räntenetto	31	15	17	19	23
Finansiell kostnad pensioner	-38	-26	-45	-10	-7
Övriga finansiella poster	-16	-33	-8	1	7
Summa finansnetto	156	145	159	204	221

Kommunen har ett positivt finansnetto som till största delen består av utdelningar från kommunala bolag, borgensavgifter, ränteintäkter vid utlåning till de kommunala bolagen och föreningar, samt räntekostnader. I finansnetto ingår även finansiella kostnader för pensionsavsättningar som räknas upp med ränta varje år.

Under 2022 har marknadsräntor stigit kraftigt till följd av Riksbankens höjningar av styrräntan från noll till 2,5%. Ränteuppgången har inneburit ökade ränteintäkter på utlåning samt ränteintäkter på kommunens inlåning i bank vilket sammantaget förklarar ökningen av räntenettet.

Den finansiella kostnaden för pensioner är högre från 2020 efter byte av redovisningsprincip för pensionsåtaganden till fullfondering. Från 2020 ingår kommunens samlade pensionsåtaganden som en avsättning i balansräkningen. Ökningen 2022 förklaras av det stigande ränteläget.

Övriga finansiella poster avser överskottsutdelning från Kommuninvest samt värdereglering av lämnade aktieägartillskott.

Investeringar

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Nettoinvesteringar	256	222	278	251	272

Kommunens verksamhetsfastigheter ägs främst av kommunens helägda fastighetsbolag Växjö Fastighetsförvaltning AB, Vöfab och Vidingehem AB. Investeringar i verksamhetsfastigheter redovisas i bolagen och kommunen har istället kostnader för att hyra lokalerna.

Kommunens investeringar omfattar framförallt investeringar i VA, gator och vägar samt IT-investeringar. För år 2022 redovisas en nettoutgift för investeringar på 256 miljoner kronor. Investeringarna redovisas mer utförligt per nämnd i eget avsnitt längre fram i Årsredovisningen.

Skattefinansieringsgrad av investeringar

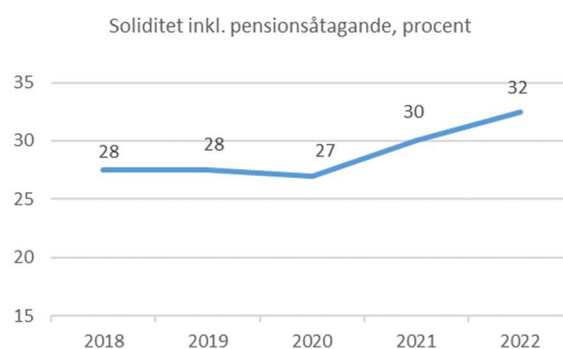
mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat	230	234	215	2	108
Avskrivningar (ej likviditetspåverkande)	152	150	143	140	144
Summa	382	384	358	142	252
Nettoinvesteringar	256	222	278	251	272
Försäljning av anläggningstillgångar	18	4	0	2	0
Summa	274	226	278	253	272
Skattefinansieringsgrad, %	139	170	129	56	93

När den löpande driften har finansierats bör det återstå en tillräckligt stor andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för att investeringarna ska kunna finansieras med egna medel. En finansieringsgrad över 100 procent innebär att kommunen kan egenfinansiera investeringarna utan att låna eller att minska likviditeten. En hög finansieringsgrad innebär också att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. Den större delen av investeringarna görs i de kommunala bolagen varvid kommunens nyckeltal har varit höga avseende egenfinansiering av investeringar. En jämn resultatnivå för år 2022, 230 miljoner kronor jämfört med 234 miljoner kronor 2021, i kombination med högre nettoinvesteringar och försäljning av anläggningstillgångar gör att det blir en lägre skattefinansieringsgrad år 2022 jämfört med år 2021.

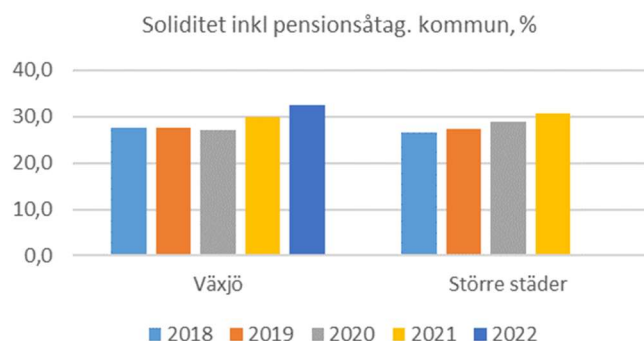
Risk och kontroll

Soliditet

Den långsiktiga betalningsförmågan mäts genom soliditeten som visar hur stor andel av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital. Soliditeten är beroende av resultatutvecklingen och förändring av tillgångar och skulder. En försämrad soliditet är en varningssignal som måste beaktas.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelser för pensioner uppgick till 32 procent per den 31 december 2022 vilket är en tydlig ökning jämfört med föregående år (30%). Anledningen till att soliditeten ökar beror i huvudsak på årets resultat, samt genomförda försäkringslösningar de tre senaste åren vilka har bidragit till att minska avsättningen för pensioner.

Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgrad, %	2022	2021	2020	2019	2018
Total skuldsättningsgrad	68	70	72	45	45

Den del av tillgångarna som finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad och beskriver kommunens finansiella risk och räntekänslighet. Beräkningen görs genom att summan av kort- och långfristiga skulder samt avsättningar sätts i relation till totala tillgångar. Växjö kommun har tidigare år haft en låg skuldsättningsgrad, kring 44 procent, som en följd av att kommunens bolag äger större del av verksamhetslokalerna och att pensionsåtaganden före 1998 tidigare har redovisats som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Den nya redovisningsprincipen för pensionerna från år 2020, att i stort sett hela pensionsåtagandet redovisas som skuld i balansräkningen, försämrade skuldsättningsgraden.

Sett till kronor per invånare, har Växjö kommun fortfarande en betydligt lägre nivå på skuldsättning än sin kommungrupp.

Likviditet

	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättningstillgångar, mnkr	2 971	2 733	2 704	2 188	2 220
Kortfristiga skulder exkl. semesterlöneskuld, mnkr	1 815	1 593	1 431	1 139	1 325
Balanslikviditet, %	164	172	189	192	168

Balanslikviditeten beskriver betalningsförmågan inom det närmaste året. Skulden för intjänad semester och okompenserad övertid har exkluderats eftersom skulden inte bedöms förändras det närmaste året. Likviditet krävs för att klara av stora utbetalningar under året exempelvis löner, hyror, pensioner och större investeringar. Den finansiella beredskapen i Växjö kommun bedöms vara mycket god.

Utlåning

mnkr	2022	2021	2020	2019
Fastighetsbolag Arena Staden	421	430	440	502
SEB/Leasing Sandvik 3 (VEAB)	715	736	736	736
Växjö Kommunföretag AB (VKAB)	430	430	573	597
Smaland Airport AB	6	6	6	6
Föreningar/övriga	84	63	63	65
Summa utlåning	1656	1 665	1 818	1 906

Kommunens kort- och långfristiga utlåning har minskat med 9 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Utlåning till föreningsägda fastighetsbolag på Arenastaden minskar med 9 miljoner kronor till följd av planerliga amorteringar första halvåret 2022. Från september 2022 har kommunen beviljat amorteringsbefrielse till och med december 2023 för att stödja verksamheterna i en tid av hög inflation, stigande räntor och höga energikostnader. Amorteringsbefrielse lämnas även för motsvarande period till övriga föreningar vilka har beviljats lån för investering i anläggningar och lokaler.

Den utökade utlåningen till Föreningar/övriga om totalt 21 miljoner kronor avser i huvudsak lånefinansiering av ny klubblokal till Hovshaga AIF på Hagavallen i Växjö, samt Växjö Fältrittklubbs byggnation av Växjö Hästsportcenter i Bergunda.

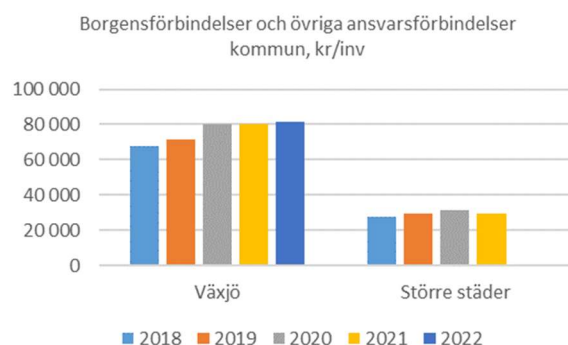
Utlåningen till SEB för finansiering av Sandvik 3 (VEAB) finansieras via upplåning från Nordiska Investeringsbanken och Kommuninvest. Under 2022 har planerlig amortering påbörjats i takt med VEAB's avskrivning av Sandvik 3 vilket har minskat utlåningen med 22 miljoner kronor. Övrig utlåning finansieras med kommunens egen överskottslikviditet.

Borgensåtagande

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Borgensåtagande	7 910	7 766	7 565	6 734	6 286
Koncernresultat	504	422	249	113	424

Kommunen går i borgen för extern upplåning till de kommunala bolagen för att säkerställa god tillgång till lånefinansiering. Höga borgensåtaganden kan innebära ett ökat risktagande. Räknat per invånare är borgensåtagandet för kommunen betydligt högre än genomsnittet i landet. Borgensåtagandet för kommunen har ökat med 144 miljoner kronor under år 2022. Ökningen avser borgensåtagande för extern upplåning till de kommunala bolagen i Växjö kommunföretag ABs koncern för investeringar i bostäder samt nya verksamhetslokaler.

Den goda ekonomin i de kommunägda bolagen innebär en låg risk för kommunens borgensåtaganden. Vid analys och bedömning av borgensåtagandet bör även beaktas kommunens skuldsättningsgrad.

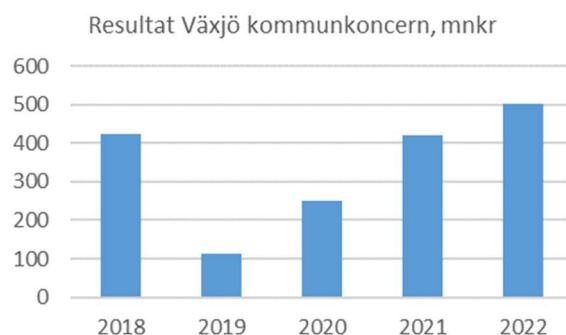
Växjö kommunkoncern bolagen

Resultat och kapacitet

Årets resultat

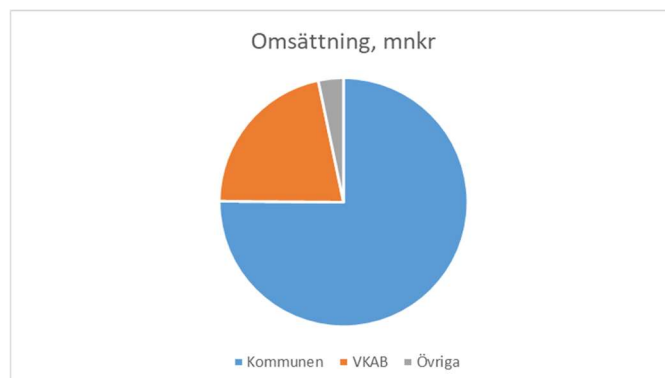
Resultatet i kommunkoncernen efter bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 504 miljoner kronor vilket är högre än föregående års resultat på 422 miljoner kronor. VKAB-koncernen visar ett högre resultat än för år 2021 främst på grund av försäljning samt höga elintäkter för energibolaget. Koncernelimineringar har gjorts med 92 miljoner kronor hänförliga till utdelningar och nedskrivningar av aktier till följd av aktieägartillskott.

Årets resultat, mnkr	2022	2021
Växjö kommun	230	234
VKAB-koncernen	364	287
Småland Airport AB	-1	-4
Värends Räddningstjänstförbund	3	1
AB Regionteatern Blekinge-Kronoberg	0	0
Företagsfabriken AB	0	0
Kulturparken Småland AB	0	0
SSAM AB	0	0
Elimineringar	-92	-96
Summa	504	422

Verksamhetens intäkter och kostnader

Under år 2022 omsatte koncernen 8 734 miljoner kronor (8 116 miljoner kronor). Omsättningen utgörs av kommunens verksamhetskostnader samt bolagens intäkter exklusive intern försäljning mellan bolagen och kommunen. Realisationsvinster räknas inte med i omsättningen i följande diagram. Koncernens nettokostnader uppgick enligt resultaträkningen till 5 372 miljoner kronor vilket är en ökning av nettokostnader med sex procent. Verksamhetens kostnader för koncernen ökade med sex procent jämfört med år 2021. Verksamhetens intäkter ökade med sju procent jämfört med år 2021.

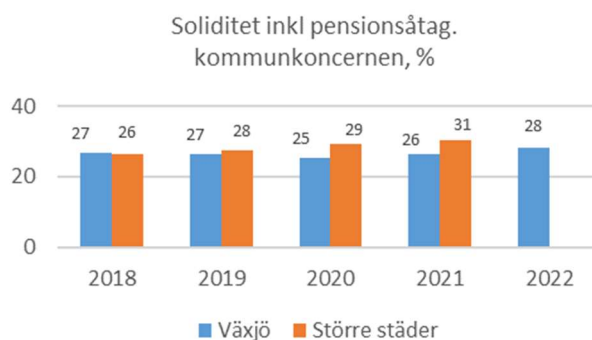
Finansnetto

Finansnettot för kommunkoncernen är negativt, 19 miljoner kronor (-89 miljoner kronor). Det lägre negativa finansnettot beror delvis på en realisationsvinst i VKAB-koncernen. Räntekostnaderna i kommunkoncernen hänförs i huvudsak till VKAB-koncernen.

Risk och kontroll

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunkoncernens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och hur stor andel av koncernens tillgångar som finansierats med eget kapital. Ju högre soliditeten är desto mindre externt upplånade medel används för att finansiera tillgångarna. Vid beräkning av soliditeten räknas ansvarsförbindelsen avseende pensioner som en avsättning i balansräkningen. Soliditeten för år 2022 är 28,2 procent för kommunkoncernen, vilket är en förbättring jämfört med föregående år.

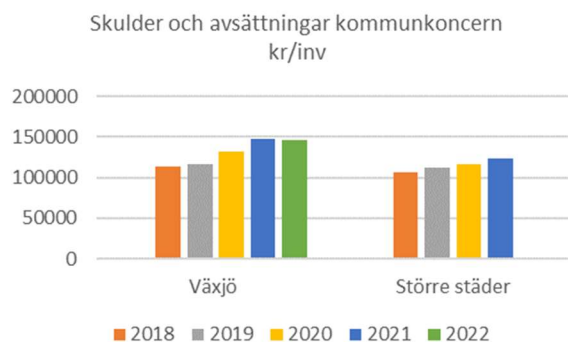

Skuldsättningsgrad

Den del av tillgångarna som finansierats med externa medel benämns skuldsättningsgrad. Beräkningen görs genom att summan av kort- och långfristiga skulder samt avsättningar sätts i relation till totala tillgångar. Koncernens skuldsättningsgrad uppgår till 71 procent vilket är något lägre än föregående års skuldsättningsgrad på 73 procent.

Det framtida upplåningsbehovet förväntas vara fortsatt stort med anledning av kommunens

tillväxt och behov av investeringar. Koncernen har något högre skuldsättningsgrad vid jämförelse med andra kommunkoncerner. Vid denna jämförelse bör beaktas att Växjö kommunkoncern har finansierat utbyggnaden av universitetsområdet med externt upplånade medel.

Likviditet

	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättningstillgångar, mnkr	3 021	3 066	2 851	2 113	2 253
Kortfristiga skulder exkl. semesterlöneskuld, mnkr	3 519	3 154	2 994	2 836	3 162
Balanslikviditet, %	86	97	95	75	71

Balanslikviditeten beskriver betalningsförmågan inom det närmaste året. Balanslikviditeten uppgår till 86 procent för år 2022 vilket är lägre jämfört med föregående år, främst beroende på en omklassificering av långfristigt skuld till kortfristig.

Större delen av kommunens bolag är anslutna till koncernkontot med Växjö kommun som huvudkontoinnehavare. Dessa medel används för en effektiv likviditetshantering och som byggnadskreditiv. Likvida medel uppgick per den 31 december 2022 till 1 650 miljoner kronor.

Finansiell analys Växjö kommunkoncern bolagen

I tabellen nedan visas de kommunala bolagens utfall för helår 2022, före bokslutsdispositioner och skatt. För delägda bolag och förbund redovisas bolagets resultat och kommunens andel därav.

Resultat efter finansiella poster mnkr	Utfall 2022	Budget 2022	Budget- avvikelse
VKAB-koncernen	441	295	146
varav Växjö kommuns andel	434	286	148
VKAB	530	-14	544
Växjöbostäder AB	131	139	-8
Vöfab	37	14	23
VEAB	235	123	112
varav Växjö kommuns andel	228	114	114
Videum AB	15	6	9
Vidingehem AB	20	27	-7
Övriga bolag			
Södra Småland avfall och miljö	-2,8	0	-2,8
varav Växjö kommuns andel	-1,9	0	-1,9
Värends räddningstjänstförbund	3,5	0	3,5
varav Växjö kommuns andel	2,8	0	2,8
Växjö Småland airport	-1,5	-13	11,5
varav Växjö kommuns andel	-1	-5,5	4,5

Bolagens verksamhet

VKAB-koncernen

Växjö kommunföretag AB var fram till 31 augusti 2022 moderbolag till fyra fastighetsbolag, en energikoncern samt till Växjö Linnæus Science Park AB. Den 1 september sålde moderbolaget dotterbolaget Vidingehem AB till dotterbolaget Växjöbostäder AB. Dotterbolaget Videum såldes till dotterbolaget Vöfab AB. Försäljningarna är ett led i det beslut som togs av Växjö kommunfullmäktige 2021-08-31 att omstrukturera den helägda bolagskoncernen Växjö kommunföretag AB, för att skapa ett renodlat allmännyttigt bostadsbolag och ett renodlat fastighetsbolag för verksamhetslokaler.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår år 2022 till 441 miljoner kronor (372 miljoner kronor). Kommunens andel av resultatet uppgår till 434 miljoner kronor efter justering av minoritetens ägarandel i Wexnet. Koncernen visar ett högre resultat än föregående år på grund av försäljningar samt höga elintäkter för energibolaget. Det är främst Växjö Energi AB, Vöfab och Videum AB som visar ett högre resultat år 2022.

Växjöbostäder AB

Bolaget har som uppdrag att verka för att kommunen inom centralorten har ett pris- och kvalitetsvarierat utbud av attraktiva bostäder i hyresform. Vid utgången av år 2022 hade bolaget ett lägenhetsbestånd på 9 141 lägenheter varav 2 137 är studentbostäder och 605 lokaler/förråd. Under år 2022 färdigställdes 70 lägenheter i kvarteret Tunlandet i Bredvik. På Araby pågår nybyggnation av 24 ägarlägenheter och 98 bostadsrätter. En totalrenovering av 220 lägenheter genomförs på Öster där 82 lägenheter är färdigrenoverade och återinflyttade.

Resultat efter finansiella poster uppgår till 131 mkr. Nettoomsättningen har ökat till 699 mkr och beror bland annat på årlig hyreshöjning, men har också minskat till följd av ökade vakanser i lägenhetsbeståndet och då främst för studentbostäder.

Växjöbostäder, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	699	695	684
Resultat efter finansiella poster	131	140	135
Balansomslutning	4 213	3 773	3 729
Soliditet, %	45,8	51	51
Medelantal anställda	95	99	97
Bruttoinvesteringar	237	187	140
Avkastning totalt kapital, %	3,6	4,2	4,3

Växjö Fastighetsförvaltning AB

Bolagets uppdrag är att i första hand tillgodose Växjö kommuns behov av ändamålsenliga lokaler för olika verksamheter och det gör därmed Växjö kommun till den största hyresgästen som står för 93 procent av hyresintäkterna. Vöfab har under året påbörjat nybyggnationen av Hagaviksskolan som ska bli en högstadieskola vilken inrymmer cirka 650 elever. Om- och tillbyggnation av Ulriksbergsskolan och Lammhults skola har fortsatt under året.

Växjö kommunfullmäktige beslutade 2021-08-31 att omstrukturera den helägda bolagskoncernen Växjö kommunföretag AB för att skapa ett renodlat allmännyttigt bostadsbolag och ett renodlat fastighetsbolag för verksamhetslokaler. Under juni delades Vidingehem AB vilket ledde till att lokalfastigheterna som fanns i Vidingehems tidigare bestånd överfördes till Vöfab AB. Det resulterade i ett tillskott på 36 nya fastigheter.

Den 1 september 2022 övertog Växjö Fastighetsförvaltning AB (556087-6038) samtliga aktier i Videum AB (556292-3366) från Växjö Kommunföretag AB, VKAB, (556602-4641).

Bolagets resultat efter finansiella poster är högre än budgeterat och beror till stor del på en utdelning från dotterbolaget Vöfab Fastighet som i september sålde fastigheten Solvändan på Högstorp.

VÖFAB, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	528	415	403
Resultat efter finansiella poster	37	20	-29
Balansomslutning	4 328	3 391	3 400
Soliditet, %	4,1	2,9	2,5
Medelantal anställda	89	61	67
Bruttoinvesteringar	327	244	309
Avkastning totalt kapital, %	2,8	2,1	1,2

I tabellen ovan ingår i 2022 års siffror de övertagna lokalerna från Vidingehem medan det i siffrorna för tidigare år endast är Vöfabs siffror.

Vidingehem AB

Bolagets uppdrag är att tillgodose service och bostäder till kommunens invånare och bidra till en levande och hållbar landsbygdsutveckling på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt sätt i samklang med koncerngemensamma löften, övriga kommunala mål och samhället i övrigt. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut om omstrukturering av koncernen genomfördes i juni en delning av Vidingehem där Vöfab övertog verksamhetslokalerna. Bostadsbeståndet övergick i ett nytt bolag som sedan förvärvades av Växjöbostäder AB.

Resultat efter finansiella poster för år 2022 är 20 miljoner kronor. Lägenhetsvakanser har påverkat bolagets hyresintäkter negativt och resultatet har även belastats med högre underhållskostnader.

Vidingehem AB, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	204	262	255
Resultat efter finansiella poster	20	22	25
Balansomslutning	940	1 493	1 471
Soliditet, %	33	21	20
Medelantal anställda	52	56	56
Bruttoinvesteringar	18	162	193
Avkastning totalt kapital, %	3,2	2,8	3,0

I tabellen ovan är siffrorna för 2022 Vidingehem efter delningen den 1 juni då Vidingehems lokaler övergick till Vöfab AB.

Videum AB

Bolagets uppdrag är att tillhandahålla lämpliga lokaler för nyetablering av så kallade kunskapsföretag och liknande företag samt att skapa en fysisk miljö som stimulerar kreativitet och kunskap. En annan viktig funktion är att bidra till samverkan mellan näringsliv och samhälle samt stärka universitetets roll i regionen.

Den 1 september 2022 såldes bolaget till Vöfab AB som en del i den omstrukturering av bolagen inom VKAB-koncernen.

Resultatet efter finansiella poster för år 2022 är 15 miljoner kronor, vilket är högre än föregående år och beror på högre hyresintäkter i form av omsättningsbaserad hyra. Bolaget har även högre

intäkter för uthyrning av konferenslokaler, en uthyrning som under året har ökat efter pandemin.

Videum AB, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	123	109	104
Resultat efter finansiella poster	15	11	8
Balansomslutning	995	1 029	1 067
Soliditet, %	14,2	14	13
Medelantal anställda	17	21	21
Bruttoinvesteringar	8	0	2
Avkastning totalt kapital, %	2,7	2,2	1,9

Växjö Energi AB koncernen

Bolagets uppdrag är att enligt god teknisk praxis och med optimalt resursutnyttjande främja god el- och värmeförsörjning samt IT-kommunikation. VEAB-koncernen har tre affärsområden; Kraft och värme, Elnät samt Wexnet. Verksamheten bedrivs i moderbolaget Växjö Energi AB och dotterbolagen Växjö Energi Elnät AB och Wexnet AB. År 2020 var VEABs första hela år som helt fossilbränslefri och bolaget har fortsatt på den vägen. VEABs produktion är baserad på 100 procent förnyelsebara råvaror och under 2022 har bolaget strävat hårt för att hjälpa till med att hålla det svenska elsystemet i balans genom att utnyttja anläggningen för Kraft och värme och att producera förnybar el.

Koncernens resultat efter finansiella poster för år 2022 är 235 miljoner kronor och är bättre än föregående år. Resultatet innefattar faktorer som påverkat resultatet i såväl positiv som negativ riktning. Intäkter för elproduktion har till följd av höga elpriser varit höga, och utöver denna pris-effekt tillkommer också en ökad volym. Negativ påverkan på resultatet får högre kostnader för elproduktion till följd av en högre volym.

VEAB koncernen, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	1 053	981	830
Resultat efter finansiella poster	235	199	109
Balansomslutning	3 597	3 233	3 340
Soliditet, %	36	32	29
Medelantal anställda	222	221	213
Bruttoinvesteringar	259	218	334
Avkastning totalt kapital, %	8,0	1,0	4,3

Växjö Linnæus Science Park AB

Växjö Linnæus Science Park AB bildades 2021 och har till uppgift att stärka Växjö kommuns näringsliv och innovationsutveckling tillsammans med kommunkoncernen, näringslivet och akademien. Under verksamhetsåret har bolaget tillsammans med samarbetsparterna Linnéuniversitetet och Campus Ljungby drivit ERUF-projektet *Innovationslänken*. Projektet stöttar små och medelstora företag inom IT och industri i Kronoberg att finna verktyg för innovation. Växjö Linnæus

Science Park AB har redan under uppstartsfasen påbörjat ett gemensamt utvecklingsarbete med ett flertal företag som bidrar till ökad innovation och utveckling.

År 2022 har för bolaget varit ett uppstartsår och visar ett resultat efter finansiella poster på 2,8 miljoner kronor.

Växjö Linnæus Science Park AB, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	9 400	0	-
Resultat efter finansiella poster	2 809	-596	-
Balansomslutning	11 791	7 665	-
Soliditet, %	74	85	-
Medelantal anställda	7	0	-
Bruttoinvesteringar	0	0	-
Avkastning totalt kapital, %	-	-	-

Växjö Småland Airport AB

Växjö Småland Airport AB ägs till 55 procent av Region Kronoberg, 42 procent av Växjö kommun och 3 procent av Alvesta kommun. Bolaget ska äga, förvalta och driva Småland Airport i syfte att främja flygtrafiken till och från regionen. Växjö Småland Airport AB redovisar för år 2022 ett resultat efter finansiella poster på minus 2 miljoner kronor (-11 miljoner kronor), varav Växjö kommuns andel är minus 1 miljon kronor.

Trots att pandemin inte är över samt att kriget i Ukraina påverkat flygets förutsättningar negativt kom trafiken i gång med full kraft i slutet på vårkanten med juli som bästa månad. Framåt hösten minskade trafiken snabbare än planerat med anledning av vikande bokningsingång. Detta berodde förmodligen på den ekonomiska situationen till följd av höga drivmedelspriser, höjda räntor och dyrare el. På grund av ett extra driftbidrag från staten på 10 miljoner kronor klarade bolaget sig med tanke på omständigheterna förhållandevis bra. Ett nytt samarbete inleddes under hösten med BRA för att få igång flygtrafiken till Stockholm men tyvärr blev inte utfallet det önskade och återstarten av linjen blev sämre än väntat.

Växjö Småland Airport AB, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	33	13	21
Resultat efter finansiella poster	-2	-11	13
Balansomslutning	92	84	98
Soliditet, %	38	43	47
Medelantal anställda	40	39	49
Bruttoinvesteringar	0	2	1

Värends Räddningstjänst

Värends räddningstjänst är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst i Växjö och Alvesta kommuner och arbetar på medborgarnas uppdrag för att skydda och rädda människor, egendom och miljö. Växjö kommuns ägarandel är 78,6 procent. Förbundets resultat efter

finansiella poster för år 2022 är 3,5 miljoner kronor (1,6 mnkr) där Växjö kommuns andel är 2,7 miljoner kronor. Förbundet har genomfört utbildningar för vilka fakturering kunnat ske. Svårigheten att rekrytera brandingenjörer leder till något lägre kostnader.

Under året har förbundet genomfört 1 604 insatser, vilket är en ökning med cirka 20 procent jämfört med föregående år. De vanligaste händelsetyperna som förbundet hanterar är automatiska brandlarm, trafikolyckor, brand i byggnad samt brand ej i byggnad. Förbundet utför även tillsynsverksamhet på uppdrag av förbundets medlemskommuner. Det innebär att förbundet kontrollerar att fastighetsägare och nyttjanderättshavare har ett skäligt brandskydd och bedriver förebyggande brandskyddsarbete.

Värends Räddningstjänst, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	11	10	7
Resultat efter finansiella poster	3	2	0
Balansomslutning	135	66	53
Soliditet, %	7	9	8
Medelantal anställda	59	57	62
Bruttoinvesteringar	4	10	5

Södra Smålands Avfall och Miljö AB

Södra Smålands Avfall och Miljö AB ägs tillsammans av Växjö, Lessebo, Markaryd, Tingsryd och Älmhult kommuner. Växjö kommuns ägarandel är 65,2 procent. Syftet med bolagets verksamhet är att för ägarkommunerna hantera hushållsavfall och därmed jämförligt avfall samt verksamhetsavfall. Bolaget visar ett resultat efter finansiella poster för år 2022 på minus 3 miljoner kronor (1 mnkr), där Växjö kommuns andel är minus 2 miljoner kronor.

Södra Smålands avfall och miljö AB, mnkr	2022	2021	2020
Nettoomsättning	220	209	196
Resultat efter finansiella poster	-3	1	3
Balansomslutning	256	254	290
Soliditet, %	2	3	3
Medelantal anställda	69	75	60
Bruttoinvesteringar	28	13	129

Övriga kommunala bolag

De övriga kommunala bolag som Växjö kommun har andel i är AB Regionteatern Blekinge Kronoberg, Kulturparken Småland AB Växjö & Co samt Företagsfabriken AB. Kommunens andel av verksamhetens omsättning och resultat i övriga bolag uppgår till mindre belopp.

Pensioner

Pensionsskuld, mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Pensioner som kortfristig skuld	145	141	141	141	138
Avsättningar för pensioner intjänade fr.o.m. år 1998	318	496	444	408	376
Avsättningar för pensioner intjänade t.o.m. år 1997	1 070	1 129	1 523	1 563	-
Ansvarsförbindelse intjänade t.o.m. år 1997	12	28	28	27	1 624
Extra avsättning förändrade livslängdsantaganden	-	-	19	-	-
Total pensionsskuld	1 545	1 794	2 155	2 139	2 138

Kommunens pensionsåtagande redovisas, i enlighet med kommunfullmäktige beslut om budget 2020, från och med år 2020 enligt fullfundsmodellen. Modellen innebär att i stort sett att alla intjänade pensionsförmåner till och med år 1997 redovisas om avsättning istället för som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Den del som kvarstår som ansvarsförbindelse är ännu ej utbetald visstidspension intjänad till och med år 1997. Skillnaden mot att redovisa enligt blandmodellen är att förändringen av denna skuld påverkar resultaträkningen. Bakåt i tiden då skulden har vuxit har fullfundsmodellen ökat kostnaderna och därmed försämrat resultatet. Då utbetalningarna de senaste åren istället överskrider värdeförändringen blir skillnaden mellan modellerna det motsatta. I särskild notupplösning redovisas skillnaden i modellen som effekt på resultat- och balansräkningen.

Jämfört med andra faktorer som påverkar kommunens ekonomi framöver, har utvecklingen av pensionskostnader och likviditetspåverkan hittills inte bedömts som någon större risk. Växjö kommun har historiskt tillämpat beskattningsrätten vilket även benämns att återlåna pensionskulden, utan att komplettera med en egen pensionsmedelsförvaltning eller inlösen av pensionskulda via försäkringslösningar. Pensionskostnader och utbetalningar belastar därmed ekonomin det år de inträffar. Som en del i att trygga kommunens pensionsåtagande beslutade kommunfullmäktige i december 2021 att tillåta försäkringslösning. För år 2022 beslutades att byta tryggande av förmånsbestämda pensioner till försäkring. Beslutet har påverkat resultatet med cirka 90 miljoner kronor år 2022. Som en följd av denna förändring minskar avsättningen i balansräkningen och ingen ny pensionsskuld byggs upp.

Kommunfullmäktige har ännu inte beslutat om några ytterligare åtgärder för att trygga övriga framtida pensionsåtaganden. Även om det totala pensionsåtagandet redovisas i balansräkningen skapas skillnader mellan redovisat resultat och kassaflöde. Fullfunderingen innebär lägre redovisade pensionskostnader för Växjö kommun, trots oförändrade utbetalningar för pensioner vilka kommer att överstiga de redovisade kostnaderna. Det är därför viktigt att även beakta den långsiktiga betalningsförmågan som krävs utöver de pensionskostnader som påverkar resultatet.

Händelser av väsentlig betydelse

De senaste åren har skuggats av en global pandemi på ett sätt som få hade kunnat ana i förväg, och påverkan av covid-19 har fortsatt – direkt och indirekt – under 2022. Positivt är att merparten av de kvarvarande restriktionerna avvecklades i början av februari och flera verksamheter har därmed kunnat nystartas. Under året har flera olika insatser genomförts inom ramen för uppdraget Återstarta kultur- och föreningslivet i hela kommunen samt Genomföra riktade insatser för barn och unga i utsatta områden.

Rysslands invasion av Ukraina och utmaningar kopplade till energi och konjunktur har ytterligare påverkat förutsättningarna. Årets utveckling med ökad inflation och höjt ränteläge har fått påverkan såväl globalt som nationellt och lokalt. De höga elpriserna innebär även en utmaning för föreningslivet och då i synnerhet de med egna anläggningar. Som ett led i att stödja föreningslivet har många föreningar fått extra ekonomiskt stöd för ökade energikostnader under 2022. Därutöver beslutade kommunfullmäktige om 45 miljoner i investeringsstöd till föreningar och föreningsägda bolag för investeringar i energieffektiva lösningar. Det ska leda till ett minskat behov av el och därmed minskade kostnader. Kommunfullmäktige fattade även ett beslut om amorteringsbefrielse för att stödja föreningarna.

Under 2022 påbörjades arbetet med den så kallade djupanalysen av hållbarhetsprogrammet Hållbara Växjö 2030. Hållbarhetsprogrammet antogs 2019 och av beslutet framgår att en djupare analys av hållbarhetsstatusen ska göras vart fjärde år. Djupanalysen visar på nuläge och trender för utvecklingen av olika delar av hållbarhet i programmets fem målbilder. Rapporten visar dessutom vilka utmaningar och möjligheter Växjö har att faktiskt nå ett hållbart samhälle till 2030 och väntas fungera som en input till politiken och verksamheten för att prioritera i omställningen till ett hållbart Växjö. Framtagandet av rapporten har involverat ett femtiotal personer i hela kommunkoncernen. Rapporten går upp till politisk behandling under våren 2023.

Samtliga medarbetare och chefer inom tekniska nämnden, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt planeringsavdelningen inom kommunstyrelsen har under året bedrivit ett aktivt arbete med att utveckla organisationsstrukturen för samhällsbyggnadsförvaltningen, vilken bildades den 1 januari 2022. En viktig del med det gemensamma arbetet har varit att tillvarata den kompetens, kunskap och erfarenhet som finns inom förvaltningen. Syftet med arbetet har dels varit att påbörja arbetet med att utveckla nya arbetssätt, dels att utveckla en organisation med en kraftfull och effektiv samhällsplanering med målet att utveckla en förvaltning med fokus på en ökad helhetsplanering, skärpt samsyn i uppdragen och en tydligare process inom samhällsbyggnad.

Ett intensivt arbete med en ny bolagsstruktur för Växjö kommun har pågått under 2022. Växjö kommun har nu ett lokalbolag, ett bostadsbolag och ett Science Park-bolag. Bostadsbolaget får namnet Vidingehem AB och lokalbolaget VÖFAB, Växjö Fastighetsförvaltning AB. Science Park-bolaget har registrerats som Växjö Linnaeus Science Park AB. Kommunens energikoncern är oförändrad.

Region Kronobergs regionfullmäktige beslutade att nytt akutsjukhus ska byggas i Räppe. Med anledning av detta går kommunen in i nästa fas med att bland annat ta fram en avsiktsförklaring för

fastigheten i centrum där dagens centrallasarett ligger, ny detaljplan för den västra sidan i Råppe och planera för kommande ledningsomläggningar.

Som en del i att trygga kommunens pensionsåtagande beslutade kommunfullmäktige i december 2021 att tillåta försäkringslösning. För år 2022 beslutades att byta tryggande av förmånsbestämda pensioner till försäkring. Beslutet har påverkat resultatet och som en följd av denna förändring minskar avsättningen i balansräkningen och ingen ny pensionskund byggs upp.

Slutligen, valet till kommunfullmäktige i september 2022 innebar ett nytt politiskt styre för Växjö kommun. Den kommande mandatperioden kommer socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet att styra Växjö kommun. Med centerpartiet i ett valtekniskt samarbete antogs i november en ny budget.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrmodell

Växjö kommunkoncerns styrmodell bygger på mål- och resultatstyrning genom ett processorienterat arbetssätt.

För att hålla hög kvalitet och säkerställa en god ekonomisk hushållning har varje huvudprocess riktningsmål som över tid utvärderas med nyckeltal för resultat och kvalitet samt effektivitet. Härutöver finns mål i den finanspolitiska inriktningen och i den personalpolitiska inriktningen.

Kommunfullmäktige kan styra verksamheten genom att i Växjö kommuns budget definiera uppdrag som riktas till en eller flera nämnder, bolag eller förbund. När uppdraget berör flera organisatoriska enheter samordnas uppdraget inom den eller de huvudprocesser som uppdraget berör. Härigenom säkerställs en effektiv leverans med hög kvalitet. Ansvaret för verkställighet och för att uppnå målen ligger på nämnder, styrelser och direktion.

Växjö kommunkoncern arbetar i processer utifrån vad som levereras till gemensamma målgrupper; invånare, företag och besökare. I ett strukturerat samarbete över de organisatoriska gränserna främjas kvalitet och effektivitet genom ett gemensamt ansvar för måluppfyllelse. Samtliga nämnder, bolagsstyrelser i helägda bolag samt direktionen för Värends räddningstjänst följer processtyrningen.

I Växjö kommunkoncerns styrmodell samlas krafterna för att nå visionen om att skapa en fantastisk plats att bo, leva och verka i för våra invånare, företag och besökare nu och i morgon. Program och planer blir levande då de tillsammans med nya initiativ, förändringar och behov ses i en helhet i respektive huvudprocess. Detta förmedlas genom den årliga budgetprocessen till varje nämnd och styrelse.

Budget

Växjö kommuns budget följer styrmodellen med processer, riktningsmål, uppdrag och nyckeltal. Budgeten är ett verktyg för planering, styrning och en grund för prioritering. För att säkerställa

att de av kommunfullmäktige beslutade programmen och planerna blir genomförda ska dessa beaktas och prioriteras i budgetarbetet via processerna. Utöver program och planer tas nya initiativ in i processerna. Det är sedan kommunfullmäktige som beslutar och prioriterar mål, uppdrag och resurser i den årliga budgeten.

Den av kommunfullmäktige beslutade budgeten konkretiseras i respektive nämnd och bolagsstyrelse för att säkerställa den strategiska inriktningen som är fastställd i Växjö kommuns budget. Det görs i en internbudget för nämnderna och i en affärsplan för bolagen. Internbudgeten och affärsplanen bygger likt Växjö kommuns budget på koncernens huvudprocesser. Nämnden och bolagsstyrelsen sätter inga egna mål utan följer de riktningmål som gäller för hela Växjö kommunkoncern. Om en nämnd eller styrelse ser behov av att ytterligare stärka precisionen i verksamhetsstyrningen så kan det göras genom att lägga till egna nyckeltal och eller uppdrag.

Uppföljning och analys

För att kommunstyrelsen ska kunna uppfylla sin uppsiktsplikt följer nämnder och bolagsstyrelser sin ekonomi och verksamhet genom månadsrapporter. Kommunstyrelsen sammanställer rapporter från nämnder och styrelser per april, augusti och oktober. Rapporterna per april och oktober innehåller en förenklad uppföljning av ekonomi jämte en helårsprognos. Delårsrapporten efter augusti ska innehålla en prognos för helåret avseende både ekonomi och verksamhet. Vid årets slut görs även en årsredovisning för den samlade uppföljningen för hela Växjö kommunkoncern.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. Varje nämnd och bolag ansvarar för att göra en årlig uppföljning av den interna kontrollen. Kommunstyrelsen gör årligen en samlad utvärdering av den interna kontrollen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I kommunallagen fastställs att kommuner och regioner ska ta fram särskilda mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det innebär finansiella mål för ekonomin och mål för verksamheten. God ekonomisk hushållning innebär för Växjö kommun att ha en hållbar utveckling och ett effektivt resursutnyttjande. Verksamheten ska vara inriktad mot ett långsiktigt hållbart samhälle såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt. Verksamheten ska bedrivas på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt där samband finns mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Metod utvärdering ekonomisk hushållning

För att avgöra om Växjö kommun har god ekonomisk hushållning görs en samlad bedömning av kommunens tre övergripande finansiella mål tillsammans med en uppföljning på utvecklingen av åtta indikatorer med särskild relevans för Växjö kommuns långsiktiga stabilitet och utveckling.

För att Växjö kommun ska anses ha god ekonomisk hushållning krävs både att:

- de finansiella målen är uppfyllda
- hälften av indikatorerna utvecklas i rätt riktning eller är minst i nivå med jämförbara kommuner

De finansiella målen innebär att:

- kommunens överskott över en rullande femårsperiod ska uppgå till minst en procent av summan av skatteintäkter och utjämning
- effektiviteten ska öka och vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer
- den försäkringsbara delen av pensionsskulden ska vara helt försäkrad senast år 2040

De indikatorer som ingår i bedömningen utgår både från att indikatorerna ska spegla god ekonomisk hushållning, samt att den ska mäta något som kommunen har rådighet över. De indikatorer som ingår är:

- Avkastning på totalt kapital i VKAB-koncernen (procent i förhållande till budgeterad nivå)
- Förvärvsarbete invånare 20-64 år, andel (%)
- Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd
- Förvärvsarbete skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)
- Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter
- Andelen gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)
- Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton
- Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Indikatorer för god ekonomisk hushållning

Indikator	
Över en rullande femårsperiod ska kommunens överskott vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämning	●
Effektiviteten ska öka och vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer.	●
Avkastning på totalt kapital i VKAB-koncernen (procent i förhållande till budgeterad nivå).	●
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel	●
Andel hushåll som avslutats till egen försörjning från ekonomiskt bistånd	●
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, (%)	●
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	■
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel	●
Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	■
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	●

Analys god ekonomisk hushållning

Finansiella mål

Överskottsmålet är uppfyllt för räkenskapsåret 2022. Växjö kommuns överskott för den senaste femårsperioden är 3,0 procent av summan av skatteintäkter och utjämning vilket är en ökning med 0,2 procentenheter i förhållande till föregående period. Det genomsnittliga överskottet för den senaste femårsperioden är 158 miljoner kronor per år.

Effektivitetsmålet är uppnått då 73 procent av indikatorerna för effektivitet i Växjö kommuns budget har en positiv utveckling eller är minst i nivå med jämförbara kommuner. I jämförelse med föregående räkenskapsår är utfallet oförändrat även om enskilda indikatorer har rört sig i såväl positiv som negativ riktning.

Indikatorer för god ekonomisk hushållning

Sex av åtta indikatorer för god ekonomisk hushållning utvecklas i positiv riktning eller är minst i nivå med jämförbara kommuner. Följande indikatorer utvecklas inte i positiv riktning och påvisar ett utfall som är sämre än genomsnittet för jämförelsegruppen.

- Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter
- Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton

Sammantagen bedömning av god ekonomisk hushållning

Mot bakgrund av föreliggande årsredovisning bedöms Växjö kommun, enligt beslutade riktlinjer för god ekonomisk hushållning, ha en god ekonomisk hushållning för räkenskapsåret 2022. Såväl överskottsmålet, effektivitetsmålet som pensionsmålet har uppnåtts. Fler än hälften av indikatorerna för god ekonomisk hushållning utvecklas i rätt riktning eller är minst i nivå med jämförelsegruppen eller acceptabelt värde.

En grundläggande förutsättning för att kommunen ska uppnå budgeterat resultat och en god ekonomisk hushållning är att nämnderna håller sina budgetramar. Växjö kommuns budgeterade resultat för år 2022 är 81 miljoner kronor. Årets resultat innebär en positiv budgetavvikelse på 149 miljoner kronor. Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse på 70 miljoner kronor. Utfallet för skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är 220 miljoner kronor bättre än budget. Nettot för kommunövergripande intäkter och kostnader är 146 miljoner kronor sämre än budget.

Sammantagen bedömning av måluppfyllelse i de koncerngemensamma riktningmålen

Av de tolv riktningmålen kopplade till verksamheten indikerar tre stycken god måluppfyllelse (sju stycken 2021), nio stycken tillfredsställande måluppfyllelse (fyra stycken 2021). Riktningsmål med en icke tillfredsställande måluppfyllelse saknas (ett styck 2021).

När det gäller bedömningen av måluppfyllelsen i de tolv koncerngemensamma riktningmålen noteras en högre måluppfyllelse i ett riktningsmål där riktningmålet gått från icke-tillfredsställande måluppfyllelse till tillfredsställande måluppfyllelse (*Ett engagerat civilsamhälle och starkare föreningsliv*). Fyra riktningsmål går i motsatt riktning och redovisar sämre måluppfyllelse (*En mer likvärdig skola som ger goda möjligheter att lyckas oavsett bakgrund, Pressa tillbaka utanförskap och minska social utsatthet, Snabbare etablering för nyanlända och Växande näringsliv*). Resterade sju riktningsmål visar ingen förändring i måluppfyllelse.

Inom den personalpolitiska inriktningen finns två mål:

- Årsgenomsnittet för medarbetarupplevelsen enligt temperaturmätaren ska vara minst 4,5 har en god måluppfyllelse.
- Sjukfrånvaron i andel av tillgänglig ordinarie arbetstid ska minska och år 2022 vara högst 5 procent har en tillfredsställande måluppfyllelse.

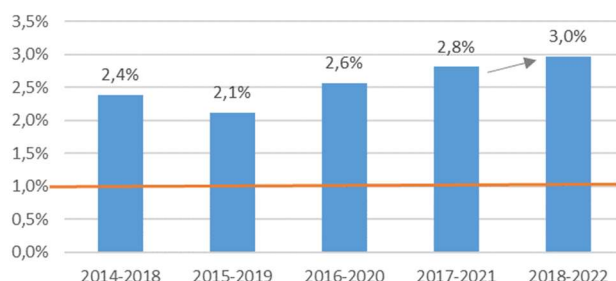
Uppföljning av finansiella mål och uppdrag

Över en rullande femårsperiod ska kommunens överskott vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämning.

Överskottsmålet är uppfyllt för räkenskapsåret 2022. Växjö kommuns överskott för den senaste femårsperioden är 3,0 procent av summan av skatteintäkter och utjämning vilket är en ökning med 0,2 procentenheter i förhållande till föregående period. Det genomsnittliga överskottet för den senaste femårsperioden är 158 miljoner kronor per år.

Överskottsmålets utveckling

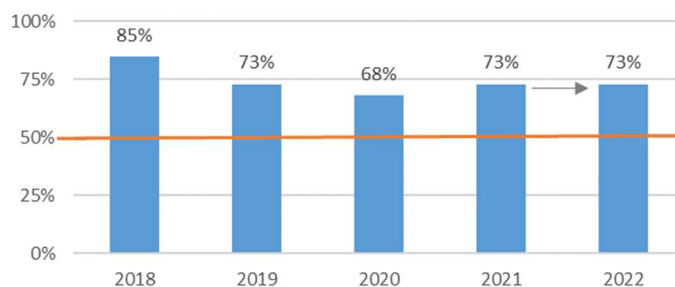

Strecket ovan anger det av Kommunfullmäktige beslutade överskottsmålet. Målet är att kommunens överskott över en rullande femårsperiod ska vara en procent av summan av skatteintäkter och utjämning.

Effektiviteten ska öka och vara minst i nivå med genomsnittet i kommungruppen större städer.

- Effektivitetsmålet är uppnått då 73 procent av indikatorerna för effektivitet i Växjö kommuns budget har en positiv utveckling eller är minst i nivå med jämförbara kommuner. Det är samma utfall som föregående år.

Effektivitetsmålets utveckling

Strecket ovan anger det av Kommunfullmäktige beslutade effektivitetsmålet som följs upp genom samtliga kostnadseffektivitetsmått som kopplats till respektive mål. Om hälften av nyckeltalen har positiv utveckling, eller är i nivå med jämförbara kommuner, bedöms effektivitetsmålet gå i rätt riktning.

Uppdrag

Välfärdens långsiktiga finansiering ska tryggas med minskad administration och ökade samordningsvinster hos stödjande funktioner.

Kommunchef och koncernledning har tagit fram prioriterade områden för samordningsvinster under 2020-2022. En del av samordningen handlar om att etablera professionella kompetenscentrum för ekonomi, HR, kommunikation, nämndadministration och systemförvaltning. De tre förstnämnda har centraliserats, för övriga gäller andra åtgärder. Härigenom kan verksamheterna ägna sig åt sitt kärnuppdrag och stödfunktionerna stärks i sin profession. Arbete inom intern effektivisering inom måltid, näringsliv, kommunvägledning, IT, strategisk lokalförsörjning och lönehantering har också genomförts. Arbetet fortgår även under kommande budgetår som innefattar fler professioner inom både förvaltningar och bolag.

Vaktmästare och fastighetsskötsel centraliseras och förs över till lokalbolaget

Övergång till ny organisation genomfördes den 1 augusti 2022. Professionella kompetenssteam bildades för vaktmästare. Det

Uppdrag

skedde i ett första steg i Vofab, därefter i det nya lokalbolaget som bildades 1 januari 2023.

Minskade marknadsföringskostnader

Budgetramen för marknadsföring har minskat 2022.

Mer kraftfull och effektiv samhällsplanering med en samhällsbyggnadsförvaltning

Samhällsbyggnadsförvaltningen bildades den 1 januari 2022. Arbetet med att implementera nya arbetssätt inom samhällsbyggnadsområdet har därefter pågått under året.

Det nya budgetramverket ska innehålla direktiv om hur hållbarhetsprogrammets genomförande åskådliggörs i internbudget och affärsplan.

Till varje uppdrag i Internbudget och Affärsplan knyts någon av de fem målbilderna i hållbarhetsprogrammet Hållbara Växjö 2030. På så sätt åskådliggörs genomförandet av hållbarhetsprogrammet Hållbara Växjö 2030 i rapporteringen av respektive Internbudget och Affärsplan.

Bättre uppföljning och översyn av krav vid upphandling

Flera insatser har pågått under året. Implementering av kategoristyrning är påbörjad, och spendanalys för koncernen har genomförts. Nya mallar har tagits fram och implementeras i hela koncernen, där kravställan finns för att tillse enhetlighet. Att miljökrav och sociala krav ställs i upphandlingar, följs upp och redovisas till Kommunstyrelsens Personal och Organisationsutskott årligen.

Den försäkringsbara delen av pensionskulden ska försäkras och vara helt försäkrad senast 2040.

Ett nytt mål för den ekonomiska politiken fastställdes i Budget 2022. Det nya pensionsmålet innebär en succesiv övergång till tryggnad av kommunens pensionsåtaganden genom försäkring. 2022 har byte av tryggnadform genomförts för förmånsbestämd ålderspension till en kostnad om 90 miljoner kronor med en likviditetseffekt om 245 miljoner kronor. Förändringen innebär att framtida intjäning av förmånsbestämd pension löpande från 2023 kommer att tryggas via försäkring utan att ny pensionsskuld byggs upp.

Uppdrag

Byta tryggnadform för den förmånsbestämda ålderspensionen, pensionsförmån för lönedelar över 7,5 basbelopp för personer födda före 1985.

Byte av tryggnadform genomfördes under 2022.

Nämndernas utfall och budgetavvikelser

En grundläggande förutsättning för att kommunen ska uppnå budgeterat resultat och en god ekonomisk hushållning, är att nämnderna håller sina budgetramar. Budgeterat resultat för år 2022 var ett överskott på 81 miljoner kronor. Totalt sett är utfallet 230 miljoner kronor för år 2022, vilket med beslutad budget innebär en avvikelse på 149 miljoner kronor. Nämnderna redovisar en positiv budgetavvikelse med 70 miljoner kronor och gemensam finansiering (inklusive exploatering) en positiv budgetavvikelse med 79 miljoner kronor.

I kommande avsnitt kommenteras nämndernas och gemensam finansierings avvikelser kortfattat. För mer ingående beskrivning av nämnderna, se respektive årsrapport, som beslutas separat i respektive nämnd.

Budgetavvikelse, mnkr	2022		Budgetavvikelse	2021
	Nettoutfall	Nettobudget		Nettoutfall
Byggnadsnämnd	-11	-15	4	-2
Kommunens revisorer	-4	-4	0	-3
Kommunfullmäktige	-11	-11	0	-11
Kommunstyrelse	-566	-578	12	-513
Kultur- och fritidsnämnd	-195	-195,5	0,5	-185
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-15	-15	0	-13
Nämnd för arbete och välfärd	-674	-699	25	-653
Omsorgsnämnd	-1 444	-1 485	41	-1 374
Teknisk nämnd	-159	-155	-4	-146
Utbildningsnämnd	-2 465	-2 455	-10	-2 376
Valnämnd	-2	-2,5	0,5	0
Överförmyndarnämnd	-5	-5,5	0,5	-5
Summa nämnder	-5 551	-5 620,5	69,5	-5 281
Exploateringsverksamhet	5	0	5	2
Gemensam finansiering	5 776	5 702	74	5 513
Summa årets resultat	230	81,5	148,5	234

Byggnadsnämnd

Byggnadsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 4,3 miljoner kronor för 2022. Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader i form av vakanser och föräldraledighet. Intäkter såsom förrättningsintäkter, startbesked och planavgifter har varit högre än budgeterat, trots en något lägre nivå i jämförelse med föregående år. Föregående år märktes pandemins effekter med ett högre ärendeflöde av mindre bygglov, vilka nu avtar. Nedgången i bygglov förstärks ytterligare av nuvarande inflationsnivå som ger en hög prisnivå inom byggsektorn.

Kommunens revisorer

Kommunens revisorer redovisar en negativ avvikelse mot budget på 0,5 miljoner kronor, ett underskott som revisorerna har fått beviljat. Verksamheten har löpt enligt plan.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens sammanlagda positiva budgetavvikelse uppgår till 12 miljoner kronor. Budgetavvikelsen beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat hos kommunledningsförvaltningens samtliga avdelningar. Detta på grund av större rörlighet efter pandemin inom framför allt måltidsorganisationen. Även kostnader för hyra i kommunhus, konsultkostnader och

brandväggsbyte som beror på komponentbrist, är lägre än budgeterat. Samtidigt finns högre kostnader än budgeterat för livsmedel, färdtjänst och bidragsstöd.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och Fritidsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 0,4 miljoner kronor för 2022. Under året har nämnden fått ersättning i form av energiavräkning från tidigare år. Detta tillsammans med bland annat en ändrad hantering av aktivitetsstöd, senarelagda investeringar samt lägre kostnader inom allmänskulturen har bidragit till en positiv budgetavvikelse. Nämnden har fattat beslut om att betala ut extra stöd till föreningar samt att ge ut arbetsstipendier för kulturskapare. Årets utfall har även belastats med högre kostnader såsom extra hyreskostnad för lokal och med återställnings- och projekteringskostnader av och på idrottsplatser.

Miljö- och hälsoskydds-nämnd

Miljö- och hälsoskydds-nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på 0,3 miljoner kronor. Utfallet påverkas av minskat antal ansökningar för enskilda avlopp, samt nämndens beslut att efterskänka vissa tillsyns- och kontrollavgifter. Beslutet togs för att kompensera näringsverksamheter som är påverkade av höjda bränslepriser. Vidare har nämnden även beslutat om revidering av tillsynsplanen, där ett uppehåll i tillsynen av enskilda avlopp gjordes under 2022. Den ekonomiska effekten av detta är minskade intäkter för enskilda avlopp. Intäkter för 2022 påverkas även av att nämnden, med anledning av ökade energi- och bränslepriser, beslutade att efterskänka vissa tillsynsavgifter för lantbruk och åkerier. Effekten av de minskade intäkterna reduceras av lägre personalkostnader än budgeterat. Personalomsättningen på avdelningen ledde till att beslutad tillsynsplan inte kunde fullföljas helt. Prioriteringar har fått göras, där större verksamheter och de verksamheter som betalar årlig avgift har prioriterats.

Nämnd för arbete och välfärd

Nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på plus 25,0 miljoner kronor. En positiv avvikelse redovisas inom vuxenutbildningen, emedan en negativ avvikelse redovisas inom ekonomiskt bistånd och utbetalt försörjningsstöd. Antalet hushåll som är i behov av försörjningsstöd fortsätter att minska i jämförelse med föregående år men en ökad inflation och riksnorm i kombination med hushållens sammansättning medför ökade kostnader. Arbetet med trygga hemmaplanslösningar har givit effekt genom en minskning i antal placeringsdygn både på institution och i familjehem med lägre placeringskostnader som följd. Ett ökat behov av placering inom socialpsykiatri har medfört ökade kostnader detsamma gäller placering inom VIR (Våld i nära relation).

Personalkostnaderna inom delar av förvaltningens verksamhet har ett lägre utfall än budgeterat. Genom att aktivt arbeta med effektiv schemaplanering och planering av rätt insats utifrån behov har kostnader minskat. Dessutom påverkas utfallet av lägre kostnader på grund av tillfälliga vakanser och sjukfrånvaro.

Tillskott av externa medel för god och nära vård, sociala insatser i utsatta områden vilka sammanfaller med initierade satsningar och pågående utvecklingsarbete inom förvaltningens

verksamheter. Därtill har förvaltningen erhållit statligt stöd för merkostnader kopplat till Ukraina, samt utvecklingsmedel inom områdena psykisk hälsa och VIR (våld i nära relation) vilka bidrar till årets positiva avvikelse.

Omsorgsnämnd

Budgetavvikelsen för helåret 2022 uppgår till 40,8 miljoner kronor. En bidragande faktor till ett fortsatt överskott även 2022 är situationen med en lägre beläggning inom särskilt boende och hemvården. Volymen är i dagsläget fortfarande inte i nivå med de beräkningar som gjordes inför budget 2022. Detta förklaras till stora delar av det svåra bedömningsläget i och med Covid-19. Beläggningen och verkställda beslut har ökat sedan föregående år och budgetavvikelsen är därmed lägre. Arbetet med förebyggande åtgärder, optimerad bemanning och förbättrade arbetssätt fortsätter att visa positivt resultat.

På en övergripande nivå ligger nämndens redovisade nettokostnader på en högre nivå jämfört med föregående år. Ökningen av nettokostnaderna beror dels på fler antal verkställda beslut, dels på ökade personalkostnader och dels på en allmän kostnadsutveckling för exempelvis transporter. De ökade lönekostnaderna beror på generella löneökningar, kompetensförsörjningssvårigheter samt byte av avtal för nattmättet och övergång till de regler som finns i Allmänna bestämmelser.

Teknisk nämnd

Tekniska nämnden hanterar två olika ekonomier, en skattefinansierad del och en taxefinansierad del (vatten och avlopp). Den skattefinansierade verksamheten redovisade en negativ budgetavvikelse på 3,6 miljoner kronor. Taxefinansierad verksamhet uppvisar en negativ budgetavvikelse på 4,5 miljoner kronor.

Prognosen för skattefinansierad verksamhet visade i oktober på en positiv budgetavvikelse om ca sju miljoner kronor. Orsakerna till detta var outnyttjade kapitalkostnader samt överskott från biogas och vattenkraft vilka påverkats positivt av prisutvecklingen på energi, bränsle och el. Därutöver förväntades en utbetalning av elstöd motsvarande fem miljoner kronor. Med anledning av detta stöd beslutades att ett flertal engångsinsatser skulle utföras under hösten. Osäkerhet och fördröjning i utbetalning av stödet har inneburit att dessa inte kan redovisas under 2022 och förändrar därmed resultatförutsättningarna jämfört med prognosen från oktober. Samtidigt påverkas utfallet för året av att november och december blev oväntat kalla och snörika månader vilket medförde ökade kostnader för vinterväghållningen och verksamhetens budget överskreds därför. En ytterligare förklaring till nämndens underskott är lägre parkeringsintäkter än budgeterat.

Det ekonomiska utfallet i vatten- och avloppsverksamheten påverkas positivt av outnyttjade kapitalkostnader, vakanser och svårigheter att rekrytera personal med rätt kompetens. En negativ konsekvens härav är förseningar i utförande och planering av investeringsprojekt. Vakanser i personal medför också ökade kostnader för externa entreprenader. Årets utfall har också påverkats negativt av kostnader i samband med etablering på området Västra Nylanda om inte kan aktiveras, samt av höga kostnader för el och kemikalier.

Utbildningsnämnd

2022 redovisar utbildningsnämnden en negativ budgetavvikelse om 9,7 miljoner kronor. Budgetavvikelsen förklaras av ett flertal faktorer. På verksamhetsområdesnivå redovisar verksamheten förskola en relativt stor positiv budgetavvikelse som följd av en hög sjukfrånvaro bland personalen under början på året. Verksamheten grundskola redovisar en negativ budgetavvikelse på grund av bland annat minskade statsbidrag. Inom gymnasieskolan märks ett högre elevantal än budgeterat och fler gymnasieelever går dessutom dyrare program inom främst fristående gymnasieskolor. Även grundsärskolan har ett ökat antal elever. Engångsersättning för föregående års energiavräkning som erhöles under 2022 motverkar delvis ökning av kostnader kopplade till lokaler och skolskjuts.

Valnämnd

Valnämndens redovisar ett resultat i nivå med tilldelad budget och bedriver sin verksamhet enligt plan.

Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 0,3 miljoner kronor. Överskottet beror bland annat på vakanser orsakade av sjukskrivningar, att hyreskostnaden varit lägre än vad som aviserades inför 2022 samt att utbildningar i huvudsak skett digitalt och därmed till lägre kostnader.

Gemensam finansiering

Gemensam finansiering och kommunövergripande poster, mnkr	2022		
	Utfall	Budget	Budgetavvikelse
Skatteintäkter	4 590	4 460	130
Inkomstutjämnning	1 010	958	52
Kostnadsutjämnning	-213	-200	-13
Regleringsbidrag	265	222	43
LSS-utjämnning	51	54	-3
Fastighetsavgift	190	179	11
Generellt statsbidrag välfärd	0	0	0
Summa skatteintäkter, generella stb etc	5 893	5 673	220
Pensioner (inkl finansiell kostnad pensioner)	-187	-83	-104
Finansnetto (exkl finansiell kostnad pensioner)	196	194	2
Löneavtal	0	-46	46
Internränta	25	35	-10
Värends räddningstjänst	-91	-69	-22

Övriga poster	-60	-2	-58
Summa kommunövergripande poster	-117	29	-146
Exploateringsverksamhet	5	0	5
Summa TOTALT	5 781	5 702	79

Gemensam finansiering och kommunövergripande poster har en total positiv budgetavvikelse på 79 miljoner kronor. Avvikelsen beror i huvudsak på högre skatteintäkter jämfört med budget, vilka reduceras av högre kostnader för pensioner och högre kostnader för genomförda satsningar under 2022.

Skatteintäkterna är beräknade efter SKR:s prognos i december 2022 för slutavräkningar 2021 och 2022. Skatteintäkterna avviker väsentligt mot budget och utfallet är 220 miljoner kronor bättre än budgeterat.

Utfallet för pensioner ger en negativ budgetavvikelse på minus 104 miljoner kronor. Grundorsaken är den snabbt stigande inflationen under året som ger högre pensionskostnader. Resultatet har belastats med en kostnad på 90 miljoner kronor till följd av inlösen av del av pensionskulden som en försäkringslösning.

Finansnettots utfall för helåret ger en positiv budgetavvikelse på 2 miljoner kronor. Den största delen av finansnettot avser utdelning från de kommunala bolagen, vars utfall överstiger budgeterad nivå då fullmäktige beslutat om extra utdelning för att finansiera köp av tjänster från Växjö Linneaus Science Park AB. En negativ budgetavvikelse har uppkommit till följd av nedskrivning av aktieägartillskott som lämnats för de satsningar som nämns nedan. I övrigt noteras såväl negativa som positiva avvikelser till följd av det höjda ränteläget.

Övriga poster visar en sammanlagd negativ budgetavvikelse om 55 miljoner kronor och avser ett flertal poster. Kommunfullmäktige beslutade i oktober 2022 om ett flertal satsningar. Ett extra medlemsbidrag till Värends räddningstjänst på 20 miljoner kronor för att täcka saneringskostnader och stöd till föreningar på 50 miljoner kronor i form av bidrag för elkostnader och energibesparande investeringar. Ytterligare satsningar avsåg energieffektiviserande åtgärder i form av byte av LED-armaturer, upprustning av Museiparken samt inköp av läromedel för att stärka förutsättningar för både skolpersonal och elever. De negativa budgetavvikelserna vägs upp av ej budgeterade tillfälliga bidrag för sjuklönekostnader på 26 miljoner kronor samt ett lägre utfall för lönerevision än budgeterat.

Balanskravsresultat

Enligt balanskravet i kommunallagen ska kommuner ha balans mellan intäkter och kostnader i resultaträkningen. Det är ett lägre krav än god ekonomisk hushållning. Om kostnaderna överstiger intäkterna ska det anges när och på vilket sätt det negativa resultatet ska regleras. Realisationsvinster vid försäljning av materiella anläggningstillgångar räknas inte med i resultatet. Balanskravsresultatet för år 2022 uppgår till 59 miljoner kronor och därmed uppnås balanskravet för året.

mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat	230	234	215	2	108
Realisationsvinster	-18	0	0	-1	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	212	234	215	1	108
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-153	-	-	-	-
Balanskravsresultat	59	234	215	1	108
Akkumulerade överskott	1764	1530	1315	1314	1207
Summa ackumulerade överskott	1 823	1 764	1 530	1 315	1 315

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetarna i siffror

Antalet anställda och anställningsformer

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Dec 2022	Dec 2021	Dec 2022	Dec 2021	Dec 2022	Dec 2021
Antal tillsvidareanställda	7 342	7 331	5 363	5 328	1 979	2 003
Antal tidsbegränsade anställningar med månadslön	1 088	711	780	479	308	232
TOTAL	8 430	8 042	6 143	5 807	2 287	2 235
Omräknade heltider, antal	7 873	7 751	5 707	5 600	2 166	2 151
Sysselsättningsgrad						
Andel anställda med en grundanställning på 100 procent	88,6	87,0	87,9	86,0	90,4	89,0
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, procent	97 %	96 %	97 %	96 %	98 %	96 %
Personalomsättning, procent	11,7	8,5	11,3	8,6	12,7	8,5
Övertid						
Övertid, antal timmar	95 054	49 860	58 286	25 552	36 768	24 308
Övertid belopp, mkr	30,7	13,8	17,6	6,3	13,1	7,4
Åldersstruktur %						
-29	14,8	14,0	13,5	13,3	18,2	15,6

30-49	49,4	49,6	49,6	49,4	49,0	50,3
50+	35,8	36,4	36,9	37,4	32,8	34,1

Samtliga nyckeltal i denna tabell har mätdatum 2022-11-01 och jämförs med 2021-11-01

*År 2022 inkluderas anställda som har en tillsvidareanställning i grunden, men som tillfälligt arbetar på en tidsbegränsad anställning, s.k vilande anställningar. För att ge en mer rättvisande jämförelse noteras att antal tidsbegränsade anställda för 2021 blir 1031 personer vid applicering av nya urvalet, vilket ger en faktisk ökning på 57 personer mellan åren. Urvalet påverkar både totalt antal anställda, antalet omräknade heltider och den könsuppdelade statistiken gällande dessa nyckeltal. Det är framför allt inom omsorgsnämnden och utbildningsnämnden som vilande anställningar tillämpas och därmed får en påverkan på statistiken.

Sjukfrånvaro

	Totalt		Kvinnor		Män	
	Dec 2022	Dec 2021	Dec 2022	Dec 2021	Dec 2022	Dec 2021
Sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid*	6,4	7,0	7,2	7,0	4,4	5,0
Andel av sjukfrånvaro som är över 60 dagar	30,6	34,6	32,9	37,0	20,9	23,0
Sjukdagar/snittanställd**	21,6	20,5	24,0	23,7	14,9	12,4

Åldersfördelat	29 år eller yngre		30 -49 år		50 år eller äldre	
	Dec 2022	Dec 2021	Dec 2022	Dec 2021	Dec 2022	Dec 2021
Sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid*	5,9	7,0	6,0	6,0	7,1	7,0
Andel av sjukfrånvaro som är över 60 dagar	12,0	16,0	29,6	31,2	38,2	43,0
Sjukdagar/snittanställd**	19,7	19,4	19,4	18,0	24,9	24,8

*Sjukfrånvaro i procent avser samtliga månadsanställda inkl timavlönade under perioden 2021-11-01 till 2022-10-31 resp 2020-11-01 till 2021-10-31

**Sjukdagar/snittanställd avser tillsvidareanställd personal under perioden 2021-11-01 till 2022-10-31 resp 2020-11-01 till 2021-10-31

Attraktiv arbetsgivare med fungerande kompetensförsörjning

Årsgenomsnittet av medarbetarupplevelsen enligt temperaturmätaren ska vara minst 4,5.

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Fortsatt stabilt resultat på Temperaturmätaren

Två gånger per år följer Växjö kommun, genom Temperaturmätaren, upp hur medarbetarna upplever sin arbetsmiljö. Frågorna tar avstamp i den gemensamma värdegrunden. Den mätning som genomfördes i september 2022 visar att genomsnittet av medarbetarupplevelsen för Växjö kommunkoncern ligger kvar på samma nivå som våren 2022, det vill säga 4,8 av totalt 6,0. Spridningen vad

gäller totalindex för förvaltningar, bolag och förbund är mellan 4,4 som lägst och 5,3 som högst. Riktningmålet för den personalpolitiska inriktningen är att årsgenomsnittet av medarbetarupplevelsen enligt temperaturmätaren ska vara minst 4,5.

Anställningar och personalomsättning

I december 2022 hade Växjö kommunkoncern 7342 tillsvidareanställda vilket är ungefär detsamma som vid motsvarande tidpunkt 2021. De anställda utgörs av 5363 kvinnor och 1979 män vilket innebär att antalet kvinnor har ökat något jämfört med 2021 medan antalet män har minskat något.

När det kommer till personalomsättning har den ökat på koncernnivå från 8,5 procent till 11,7 procent och personalomsättningen är högre bland män än bland kvinnor. Högst personalomsättning för förvaltningarna återfinns inom miljö- och hälsoskyddsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt omsorgsnämnden. En övergång av vaktmästare från utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen till Vöfab har påverkat personalomsättningen och den nya bolagsstrukturen har också medfört en ökad rörlighet. De vanligaste orsakerna till avslut enligt den enkät som skickas ut till anställda är mer stimulerande arbetsuppgifter/utvecklingsmöjligheter, högre lön och/eller andra förmåner och annat. Av dem som svarat på enkäten rekommenderar cirka 80 procent Växjö kommun som arbetsgivare. Att analysera anledningar till avslut och möta med rätt åtgärder är viktigt för att behålla kompetent personal.

Värdegrundsarbetet förstärks

Som ett stöd till chefer har ett arbetsmaterial, kopplat till den gemensamma värdegrunden, spridits under hösten 2022. Syftet är att förstärka den praktiska innebörden av värdegrunden när det kommer till hur medarbetare agerar i det dagliga arbetet. Materialet bestående av handledning, diskussionsunderlag och reflektionsfrågor delades ut till kommunkoncernens samtliga chefer i samband med Chefens dag i september. Cheferna har sedan arbetat vidare med materialet i sina arbetsgrupper. Värdegrunden är också en viktig del av den koncerngemensamma introduktionen för nya medarbetare i Växjö kommunkoncern.

Höjd tjänstepension – en förmån som bidrar till mer jämställda arbetsvillkor

En insats som bidrar till riktningmålet attraktiv arbetsgivare, och dessutom är en viktig åtgärd för att kunna erbjuda mer jämställda arbetsvillkor, är det nya avtalet för tjänstepension. Avtalet gäller från den 1 januari 2023 och innebär höjd pension för medarbetarna i Växjö kommun. Inbetalningarna till tjänstepensionen höjs från 4,5 procent till 6 procent, upp till en lön motsvarande 44 375 kronor i månaden i 2022 års värde (7,5 inkomstbasbelopp). På lönedelar över denna gräns höjs pensionsinbetalningen från 30 procent till 31,5 procent, upp till maxgränsen motsvarande 30 inkomstbasbelopp.

Medarbetarna i Växjö kommun har under 2022 även fått ett höjt friskvårdsbidrag (från 1000 kr till 1500 kr) samt har erbjudits att hyra cykel med bruttolöneavdrag (förmåncykel). Under 2022 har 576 förmåncyklar beställts av medarbetare i Växjö kommunkoncern varav 440 var elcyklar.

Nytt koncernövergripande arbetssätt för strategisk kompetensförsörjning

Befolkningsprognoser på nationell nivå visar att andelen personer över 80 år kommer att öka med 47 procent de närmsta tio åren medan den arbetsföra befolkningen enbart ökar med 4 procent. Statistiken i Växjö kommuns befolkningsprognos för 2022 överensstämmer i stora drag för siffrorna för riket när det kommer till de äldre åldersgrupperna. De demografiska förutsättningarna ställer krav på Växjö kommun som arbetsgivare kopplat till den strategiska kompetensförsörjningen.

Under 2022 har ett koncernövergripande arbetssätt tagits fram för att ge stöd och gemensam riktning i arbetet med den strategiska kompetensförsörjningen. Implementering av arbetssättet har påbörjats i nämnder, styrelser och direktion och kommer att fortsätta under 2023. Arbetet är en del av styr- och ledningsprocessen och resultatet i form av kompetensförsörjningsplaner kommer att utgöra ett viktigt underlag för framtida åtgärder inom Växjö kommunkoncern. Genom att få en samlad bild över kommunkoncernens behov vad gäller kompetens kan insatser vidtas för att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och ställa om.

Professionella och kompetenta ledare – en förutsättning för en attraktiv arbetsgivare

En avgörande aspekt för att vara en attraktiv arbetsgivare är professionella och kompetenta ledare. Under 2022 har de tidigare framtagna kompetensprofilerna för medarbetare kompletterats med kompetensprofiler för chefer. Under 2022 har en utvärdering av chefsförordnanden genomförts och förslag till framtida hanteringar presenterats. Koncernledningen har beslutat att användandet av chefsförordnanden ska avvecklas och ersättas av tillsvidareanställning med befattning som chef. Övergången från chefsförordnande till tillsvidareanställning som chef kommer att ske successivt.

Framtid och omvärld

Det fortsatta arbetet med strategisk kompetensförsörjning kommer att vara avgörande för att Växjö kommun ska kunna ge service till invånare, företag och besökare. Det kan utifrån befolkningsprognosen konstateras att det inte kommer att räcka med att attrahera och rekrytera medarbetare – Växjö kommun som arbetsgivare behöver hitta andra vägar att säkerställa kompetens inom bristyrken. Genom att aggregera kompetensförsörjningsplanerna för förvaltningar, bolag och förbund kan kompetensgap tydliggöras och åtgärder vidtas för att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Det kan även handla om att utnyttja möjligheterna till digitalisering samt aktivt arbeta med omställning av befattningar som det i framtiden inte kommer att finnas behov av och istället låta medarbetare kompetenshöjas för att kunna utföra andra uppgifter.

För att säkerställa en god bemanning för de verksamheter som använder sig av timavlönade vikarier kommer en plan för implementering att tas fram för att ta tillvara resultatet av den utredning som har genomförts under 2022 kopplat till uppdraget "Samordna bemanningsenheter till ett nytt anställnings- och rekryteringscenter".

En viktig pusselbit som kan att underlätta för chefer och medarbetare i vardagen, samtidigt som det är designat för att effektivisera

det strategiska arbetet inom HR-området, är ett nytt HR-system. Ett HR-system kan bestå av olika moduler (till exempel rekrytering, prestation och utbildning) och ger förutsättningar för chefer att få överblick över hela medarbetarresan. En upphandling har påbörjats under hösten 2022 men har pausats och kommer att återupptas i början av 2023.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Genomsnittlig medarbetarupplevelse enligt lokal barometer	2022	4,8	→	

Hållbart arbetsliv och friska medarbetare

Sjukfrånvaron i andel av tillgänglig ordinarie arbetstid ska minska och 2022 vara högst 5 procent.

◆ Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Pandemin fortsatt påverkan på sjukfrånvaro

Riktningmålet för den personalpolitiska inriktningen innebär att sjukfrånvaron i andel av tillgänglig ordinarie arbetstid ska minska och 2022 vara högst 5 procent. Detta riktningsmål uppnås inte av kommunkoncernen som helhet även om statistiken för sjukfrånvaro i procent av de anställdas arbetstid visar en minskning på koncernnivå från 7 procent 2021 till 6,4 procent 2022. Den könsupplagade statistiken visar att sjukfrånvaron bland kvinnor har ökat från 7 procent till 7,2 procent medan männens sjukfrånvaro har minskat från 5 procent till 4,4 procent.

De nämnder som når riktningmålet på högst 5 procent är kultur- och fritidsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden samt överförmyndarnämnden. Värends räddningstjänst och samtliga bolag (utom Växjöbostäder) når riktningmålet.

Andelen av sjukfrånvaron som är över 60 dagar har minskat från 34,6 procent till 30,6 procent sedan senaste helårsrapporteringen och minskningen gäller både kvinnor och män. Under pandemin har många verksamheter fått lägga fokus på hantering av korttidsfrånvaro för att säkra bemanningen. Även om långtidsfrånvaron har minskat från 2021 till 2022 är det viktigt att säkra insatser för de anställda som är långtidssjukskrivna.

Inom omsorgsnämnden har effekterna av pandemin syns bland annat genom att det, både i verksamheter och på individnivå, har funnits ett stort behov av återhämtning då omsorgens yrkesgrupper har påverkats av hård arbetsbelastning och höga krav kopplat till hantering och bekämpning av smittspridningen. Även inom utbildningsförvaltningen har pandemin haft en stor påverkan på sjukfrånvaron framför allt inom förskoleverksamheten, där man ser en fortsatt hög sjukfrånvaro. Inom Kommunstyrelsen har måltidsorganisationen varit särskild ansträngd vilket har bidragit till att korttidsjukfrånvaron har ökat.

Övertidstimmar påverkas av avtalsövergång och ansträngd bemanningssituation

Ökningen gällande övertid beror i hög grad på att anställda inom omsorgsnämnden och nämnden arbete och välfärd har övergått från lokala kollektivavtalet Årsarbetstidsavtal till Allmänna bestämmelser. Det har inneburit att schemaändringar med kort varsel, i högre utsträckning än tidigare, resulterar i övertidsersättning. Andra orsaker till ökningen av antal övertidstimmar är behovet av att beordra in medarbetare i samband med hög sjukfrånvaro och en ansträngd bemanningssituation. Detta gäller till exempel inom omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen (måltidsorganisationen).

Återhämtning är ett viktigt fokusområde

Temperaturmätaren visar att medelvärde i Växjö kommunkoncern på frågan "Jag har tid för återhämtning efter perioder av stress på jobbet" är 4,0 och därmed ett fokusområde för vidare insatser. Som stöd i chefens arbete med att följa upp resultatet av Temperaturmätaren har ett material som kan användas på personalmöten och arbetsplatsträffar tagits fram. Syftet är att öka kunskapen om hur arbetsmiljö och verksamhet kan utvecklas genom att arbeta med resultatet av Temperaturmätaren.

En faktor som identifierats som viktig att åtgärda avseende stress och återhämtning i utbildningsnämnden är den digitala arbetsmiljön och i december 2022 fattades beslut om att vidta åtgärder för att förbättra den digitala arbetsmiljön.

Insatser för ett hållbart arbetsliv och friska medarbetare

För att minska behovsökningen av arbetskraft, kopplat till utmaningarna som de demografiska förutsättningarna ställer organisationen inför, behövs insatser inom flera olika områden. Det kan handla om förändrade arbetssätt och lösningar som fler arbetade timmar per medarbetare och att få fler att arbeta längre upp i åldrarna och därmed senarelägga avgångsåldern.

För att dessa insatser ska kunna genomföras är hälsa och trivsel i arbetet grundläggande förutsättningar. Under 2022 har en rad olika insatser vidtagits kopplat till genomförandet av *Plan för god arbetshälsa*. Det handlar till exempel om verksamhetsinriktade

hälsofrämjande insatser i form av:

- Digital föreläsning kring återhämtning i arbetsvardagen
- Arbetsmiljöspel, med förslag på insatser i arbetsgruppen, som har delats ut i fysisk form till samtliga chefer i kommun-koncernen men också finns tillgängligt digitalt via intranätet

Under 2022 har en ny riktlinje som beskriver förtroendevaldas arbetsmiljöansvar beslutats. Som stöd i arbetet för nämnderna att fördela uppgifter till berörda förvaltningschefer har en utbildning (e-lärande) tagits fram och en e-tjänst har publicerats.

Andra förebyggande insatser som har vidtagits är att friskvårdsbidraget under 2022 har höjts med 500 kr till totalt 1500 kronor. Informationsinsatser har gjorts för att uppmuntra fler medarbetare att utnyttja sitt friskvårdsbidrag. Statistik från 2022 visar att den totala nyttjandegraden av friskvårdsbidraget har ökat från 59 procent 2021 till 65 procent 2022 och att antalet medarbetare som har nyttjat bidraget har ökat från 62 procent till 69 procent.

Ett förebyggande arbetslivsinriktat rehabiliteringsarbete är en viktig insats för snabbare återgång till arbete och för att fånga upp tidiga signaler hos medarbetarna. Rehabiliteringsprocessen har uppdaterats under 2022 och en process för arbetsanpassning har tagits fram. Även processen för anmälan och utredning av ärenden gällande kränkande särbehandling har uppdaterats under hösten 2022 för att ytterligare förbättra arbetsgången och säkerställa att ärenden hanteras på ett rättssäkert, opartiskt och likvärdigt sätt.

Framtid och omvärld

För Växjö kommun som arbetsgivare är det viktigt att fortsätta att utveckla arbetsmiljöfrågorna på organisatorisk nivå. Exempel på insatser under 2023 är en ny metodik för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och implementering av ett systemstöd för att rapportera, följa upp och åtgärda händelser (IA-systemet).

Under 2023 kommer den likabehandlingsplan som beslutades 2020 av kommunfullmäktige att revideras. Ett aktivt arbete med lika-behandling skapar förutsättningar för en bra arbetsmiljö och ett hållbart arbetsliv.

Uppdrag

Samordna bemanningsenheter till ett nytt anställnings- och rekryteringscenter

Under 2022 har en utredning av nuläget när det kommer till vikarieanskaffning inom kommunkoncernen genomförts. Efter en inledande kartläggning avgränsades uppdraget till Bemanningsenheten, Vikarieförmedlingen och Måltidsorganisationens bemanningsverksamhet.

Resultatet av uppdraget består i identifierade likheter, skillnader och utvecklingsområden i den befintliga vikarieanskaffningen. Därifrån har ett gemensamt arbetssätt tydliggjorts för varje del av vikarieanskaffningen; rekrytering, introduktion, bokning och uppföljning. Arbetssättet har visualiserats i form av processer.

Utifrån det gemensamma arbetssättet har en modell tagits fram för hur anskaffningen av timvikarier kan organiseras och en plan för implementering ska tas fram.

Nytt HR-system som förbättrar planering och samordning

Under 2022 har ett bakgrundsmaterial kring HR-system tagits fram i form av en effektanalys, SWOT-analys och intressentanalys. Analyserna har legat till grund för ett upphandlingsunderlag. Leverantörer har bjudits in för att möta representanter från Växjö kommun i form av RFI (Request for Information) vilket är ett sätt för Växjö kommun att införskaffa mer information om möjliga lösningar. En upphandling har påbörjats under hösten 2022 men har pausats och kommer att återupptas i början av 2023.

Höja friskvårdsbidraget till 1500 kr

Friskvårdsbidraget, som sedan årsskiftet är höjt till 1500 kr, gäller för medarbetare inom Växjö kommunkoncerns förvaltningar, bolag och förbund. Via intranätet får medarbetare information om vad friskvårdsbidraget kan användas till. Det har även arbetats fram ett material som kan användas på arbetsplatsträffar/personalmöten där vikten av friskvård diskuteras och information kring friskvårdsbidraget ges. Statistik följs kvartalsvis på övergripande nivå och den visar att både nyttjandegraden (av det totala friskvårdsbidraget per medarbetare) och andelen medarbetare som utnyttjar bidraget har ökat under 2022 jämfört med 2021.

Verksamhetsinriktade hälsofrämjande insatser

Verksamhetsinriktade hälsofrämjande insatser omfattar dels utbildning kring återhämtning under arbetsdagen dels verktyg för kartläggning av arbetsmiljö i form av ett arbetsmiljöspel. Utbildningen finns sedan i mitten av november 2022 tillgänglig i Utbildningsportalen. Arbetsmiljöspelet delades ut till samtliga kommunkoncernens chefer i början av september. Spelet finns även tillgängligt i digital form via intranätet. På intranätet finns också konkreta förslag på insatser för arbetsgrupper att

Uppdrag

jobba vidare med.

Fortbildningssatsning inom måltidsorganisationen om hur skolmat kan lagas så att den attraherar fler, under 2022 med särskilt fokus på vegetarisk mat.

En fortbildningssatsning har gjorts inom Måltidsorganisationen genom recepttävling, utbildning och utveckling av de vegetariska recepten.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	2022	6,7 %	→	

Förväntad utveckling

Finansdepartementets ekonomiska prognos från december 2022 visar att Sverige går in i en lågkonjunktur under 2023 som de bedömer håller i sig till 2025. Den höga inflationen och snabbt stigande räntor väntas medföra att aktiviteten i ekonomin faller nästa år, BNP bedöms minska. Ekonomistyrningsverket gör samma bedömning. Så även Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, som i sin ekonomirapport från december 2022 noterar att den europeiska ekonomin drabbas hårt av kriget i Ukraina. Effekterna av den höga inflationen, med efterföljande räntehöjningar från världens centralbanker dämpar ekonomin. Hög nivå på räntor och inflation bedöms bestå under många år, något som får betydande konsekvenser för samhällsekonomin.

SKR räknar med att det kommunala skatteunderlaget hålls uppe relativt väl men urholkas av pris- och löneökningar. Det innebär en svag utveckling av det reala skatteunderlaget. Kostnader för avtalspensioner beräknas öka kraftigt, vilket främst beror på en ökad inflation, men också på löneökningar. Den höga inflationen leder till ökande kostnader, störningar i utbudet ger samma effekt. För att dämpa denna utveckling höjer centralbankerna räntor, vilket leder till ökade räntekostnader.

Långsiktig planering av verksamhet och ekonomi

För att kunna upprätthålla och utveckla den kommunala servicen i kommunen och successivt gå från en stor småstad till en liten storstad krävs god planering och framförhållning. Långsiktiga beräkningar och väl grundande bedömningar är nödvändiga att ha som underlag för diskussioner om prioriteringar och strategiska vägval. Växjö kommun behöver ytterligare stärka greppet om demografiutvecklingens effekter på budgeten för att kunna förbereda och tillhandahålla ändamålsenlig verksamhet med hög resurseffektivitet. Koncernens investeringsprocess och dess struktur och metod har fortsatt att utvecklas för att bli ett strategiskt instrument i den övergripande planeringen och uppföljningen. Koncernledningen fattade beslut om investeringsprocessen under hösten 2022 och kommer att tillämpas i arbetet med budget 2024.

Budget för 2023 med plan för 2024 och 2025

I november 2022 fastställde kommunfullmäktige i Växjö kommun sin budget för 2023, med plan för 2024 och 2025. Förutsättningarna i budgeten bygger på SKR's prognosticerade skatteintäkter

från oktober 2022. I dess senaste prognos från februari 2023 görs bedömningen som nämnts ovan att skatteunderlaget hålls uppe relativt väl. SKR kommunicerar prognoser under året, vilka följs nogsamt av kommunen. SKR publicerar löpande ett prisindex över kommunernas kostnadsutveckling (PKV) och fastställd budget bygger på detta index. Mot bakgrund av ovan nämnd bedömning om en högre inflation och pensionskostnader följs även utvecklingen av detta index och övriga kostnader nogsamt.

Kompetensförsörjning

Inom kommunsverige bedöms kompetensförsörjningen som den allra största utmaningen framöver. Bristen på arbetskraft kommer att öka och bli än mer omfattande. I Växjö kommuns budget 2023 har två områden lyfts fram som prioriterade, strategisk kompetensförsörjning och arbetsmiljö och jämställdhet.

Strategisk kompetensförsörjning omfattar arbetet med att långsiktigt planera för den kompetens som behövs i organisationen, planera aktiviteter för att nå kompetensen, genomföra aktiviteter och kontinuerligt förändra vid behov. För att möta kompetensbristen behöver vi ändra vårt beteende för en smartare resursanvändning, utveckla och förebygga med hjälp av ny teknik och att anpassa oss och samverka i gemenskap. Ett underlag har tagits fram hos samtliga förvaltningar, bolag och förbund som ska sammanställas i en kompetensförsörjningsplan för Växjö kommun-koncern. I kompetensförsörjningsplanen sammanställs identifierade kompetensbehov och kompetensmål med tillhörande aktiviteter och konsekvensanalys.

Hållbara Växjö 2030

Från och med år 2021 är Växjö kommuns hållbarhetsprogram en integrerad del av koncernens styrmodell. Genom att koppla ihop de långsiktiga målbilderna med Växjö kommuns budget skapas förutsättningar för måluppfyllelse och resultat både på kort och lång sikt. Hållbarhetsarbetet in-
volverar såväl ekologisk, ekonomisk som social hållbarhet. Uppföljning och analys av programmet sker i årsredovisningen. En fördjupad analys av programmet har skett 2022 och kommer att ske igen 2026 och 2030.

Identifierade fokusområden

För att klara välfärdsuppdraget trots ekonomiska och personella resurser har Växjö kommun identifierat tio fokusområden som, utifrån vår vision och Hållbara Växjö 2030, stärker vårt kärnuppdrag. Dessa områden är omvärldsanalys och trendspaning, strategisk kompetensförsörjning, positionering Växjö, samordning mellan verksamheter och funktioner, självständiga medarbetare och invånare, innovationsarbete, smart automatisering, smart energianvändning och miljöklassning vid nybyggnation och renovering, smart resursanvändning av ytor och lokaler samt samordning och driv (området UNGA).

Särskilda satsningar

I den av fullmäktige fastställda budgeten för 2023 har ett flertal uppdrag lämnats till kommunens verksamheter. Några exempel som kan nämnas är att tillskapa en mötesplats för sociala företag, att starta utvecklingsarbetet med Ringsbergsområdet, att stärka totalförsvaret genom ökad cybersäkerhet och att utveckla måltider för ökat välmående. Ytterligare exempel är att förstärka

arbetsmarknadsinsatser, satsning på utbildning och personal för ökad bemanning inom äldreomsorgen, att utveckla Evedalsområdet, att inrätta en återvändarskola, att intensifiera arbete med renovering och nybyggnation av skollokaler samt ökad bemanning inom elevhälsan. Inom samhällbyggnadsområdet kan nämnas trivselinvesteringar i de offentliga rummen i kommunens centrumkärnor, att ta fram fler villatomter och möjliggöra för fler flerfamiljsbostäder i tätorterna och på landsbygden, att genomföra fysiska trygghetsåtgärder samt utbyggnad av laddinfrastruktur, tillgång till snabbt och säkert bredband för alla och att öka antalet solanläggningar på kommunala tak.

Kommunens organisation

Kommunfullmäktige beslutade den 13 december 2022 om förändringar i den politiska organisationen inför mandatperioden. Dessa rör dels inrättandet av en ny nämnd, servicenämnden, dels inrättandet av samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och byggnämnden som ersätter tekniska nämnden, byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden som upphör som nämnder den 1 januari 2023.

Servicenämnden ansvarar för den kommungemensamma måltidsorganisationen, strategisk lokal-försörjning, drift, support och utveckling av IT-tjänster och stöd i arbetet med digitalisering. Nämndens uppgifter utförs av kommunledningsförvaltningen.

Samhällsbyggnadsnämnden har det övergripande ansvaret för att bygga en attraktiv, effektiv, trygg och säker miljö för kommunens invånare, företagare och besökare. Nämnden ansvarar bland annat för detaljplanering, byggande, drift, underhåll, skötsel, förvaltning av offentlig mark och naturvård. Nämndens uppgifter utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

mnkr	Not	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		2022	2021	2022	2021
Verksamhetens intäkter	2, 4	1 505	1 449	3 570	3 314
Verksamhetens kostnader	3, 4	-7 172	-6 782	-8 234	-7 682
Av- och nedskrivningar	11-13	-152	-150	-707	-692
Verksamhetens nettokostnader		-5 819	-5 483	-5 371	-5 060
Skatteintäkter	5	4 590	4 319	4 590	4 319
Generella statsbidrag och utjämning	6, 7	1 303	1 253	1 303	1 253
Verksamhetens resultat		74	89	522	512
Finansiella intäkter	8	227	215	95	7
Finansiella kostnader	9, 10	-71	-70	-113	-97
Resultat efter finansiella poster		230	234	504	422
Extraordinära poster		0	-	-	-
Årets resultat		230	234	504	422

Balansräkning

mnkr	Not	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		2022	2021	2022	2021
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	10	13	10	13
Materiella anläggningstillgångar		2 841	2 572	15 651	15 025
<i>varav mark, byggnader och tekniska anläggningar</i>	12	1 863	1 682	11 145	10 777
<i>varav maskiner och inventarier</i>	13	185	197	2 914	2 905
<i>varav pågående investeringar</i>	14	793	693	1 592	1 343
Finansiella anläggningstillgångar	15	1 555	1 696	1 292	1 306
Summa anläggningstillgångar		4 406	4 281	16 953	16 344
Bidrag till infrastruktur			-	-	-
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.	16	408	402	511	470

Fordringar	17	946	612	857	858
Kortfristiga placeringar		-	-	3	4
Kassa och bank	18	1 617	1 719	1 650	1 734
Summa omsättningstillgångar		2 971	2 733	3 021	3 066
SUMMA TILLGÅNGAR		7 377	7 014	19 974	19 410

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN		
	2022	2021	2022	2021	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	19				
Årets resultat		230	234	504	422
Resultatutjämningsreserv		153	-	153	-
Övrigt eget kapital		1 958	1 877	5 034	4 760
Summa eget kapital		2 341	2 111	5 691	5 182
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	20	1 388	1 625	1 432	1 669
Andra avsättningar	21	119	113	605	535
Summa avsättningar		1 507	1 738	2 037	2 204
Skulder					
Långfristiga skulder	22	1 474	1 325	8 545	8 602
Kortfristiga skulder	23	2 055	1 840	3 701	3 422
Summa skulder		3 529	3 165	12 246	12 024
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 377	7 014	19 974	19 410
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	24	7 910	7 766	7 910	7 766
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	25	15	28	34	33
Övriga ansvarsförbindelser		0	0		0

Kassaflödesanalys

mnkr	Not	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
		2022	2021	2022	2021
Årets resultat		230	234	504	422
Justering för ej likviditetspåverkande poster:					
av- och nedskrivningar	11-13	152	150	626	692
förändring avsättning pensioner exkl utbetalning	20	-135	-245	-237	-306
realisationsvinster/förluster och utrangering materiella anläggningstillgångar	3	-18	14	-8	32
Likviditetspåverkande poster; utbetalning pensioner	20	-90	-92	-	-
MEDEL FRÅN VERKSAMHETEN FÖRE FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL		139	61	885	840
Förändring kortfristiga fordringar, exkl fordr koncernföretag (-ökn, +minskn)	17	-184	4	48	-131
Förändring förråd, exploateringstillg (-ökn, +minskn)	16	-7	-55	-41	-85
Förändring kortfristiga skulder, exkl kortfr låneskuld (-minskn, +ökn)	23	215	127	-39	257
Minskning förutbetalda investeringsbidrag etc och investeringsbidrag, årets resultatförda	22	10	-24	-	-
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		173	113	853	881
Bruttoinvesteringar materiella anläggningstillgångar	inv.r ed.	-450	-353	-1 246	-1 095
Bruttoinvestering immateriella anläggningstillgångar	inv.r ed.		0	-	3
Ökning anslutningsavg, invest.bidrag etc, årets investeringsinkomster	inv.r ed.	194	134	-	-
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	inv.r ed.		-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	inv.r ed.		-	-	-
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	15		-	-	-
Minskning av finansiella anläggningstillgångar	15	150	0	48	31
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-106	-219	-1 198	-1 061
Ökning/minskning kortfristig fordran koncernföretag	17	-150	143	-	-
Minskning långfristiga lån	22	-18	-	-	-
Nya långfristiga lån/amortering	22		13	261	187
Förändring långfr skulder anslutningsavg etc	22		-	-	-

MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		-168	156	261	187
ÅRETS KASSAFLÖDE		-101	50	-84	7
Likvida medel vid årets början	18	1 718	1 669	1 734	1 727
LIKVIDA MEDEL VID ÅRETS SLUT		1 617	1 719	1 650	1 734

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisning 2022 är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR och rekommendationer från Rådet för kommunalredovisning, RKR. Avvikelser och förtydliganden jämfört med LKBR och RKR:s rekommendationer framgår nedan.

Byte av redovisningsprincip år 2020 pensioner till fullfundsmodellen

Enligt kommunfullmäktiges beslut tillämpar kommunen från år 2020 fullfundsmodellen för redovisning av pensioner, vilket är en avvikelse från LKBR. Fullfundsmodellen innebär att pensionsåtgärd intjänat till och med år 1997 (exklusive visstidspension) istället för ansvarsförbindelse redovisas på balansräkningen som en avsättning. Det innebär att förändringen av denna del också påverkar resultatet. Bakåt i tiden då skulden har vuxit har fullfundsmodellen ökat kostnaderna och därmed försämrat resultatet. Då utbetalningarna de senaste åren istället överskrider värdeförändringen blir skillnaden mellan modellerna det motsatta. Den resultatmässiga effekten av de olika modellerna, framgår i egen upplysningsnot "Pensionsredovisning enligt blandmodellen".

Tillämpning av fullfundsmodellen motiveras av att pensionsskulden som då synliggörs i balansräkningen ger en mer rättvisande och mer transparent redovisning av pensionsförpliktelse, vilket framkom i en statlig utredning av den kommunala redovisningen från 2016. I utredningen påpekades också att fullfunderingsmodellen gör det enklare för politiker, tjänstemän och andra intressenter av årsredovisningen att förstå hur stor den redovisade pensionsskulden faktiskt är. Att redovisningen är transparent och rättvisande är särskilt viktigt ur en demokratisk synvinkel. Även om fullfundsmodellen bedöms vara mer konjunkturkänslig än blandmodellen leder den i normalfallet till lägre kostnader.

Redovisning av gatukostnadsersättning

Växjö kommun redovisar gatukostnadsersättning enligt RKR:s rekommendation R 18.1 (från september 2009). I och med införandet av den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning ändrades praxis och tillämpning skulle ske i enlighet med RKR R 2 (från juni 2019). Tidigare tillämpad princip innebär att inkomsten initialt bokförs som en skuld för att sedan intäktsföras successivt i takt med att investeringsobjekten skrivs av över sina respektive nyttjandeperioder. Detta innebär i enlighet med matchningsprincipen att intäkter och kostnader ska matcha varandra under samma räkenskapsår, en princip som bedöms ge en mer rättvisande bild av årets intäkter och kostnader.

Från och med 2023 har Växjö kommun beslutat att ändra redovisningsprincip och kommer följaktligen att redovisa gatukostnadsersättningar i enlighet med gällande redovisningslagstiftning.

Redovisning av förutbetalda intäkter som regleras under flera år

Under år 2020 ändrades redovisningen av investeringsbidrag, ersättning för anslutning till allmän platsmark (gatukostnadsersättning) och intäkter anslutningsavgifter VA för pågående

anläggningstillgångar till att redovisas som långfristiga skulder istället för att som tidigare en minskning av anläggningstillgångar. De förutbetalda intäkterna periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av ersättningsarna skrivs av.

Förändrad redovisningsprincip år 2018 exploatering

Kommunen ändrade principen för redovisning av exploateringsverksamheten från och med år 2018. Exploateringsinkomster och utgifter netto redovisades tidigare. Förändringen av redovisningsprinciper innebär att både inkomster och utgifter bruttoredo visas i resultat- och balansräkning. Den del av exploateringen som avser tomtmark till försäljning bokförs som en omsättningstillgång. Värdering görs till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde per balansdagen. Investeringar i allmän platsmark klassificeras som en materiell anläggningstillgång. Avskrivningar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod. Den del av inkomsten som avser allmän platsmark tas upp som en förutbetald intäkt. Enligt kommunens modell vinstavräknas projekt där uppberedningsgraden av kostnader är lika med eller överstiger 70 procent av totalt prognostiserade kostnader. Vidare görs avräkning först när minst 70 procent av försäljningen är gjord. Befarade förluster bokförs direkt.

Ändrad redovisningsprincip innebar att under 2018 omklassificerades 350 miljoner kronor till omsättningstillgångar och 312 miljoner kronor till förutbetald intäkt. Anläggningstillgångar minskade med nettobeloppet av denna omklassificering. Vad gäller nyckeltal för investeringar har det inte gjorts någon retroaktiv omräkning av den del av exploateringsutgiften som istället skulle ha klassificerats som omsättningstillgång. Det har inte heller gjorts någon retroaktiv vinstavräkning då nya regler tillämpas från 2018.

Sammanställda räkenskaper

Enligt den kommunala bokförings- och redovisningslagen ska årsredovisningen innehålla sammanställda räkenskaper som även innefattar den kommunala verksamheten som bedrivs i bolagsform och i form av kommunalförbund. De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för den sammanställda redovisningen.

De sammanställda räkenskaperna upprättas i enlighet med RKR R16. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i förvärvat dotterbolag vid förvärvstidpunkten elimineras. I de sammanställda räkenskaperna ingår endast eget kapital som intjänats efter förvärvstidpunkten. Proportionell konsolidering innebär att kommunens ägarandel av koncernföretagets intäkter, kostnader, tillgångar och skulder inkluderas i de sammanställda räkenskaperna.

De sammanställda räkenskaperna omfattar bolag där kommunen har en ägarandel på minst 20 procent. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av organisationsschemat i förvaltningsberättelsen.

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande betraktas poster som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Realisationsvinster och realisationsförluster samt kostnader och intäkter för tomtförsäljning i samband med markexploatering redovisas alltid som jämförelsestörande. Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen.

Skatteintäkter

I enlighet med RKR R2. periodiseras kommunalskatten och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av de skattskyldiga. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos 2022.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgångar om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till ett basbelopp och gäller som en gemensam gräns för materiella och immateriella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Anläggningstillgångar

Anskaffningsvärde

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde minskat med planliga avskrivningar. Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till. Anläggningens värde och livslängd prövas under året för att se om nedskrivningsbehov finns.

Avskrivning

Avskrivningar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen:

- Mark, byggnader och tekniska anläggningar: 15-50 år
- Maskiner och inventarier: 3-15 år

För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperiod där varje komponents anskaffningsvärde uppgår till ett väsentligt belopp tillämpas komponentavskrivning.

För gator och vägar används sex olika komponenter (beläggning, obundna lager, isolering, brokonstruktion, gatuordningar och slitlager) med avskrivningstider på mellan fem till 75 år. För Va-anläggningar används fem olika komponenter (bygg, maskin, el, styr/övervakning och anläggning/ledning) med avskrivningstider mellan fem och 50 år.

Komponenter och schabloner används som riktlinjer vid uppdelning och aktivering av anläggningar. Individuella bedömningar görs när så är relevant för att på bästa sätt spegla

nyttjandeperioden.

Kommunen har skärpt tillämpningen av komponentavskrivning från och med räkenskapsåret 2017 i enlighet med den uppdatering som gjordes av dåvarande RKR nr 11.4. För gator och vägar har retroaktiv justering gjorts för anläggningar som aktiverats efter 2002, med ett restvärde på över 1,5 mnkr och en återstående livslängd på minst tio år. För VA-anläggningar har retroaktiv justering gjorts för anläggningar som har aktiverats efter 2002, med ett restvärde på över fem miljoner kronor och med en återstående livslängd med minst tio år.

Leasing

Leasingavtal avseende bilar hanteras som operationella. En översyn av avtalens klassificering och kommunens redovisningsprinciper pågår.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar redovisas enligt lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Kundfordringar äldre än ett år har skrivits ned med 100 procent. Kravtåtgärder fullföljs även beträffande nedskrivna kundfordringar.

Avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen.

Pensioner

Se avsnitt ovan om förändrad redovisningsprincip för pensioner från år 2020. Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS. Den samlade pensionskulden, inklusive löneskatt, återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och ansvarsförbindelser. Kvarvarande ansvarsförbindelse pensioner avser visstidspension intjänad t.o.m. år 1997 vars avtal ännu inte lösts ut. Pensionsåtagande för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3.

Särredovisning av vatten- och avloppsverksamhet samt avfallshantering

Vatten- och avloppsverksamheten (VA) ingår i kommunens samlade verksamhet. Enheterna belastas med overheadkostnader och dessutom betalas ränta på avräkning mot kommunen. En särredovisning har upprättats över den taxefinansierade verksamheten. Från och med det räkenskapsår som inleds den första januari 2017 hanteras överuttag där prissättning sätts genom självkostnad som en skuld till abonnenterna. VA-verksamheten redovisas särskilt i avsnittet noter "Uppllysning om upprättad särredovisning".

Från och med 1 januari 2019 bedrivs avfallsverksamheten i Växjö kommun i ett kommunalt bolag, Södra Smålands Avfall och Miljö AB (SSAM), gemensamt med Lessebo, Markaryd, Tingsryds och Älmhults kommuner.

Noter

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 2. Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter (material och varor)	136	127	991	894
Taxor och avgifter	403	365	481	435
Hyror och arrenden	101	94	1 007	983
Bidrag	587	594	628	640
Försäljning av verksamhet/entreprenader	220	219	286	193
Försäljning av exploateringsfastigheter	24	32	24	32
Realisationsvinster	19	4	20	4
Övriga intäkter	15	14	133	133
Summa	1 505	1 449	3 570	3 314
Not 3. Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-3 672	-3 552	-4 081	-3 955
Pensionskostnader inkl. löneskatt	-362	-322	-392	-350
Köp av huvudverksamhet	-1 127	-1 043	-1 103	-987
Lämnade bidrag	-337	-305	-317	-294
Lokal och markhyror	-667	-652	-209	-112
Exploateringskostnader	-19	-30	-19	-30
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-143	-125	-222	-232
Bränsle, energi och vatten	-38	-36	-299	-288
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-69	-63	-254	-203
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-243	-212	-262	-228
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	-157	-131	-212	-178
Övriga tjänster	-198	-162	-281	-269
Realisationsförluster och utrangeringar	-1	-14	-4	-36
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	-20	-15	-22	-26
Skattekostnader bolag	0	0	-70	-48
Övriga kostnader	-119	-120	-487	-446
Summa	-7 172	-6 782	-8 234	-7 682
Not 4. Jämförelsestörande poster				
Bland verksamhetens intäkter respektive kostnader ingår följande poster hänförliga till kommunens exploateringsverksamhet:				
Intäkter sålda tomter	24	32	24	32

Kostnader sålda tomter	-19	-30	-19	-30
Exploateringsverksamhetens nettokostnader	5	2	5	2
Not 5. Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	4 448	4 195	4 448	4 195
Definitiv slutavräkning föregående år	30	16	30	16
Preliminär slutavräkning aktuellt år	112	108	112	108
Summa	4 590	4 319	4 590	4 319

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 6. Generella statsbidrag				
Bidrag för LSS-utjämning	51	55	51	55
Tillfälliga generella statsbidrag 2020 coronapandemin	0	0	0	0
Generellt statsbidrag välfärd	2	0	2	0
Kommunal fastighetsavgift	189	175	189	175
Summa	242	230	242	230
Not 7. Skatteutjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	1 009	927	1 009	927
Kostnadsutjämningsavgift	-213	-186	-213	-186
Regleringsbidrag	265	282	265	282
Summa	1 061	1 023	1 061	1 023
Not 8. Finansiella intäkter				
Utdelning på aktier och andelar från koncernföretag	111	123	0	0
Utdelning på aktier och andelar i Kommuninvest	8	3	8	3
Ränteintäkter	40	23	44	4
Borgensavgifter	68	66	0	0
Realisationsresultat	0	0	43	0
Övriga finansiella intäkter	0	0	0	0
Summa	227	215	95	7
Not 9. Finansiella kostnader				
Ränta på pensionsavsättningar	-38	-26	-39	-26
Räntekostnader	-10	-8	-73	-63
Aktieägartillskott VKAB	-22	-28	-	-
Övriga finansiella kostnader	-1	-8	-1	-8
Summa	-71	-70	-113	-97

Not 10. Finansiella instrument och riskhantering

För att hantera ränterisk vid upplåning av Sandvik 3 har Växjö kommun tecknat derivatavtal i form av ränteswappar. För säkring av el-priser och valutakurser använder dotterbolaget VEAB el- och valutaterminer. Tabellen visar verkliga värden per bokslutsdatum. För samtliga derivatinstrument tillämpas säkringsredovisning vilket innebär att verkliga värden inte bokförs.

	2022	2022	2021	2021
Säkring av ränterisk	Swapvolym	Verkligt värde	Swapvolym	Verkligt värde
Ränteswappar	600	51	600	-1
Summa	600	51	600	-1

	2022	2022	2021	2021
Övriga säkringar	Nominellt värde	Verkligt värde	Nominellt värde	Verkligt värde
Elterminer, sälj	238	479	152	382
Elterminer, köp	-20	-17	-9	-25
Valutaterminer	26	26	0	0
Summa	244	488	143	357

	2022	2021	2022	2021
Not 11. Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	20	20	20	20
Inköp	-	-	-	-
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Överföringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	20	20	20	20
Ingående ackumulerade av- och nedskrivningar	-7	-4	-7	-4
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Överföringar	-	-	-	-
Årets av- och nedskrivningar	-3	-3	-3	-3
Utgående ackumulerade av- och nedskrivningar	-10	-7	-10	-7
Utgående redovisat värde	10	13	10	13
Genomsnittlig avskrivningstid, år	5	5	7	7

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 12. Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	2 514	2 441	15 944	14 848
Inköp	3	0	618	15
Försäljningar	-18	-	-27	-
Utrangeringar	-3	-34	-21	-143
Överföringar	276	107	52	1 224
Utgående anskaffningsvärde	2 772	2 514	16 566	15 944
Ingående ackumulerade avskrivningar	-698	-640	-4 899	-4 537
Försäljningar	2	-	2	-
Utrangeringar	2	23	15	47
Överföringar	-	-	-75	-4
Årets avskrivningar	-83	-83	-324	-405
Utgående ackumulerade avskrivningar	-777	-700	-5 281	-4 899
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-132	-132	-268	-268
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Överföringar	-	-	128	-
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-132	-132	-140	-268
Utgående redovisat värde	1 863	1 682	11 145	10 777
Genomsnittlig avskrivningstid, år	30	37	51	39

Operationell leasing Växjö kommun, mnkr

Förfaller
2023

Förfaller
2024-2028

Förfaller
2029-

Verksamhetsfastigheter

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 13. Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	639	554	6 063	5 672
Inköp	34	51	179	166
Försäljningar	-4	-3	-4	-3
Utrangeringar	-2	-1	-50	-22

Överföringar	19	38	198	250
Utgående anskaffningsvärde	686	639	6 386	6 063
Ingående ackumulerade avskrivningar	-438	-377	-2 913	-2 651
Försäljningar	3	2	3	2
Utrangeringar	1	1	48	20
Överföringar	-	-	-56	-
Årets avskrivningar	-63	-64	-309	-284
Utgående ackumulerade avskrivningar	-497	-438	-3 227	-2 913
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-4	-4	-245	-245
Försäljningar	-	-	-	-
Utrangeringar	-	-	-	-
Årets nedskrivningar/återföringar	-	-	-	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-4	-4	-245	-245
Utgående redovisat värde	185	197	2 914	2 905
Genomsnittlig avskrivningstid, år	6	6	21	21

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
varav finansiell leasing, Sandvik 3:				
Anskaffningsvärde	-	-	920	920
Nyanskaffning	-	-	6	0
Avyttring och utrangering	-	-	-1	0
Nedskrivning	-	-	-135	-135
Akkumulerade avskrivningar	-	-	-210	-186
Bokfört värde			580	599
	Förfaller	Förfaller	Förfaller	
Operationell leasing Växjö kommun, mnkr	2023	2024-2028	2029-	
Inventarier				
Transportmedel				
Summa				
mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 14. Pågående ny- och ombyggnad				

Ingående anskaffningsvärde	693	553	1 343	1 835
Inköp	403	302	1 370	1 039
Försäljningar		-	-2	-19
Utrangeringar		-2		-
Nedskrivningar		-		-
Överföringar	-303	-160	-1 119	-1 512
Utgående anskaffningsvärde	793	693	1 592	1 343
Not 15. Finansiella anläggningstillgångar				
Värdepapper och andelar				
VKAB	0	0	0	0
Förlagsbevis Kommuninvest	0	0	0	0
Andelar i Kommuninvest utgående värde	21	12	21	12
Övrigt	9	9	9	9
Långfristiga fordringar				
Utlåning till kommunens koncernföretag	286	436	0	0
Utlåning till föreningar i Arenastaden	420	414	420	414
Utlåning till SEB	715	736	715	736
Överinsats Kommuninvest	17	26	17	26
Övrigt	87	63	110	109
Summa	1 555	1 696	1 292	1 306

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 16. Förråd m.m.				
Exploateringsstillgångar	401	396	401	396
Förråd	7	6	110	74
Summa	408	402	511	470
Not 17. Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	102	131	173	209
Fordran statsbidrag	0	40	0	40
Mervärdesskatt och övriga skattefordringar	85	81	11	11
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	328	253	483	342
Kortfristig utlåning till kommunens koncernföretag	150	0	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	281	107	190	256
Summa	946	612	857	858

Not 18. Kassa och bank				
Bank	1 617	1 719	1 650	1 734
Summa	1 617	1 719	1 650	1 734
Kommunen har enligt avtal med bank en checkkredit på 10 mnkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 19. Eget kapital				
Ingående eget kapital	1 958	1 877	5 187	4 760
Resultatutjämningsreserv	153	0	0	0
Ingående eget kapital	2 111	1 877	5 187	4 760
Årets resultat	230	234	504	422
Utgående eget kapital	2 341	2 111	5 691	5 182
Resultatutjämningsreserv				
Ingående resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
Årets avsatta medel	153	0	153	0
Årets använda medel	0	0	0	0
Utgående resultatsutjämningsreserv	153	0	153	0
Not 20. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser				
Ingående avsättning pensioner intjänat fr.o.m.1998 inkl löneskatt	496	448	554	510
Nya förpliktelser under året				
-nyintjänad pension	0	27	0	27
-ränte- och basbeloppsuppräknning	6	6	6	6
-övrigt	-146	4	-146	4
Årets utbetalningar	-14	-14	-28	-18
Förändring av löneskatt	-24	9	-24	9
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt	0	16	0	16
Summa avsatt till pensioner intjänat fr.o.m.1998	318	496	362	554
Ingående avsättning pensioner intjänat t.o.m.1997 inkl löneskatt	1 129	1 537	1 129	1 537
Nya förpliktelser under året				
-nyintjänad pension	0	2	0	2
-ränte- och basbeloppsuppräknning	22	15	22	15
-övrigt	-5	-276	-5	-276
Årets utbetalningar	-64	-76	-64	-76
Förändring av löneskatt	-12	-80	-12	-80
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt		7		7
Summa avsatt till pensioner intjänat t.o.m.1997	1 070	1 129	1 070	1 129

Specifikation avsättning pensioner				
Förmånsbestämd ålderspension	149	305	149	305
Ålderspension	79	77	79	77
Efterlevande	7	7	7	7
Särskild avtalspension	2	2	30	24
Livränta	7	7	16	23
Visstidspension/särskild avtalspension enligt överenskommelse	12	1	12	1
Löneskatt	62	97	69	103
Pensioner intjänade t.o.m. 1997 inkl löneskatt 24,26 %	1 070	1 129	1 070	1 129
Extra avsättning, förändrade livslängdsantaganden inkl löneskatt	0	0	0	0
Summa avsatt till pensioner	1 388	1 625	1 432	1 669

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 21. Andra avsättningar				
Ingående avsättning	113	89	535	485
Nya avsättningar	11	24	75	50
Ianspråktaga avsättningar	-5	0	-5	0
Outnyttjade belopp som återförts	0	0	0	0
Utgående avsättning	119	113	605	535
Specifikation övriga avsättningar				
Uppskjuten skatteskuld bolagen	-	-	418	397
Statlig infrastruktur (Åryd och Fagrabäck)	106	102	106	102
Återställning deponi Häringetorp	13	11	13	11
Övriga avsättningar (testamenten med mera)	0	0	68	24
Summa övriga avsättningar	119	113	605	534
Not 22. Långfristiga skulder				
Lån banker och kreditinstitut	718	736	7 171	7 360
Förutbetalda intäkter som regleras under flera år	756	589	0	0
Övriga långfristiga skulder	0	0	1 374	1 242
Summa långfristiga skulder	1 474	1 325	8 545	8 602
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Genomsnittlig ränta	2,8 %	0,4 %	1,0%	0,6 %
Genomsnittlig räntebindningstid	0,2 år	0,2 år	3 år	3,2 år
Genomsnittlig ränta före beaktande av räntesäkringar	2,8 %	0,4 %	1,0 %	0,6 %

Lån som förfaller inom:				
0-3 år	19 %	18 %	42 %	41 %
3-5 år	0 %	0 %	37 %	39 %
senare än 5 år	81 %	82 %	21 %	20 %
Specifikation förutbetalda intäkter som regleras under flera år:				
Investeringsbidrag etc och anslutningsavgifter VA periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget etc respektive anslutningsavgifter skrivs av.				
Förutbetalda investeringsbidrag/ersättningar, ingående värde	145	68		
Årets nya investeringsbidrag/ersättningar	-	-		
Omföringar	18	85		
Årets resultatförda investeringsbidrag/ersättningar	-9	-8		
Förutbetalda investeringsbidrag/ersättningar, utgående värde	154	145		
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, ingående värde	115	100		
Årets nya anslutningsavgifter	5	2		
Omföringar	60	15		
Årets resultatförda anslutningsavgifter	-3	-2		
Förutbetalda anslutningsavgifter VA, utgående värde	177	115		
Förutbetalda ersättningar till pågående (ännu ej aktiverade) anläggningar, ingående värde	311	298		
Årets nya bidrag/ersättningar och anslutningsavgifter	179	128		
Omföringar	-83	-115		
Förutbetalda ersättningar till pågående (ännu ej aktiverade) anläggningar, utgående värde	407	311		
SUMMA totalt förutbetalda intäkter som regleras under flera år	738	571		
Not 23. Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	0	0	1 387	1 068
Leverantörsskulder	544	438	607	564
Preliminär skatt för anställda	53	52	55	54
Upplupna löner	23	23	37	36
Sociala avgifter	70	69	175	78
Upplupna pensionskostnader, individuell del, inklusive löneskatt	144	141	127	153
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	748	689	877	866
Semesterlöneskuld samt okompenserad övertid	240	247	182	268
Övriga kortfristiga skulder	233	181	254	335
Summa kortfristiga skulder	2 055	1 840	3 701	3 422

mnkr	KOMMUN		KOMMUNKONCERN	
	2022	2021	2022	2021
Not 24. Borgensåtaganden och ställda säkerheter				
Proprieborgen för kommunägda bolag	7 910	7 766	7 910	7 766
Övriga borgensåtaganden	0	0	0	0
Fastighets- och företagsinteckningar	0	0	0	0
Summa borgensåtaganden och ställda säkerheter	7 910	7 766	7 910	7 766
Not 25. Pensionsförpliktelser som ej har upptagits bland skulder/avsättningar				
Avser ej utbetald visstidspension inkl löneskatt. Intjänade pensioner t.o.m. år 1997 redovisas som avsättning enligt fullfundsmodellen.	29			
Ingående pensionsåtagande	23	23	44	44
Pensionsutbetalningar	0	0	0	0
Nyintjänad pension	-10	2	-10	2
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0	0	0	0
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0	0	0
Övrigt	-1	-2	-1	-2
Utgående pensionsåtagande	12	23	33	44
Särskild löneskatt	3	6	13	9
Summa	15	29	46	53

Kommuninvest

Växjö kommun har sedan 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 medlemmar (280 kommuner och 14 regioner) som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt in-
språktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem har lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Växjö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540 miljarder kronor och totala tillgångar till 537 miljarder kronor. Växjö kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 8 208 miljoner kronor (1,52%) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 8 260 miljoner kronor (1,54%).

Växjö kommuns medlemsinsats i Kommuninvest ekonomisk förening uppgår till sammanlagt 113,2 miljoner kronor varav 95,7 miljoner kronor i obligatoriskt insatskapital och 17,5 miljoner kronor i överinsats. Under 2022 har 8,7 miljoner kronor av överinsatsen omvandlats till obligatorisk medlemsinsats. Medlemsinsatsen i Kommuninvest ekonomisk förening är baserad på antalet invånare. Växjö kommuns sammanlagda medlemsinsats om 113,2 miljoner kronor uppfyller kraven på obligatorisk medlemsinsats för nuvarande kapitaliseringsperiod år 2021-2024.

Pensionsredovisning fullfondmodell jämfört med blandmodell

Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, ska kommuner använda "blandmodellen" vid redovisning av pensioner. Växjö kommun redovisar från år 2020 enligt fullfundsmodellen enligt kommunfullmäktiges beslut om budget 2020. Blandmodellen innebär att årets intjänade och årets utbetalningar av pensioner belastar resultatet. Den del som är intjänad före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och förändring av det åtagandet påverkar inte resultatet. Fullfundsmodellen innebär istället att pensionsåtagande före 1998 också redovisas på balansräkningen som en avsättning och den totala förändringen av pensionsskulden påverkar resultatet. Bakåt i tiden då skulden har vuxit har fullfundsmodellen ökat kostnaderna och därmed försämrat resultatet. Då utbetalningarna de senaste åren istället överskrider värdeförändringen blir skillnaden mellan modellerna det motsatta.

Eget kapital ökar i blandmodellen med pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse, för Växjö kommuns del med 1 096 miljoner kronor. Följaktligen minskar kommunens avsättningar för pensioner, i kombination med att kortfristig skuld för pensioner minskar. Totalt pensionsåtagande intjänat t.o.m 1997 redovisas i blandmodellen som ansvarsförbindelse och uppgår då till 873 miljoner kronor, jämfört med fullfunderingsmodellens ansvarsförbindelse på 12 miljoner kronor.

Redovisat resultat omräknat till blandmodellen ger en försämring med 59 miljoner kronor, varav pensionskostnader ökar med 82 miljoner och finansiella kostnader minskar med 22 miljoner kronor.

Sammanlagd kostnad för kommunal räkenskapsrevision

Total kostnad för räkenskapsrevision (redovisningsrevision) i Växjö kommun uppgår för år 2022 till 240 tusen kronor (225 tkr år 2021). Kostnaderna avser de förtroendevalda revisorernas anlåtade sakkunniga biträden från revisionsföretaget KPMG för granskningar gällande räkenskapsrevision och en andel av de förtroendevalda revisorernas arvoden.

Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretag

mnr	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning		Finansiella poster	
	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Köpare	Säljare
Växjö kommun	20	-	-	-	-	111	-	72
VKAB koncernen	-	20	-	-	111	-	72	-
Växjö Småland Airport AB	-	-	-	-	-	-	-	-
Värends Räddningstjänstförbund	-	-	-	-	-	-	-	-
AB Regionteatern Blekinge - Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-
Kulturparken Småland AB	-	-	-	-	-	-	-	-
SSAM AB	-	-	-	-	-	-	-	-

mnr	Försäljning		Lån		Borgen		Kortfristiga poster	
	Köpare	Säljare	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Fordran	Skuld
Växjö kommun	611	107	433	-	-	-	24	224
VKAB koncernen	109	613	-	430	-	-	194	18
Växjö Småland Airport AB	1	-	-	3	-	-	2	-
Värends Räddningstjänstförbund	7	2	-	-	-	-	28	5
AB Regionteatern Blekinge - Kronoberg	1	-	-	-	-	-	-	-
Kulturparken Småland AB	-	-	-	-	-	-	-	-
SSAM AB	8	13	-	-	-	-	-	1

Upplysning om upprättad särredovisning

VA-verksamhet

Uppdrag och övergripande mål

De övergripande målen är att förse hushåll och verksamheter med dricksvatten av god kvalitet och utan avbrott i den mängd de behöver och att ta emot och leda bort dag- och spillvatten, samt på ett hållbart sätt rena avloppsvatten och ta till vara avloppets resurser.

Inom verksamheten sköts drift och underhåll av kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggning som består av, vatten- och avloppsreningsverk, tryckstegringsstationer, ledningsnät, avloppspumpstationer och dagvattenanläggningar. På uppdrag sköts kommunens

produktionsanläggning för biogas till fordonsbränsle.

VA-verksamheten svarar även för utbyggnad av va-anläggningen i nya exploateringsområden samt förnyelse av ledningsnät och anläggningar.

Finansiering

Verksamheten finansieras via VA-taxa med brukningsavgifter och anläggningsavgifter. Brukningstaxan består av en fast avgift och en rörlig avgift baserad på vattenförbrukningen. Utöver detta tar VA-verksamheten ut anslutningsavgifter vid anslutningar av nya abonnenter eller när abonnenter bygger ut inom befintlig fastighet. Hur de olika taxorna är konstruerade framgår av kommunens hemsida. Kommunfullmäktige fastställde ny taxa för Växjö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar för år 2021 (§168 dnr 2020-00364). Brukningstaxan består av en fast del baserad på fastighetens storlek på vattenmätare, samt en rörlig del baserad på antal kubikmeter vatten som förbrukas. Den fasta avgiften lämnades oförändrad och den rörliga avgiften (m³-avgift) höjdes med 2%, vilket ger en total höjning av brukningsintäkterna med ca 0,8%. Anläggningstaxan lämnades oförändrad. Ingen justering av fast eller rörlig taxa gjordes inför 2022.

Verksamheten 2022

Taxeintäkterna var lägre än budgeterat. Det är framförallt de rörliga avgifterna tillsammans med den fasta avgiften för dagvatten som avviker. Förbrukningen av vatten sjunker jämfört med budget och föregående år. I jämförelse med 2021 minskar förbrukningen med 1,5% det vill säga 88 000 kubikmeter. Svårigheter med att rekrytera personal medför lägre arbetskraftskostnader än budgeterat. Personalbristen medför förseningar i planering av projekt och investeringar, samt i ökade kostnader av entreprenader. Brist på vissa kemikalier såsom lut påverkar kostnadsutvecklingen i verksamheten.

Resultat- och balansräkning vatten och avlopp

RESULTATRÄKNING, mnkr	Not	2022	2021
Verksamhetens intäkter	1	209	188
Verksamhetens kostnader	2	-159	-139
Av- och nedskrivningar	5,6,7	-43	-41
Verksamhetens nettokostnader		7	8
Finansiella intäkter	3	-	-
Finansiella kostnader	4	-7	-8
ÅRETS RESULTAT		0	0
BALANSRÄKNING, mnkr		2021	2020
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	5	4	6
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	1 061	923

Maskiner och inventarier	7	10	9
Pågående investeringar	8	240	278
Summa materiella anläggningstillgångar		1 311	1 210
Omsättningstillgångar			
Förråd med mera		-	-
Fordringar	9	31	247
Kassa och bank	10	0	111
Summa omsättningstillgångar		31	358
SUMMA TILLGÅNGAR		1 346	1 574
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Grundkapital	11	10	10
Skulder			
Långfristiga skulder	12	1 072	1 083
Kortfristiga skulder	13	264	481
Summa skulder		1 336	1 564
SUMMA EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 346	1 574

Noter vatten och avlopp

mnkr	Vatten och avlopp	
	2022	2021
Not 1. Verksamhetens intäkter		
Försäljningsintäkter (material och varor)	3	4
Bidrag	1	2
Taxor och avgifter	192	192
Överuttag/ökning skuld till abonnentkollektivet	5	-19
Försäljning av verksamhet/entreprenader	8	9
Summa	209	188
Not 2. Verksamhetens kostnader		
Löner och sociala avgifter	-41	-39
Pensionskostnader inkl. löneskatt	2	-3
Köp av huvudverksamhet	5	-6
Lokal och markhyror	7	-7
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	28	-15
Bränsle, energi och vatten	20	-18
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	22	-19

Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	4	-3
Kostnader för transportmedel, transporter och resor	4	-4
Övriga tjänster	14	-15
Realisationsförluster och utrangeringar	-	-
Övriga kostnader	12	-10
Summa	77	-139
Not 3. Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	-	-
Summa		
Not 4. Finansiella kostnader		
Räntekostnader	-7	-8
Summa	-7	-8
Not 5. Immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde	9	7
Akkumulerade avskrivningar	-5	-2
Akkumulerade nedskrivningar	-	0
Bokfört värde	4	5
Genomsnittlig avskrivningstid, år	5	5

mnkr	Vatten och avlopp	
	2022	2021
Redovisat värde vid årets början	5	7
Investeringar	-	-
Försäljningar/utrangeringar	-	-
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Avskrivningar	-1	-2
Omklassificeringar	-	-
Redovisat värde vid årets slut	4	5
Not 6. Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	1 568	1 447
Akkumulerade avskrivningar	-507	-524
Akkumulerade nedskrivningar	-	-
Bokfört värde	1 061	923
Genomsnittlig avskrivningstid, år	35	39

Redovisat värde vid årets början	923	947
Investeringar	-	-
Försäljningar/ utrangeringar	-	-
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Avskrivningar	-40	-38
Omklassificeringar	178	14
Redovisat värde vid årets slut	1 061	923
Not 7. Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	34	34
Ackumulerade avskrivningar	-24	-25
Ackumulerade nedskrivningar	-	-
Bokfört värde	10	9
Genomsnittlig avskrivningstid, år	12	20
Redovisat värde vid årets början	9	11
Investeringar	-	-
Försäljningar/ utrangeringar	-	-
Nedskrivningar	-	-
Återförda nedskrivningar	-	-
Avskrivningar	-1	-2
Omklassificeringar	2	-
Redovisat värde vid årets slut	10	9
Not 8. Pågående investeringar		
Redovisat värde vid årets början	278	168
Årets investering	141	124
Omklassificeringar	-179	-14
Utrangeringar	-	-
Redovisat värde vid årets slut	240	278
Not 9. Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	30	246
Mervärdesskatt, övriga skatter	-	-
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1	1
Övriga fordringar	0	0
Summa	31	247
Not 10. Kassa och bank		

Bank	0	111
Summa	0	111

mnkr	Vatten och avlopp	
	2022	2021
Not 11. Eget kapital		
Ingående eget kapital	10	10
Årets resultat	-	-
Utgående eget kapital	10	10
Not 12. Långfristiga skulder		
Anslutningsavgifter/gatukostnadsersättning	226	191
Investeringsbidrag	5	6
Lån	824	869
Övriga långfristiga skulder	17	17
Summa	1 072	1 083
Not 13. Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	16	14
Sociala avgifter	1	1
Skuld till VA kollektivet	24	28
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1	1
Semesterlöneskuld, okompenserad övertid	2	2
Övriga kortfristiga skulder	220	435
Summa	264	481

Driftredovisning

Upplysning om driftredovisningens uppbyggnad

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för sin driftverksamhet. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten. Budgeten beslutas av kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår i juni. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden för beslut i november året innan aktuellt budgetår.

Fullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Nettoanslagen binds av fullmäktige på nämndsnivå. Nämnderna fördelar fullmäktiges nettoanslag i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter enligt SCB:s verksamhetsindelning alternativt organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de ej påverkar fullmäktiges nettoanslag.

DRIFTREDOVISNING, mnkr	Verksamhetens intäkter		Verksamhetens kostnader		2022		
	2022	2021	2022	2021	Nettoutfall	Netto-budget	Budgetavvikelse
Politisk verksamhet	13	10	-72	-66	-59	-59	0
Infrastruktur, skydd m.m.	187	169	-498	-476	-311	-279	-32
Kultur och fritid	47	37	-371	-327	-324	-266	-58
Pedagogisk verksamhet	526	505	-3 175	-3 035	-2 649	-2 651	2
Vård och omsorg	403	388	-2 521	-2 415	-2 118	-2 154	36
Särskilt riktade insatser	87	107	-144	-157	-57	-62	5
Affärsverksamhet	341	303	-349	-310	-8	-6	-2
Gemensamma verksamheter	258	257	-597	-503	-339	-309	-30
Exploateringsverksamhet	24	32	-19	-30	5	0	5
Justering poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-381	-360	574	537	193	158	35
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	1 505	1 448	-7 172	-6 782	-5 667	-5 628	-39

DRIFTREDOVISNING, mnkr	Verksamhetens intäkter		Verksamhetens kostnader		2022		
	2022	2021	2022	2021	Nettoutfall	Nettobudget	Budgetavvikelse
Styrelse/nämnd							
Byggnadsnämnd	33	40	-43	-41	-10	-14	4
Kommunfullmäktige	0	0	-12	-11	-12	-12	0
Kommunens revisorer	0	0	-4	-3	-4	-4	0
Kommunstyrelse	245	234	-811	-748	-566	-578	12
Kultur- och fritidsnämnd	39	31	-234	-216	-195	-195	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	10	10	-24	-23	-14	-15	0
Nämnd för arbete och välfärd	208	229	-883	-882	-675	-699	25
Omsorgsnämnd	329	317	-1 773	-1 692	-1 444	-1 485	41
Teknisk nämnd	436	389	-595	-535	-159	-156	-4
Utbildningsnämnd	495	458	-2 961	-2 834	-2 466	-2 456	-10
Valnämnd	3	0	-5	0	-2	-2	0
Överförmyndarnämnd	9	9	-12	-12	-3	-5	0
Summa nämnder	1 807	1 717	-7 357	-6 997	-5 550	-5 621	68
Justering poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen	-361	-336	536	510	175	150	28
Exploateringsverksamhet	24	32	-19	-30	5	0	5
Kommungemensamt	35	35	-332	-265	-297	-157	-140
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkningen	1 505	1 448	-7 172	-6 782	-5 667	-5 628	-39

Upplösning om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommun interna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt. Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- **personalomkostnader**, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 39,25 procent av lönekostnaden för år 2022 (40,15 % år 2021);

- **kapitalkostnader**, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 2,5 procent. För information om avskrivningstider, se Redovisningsprinciper, not 1.

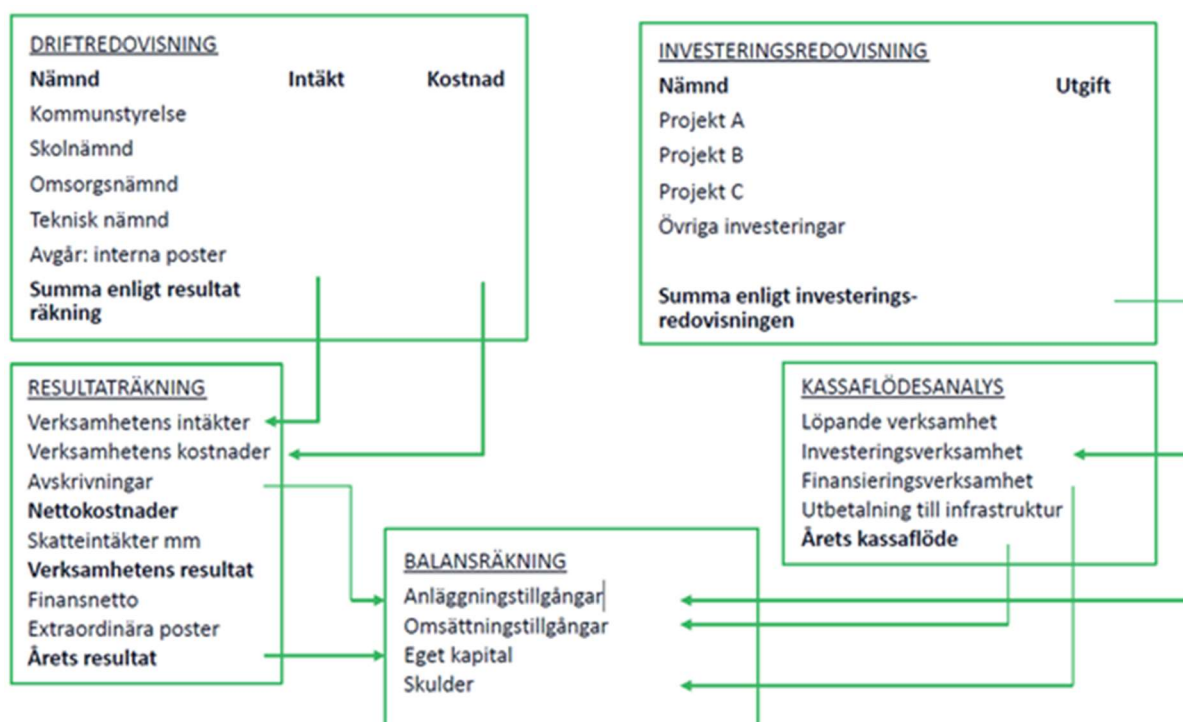
Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är framförallt:

- **administrativa kostnader**, exempelvis ekonomisystemkostnader, kostnad för IT-utrustning, telefonkostnader etc sätts till kommunledningsförvaltningens självkostnad.
- **transport/bil**: Debitering sker av tekniska förvaltningens fordonshantering till självkostnad, beräknad på milkostnad för olika fordon;
- **kost**: Debitering sker av kommunens produktionskök till självkostnad, beräknad på portionspris.
- **tryckeri**: Debitering sker av kommunikationsavdelningen inom kommunledningsförvaltningen till självkostnad.

Gemensamma kostnader som fördelas med schabloner är exempelvis:

- kommungemensamma ledningskostnader
- IT-relaterade kostnader, licenskostnader system
- inköp via inköpssystemet
- upphandlingsadministration
- försäkring

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning Växjö kommun

Färdigställda projekt mnkr	Utgifter sedan projektstart			Budget helår 2022	Utfall helår 2022	Budget- avvikelse
	Beslutad total budget	Akkumule- rat utfall	Budget- avvikelse			
Kultur och fritidsnämnden	0	1	-1	0	1	-1
Utbildningsnämnden	11	14	-3	11	14	-3
Kommunstyrelsen	48	64	-16	48	64	-16
Tekniska nämnden, skattefinansierat	38	39	-1	0	0	0
Tekniska nämnden, avgiftsfinansierat	84	97	-13	7	3	4
Övriga	0	0	0	0	0	0
S:a färdigställda projekt	181	215	-34	66	82	-16
Pågående projekt mnkr	Beslutad totalutgift	Beräknad totalutgift	Prognos avvikelse	Budget helår 2022	Utfall helår 2022	Budget- avvikelse
Omsorgsnämnden, inventarier	1	1	0	1	1	0
Tekniska nämnden (TN) skattefinansierat, varav:	249	263	-14	0	72	-72
TN, exploatering Bäckaslöv	83	117	-34	-51	12	-63
TN, övrigt exploatering	33	82	-49	-18	9	-27
TN, beläggningsprogram	13	9	4	13	9	4
TN, övrigt skattefinansierat	120	55	65	55	41	14
Tekniska nämnden (TN) VA avgiftsfinansierat, varav:	337	277	60	182	99	83
TN, VA exploatering	-23	256	-279	40	75	-35
TN, VA-plan	32	1	31	13	0	13
TN, VA förnyelse befintliga ledningar	91	23	68	31	16	15
TN, VA utrustning avloppsrening och pumpstationer	27	2	25	11	2	9
TN, VA avloppsrening processutveckling	59	0	59	0	0	0
TN, VA övrigt	151	-5	156	87	6	81
Tekniska nämnden biogas						
S:a pågående projekt	587	541	46	183	172	11

S:A NETTOINVESTERINGAR TOTALT	768	756	12	249	254	-5
Investeringsinkomster i form av investeringsbidrag och anslutningsavg VA etc år 2022					194	
S:A BRUTTOINVESTERINGAR TOTALT ÅR 2022					448	

Bolagens investeringar i kommunens verksamhetsfastigheter

Färdigställda investeringar mnkr	Utgifter sedan projektens start			Årets investeringar 2022		
	Beslutad totalbudget	Ackumulerat utfall	Budgetavvikelse	Utfall 2022	Budget 2022	Budgetavvikelse
Elin Wägner skola	38	34	4	18	17	1
Dädesjö skola	42	40		17	19	
Torpa förskola	75	71	4	37	41	-4
Räppevallen	30	35	-5	9	5	4
Vårdcentralen Rottne	-	-		8	5	3
Övrigt Vidingehem	-	-		5	4	1
S:a färdigställda projekt	185	180	3	94	91	5
Pågående projekt mnk	Beslutad totalbudget	Ack utgift	Budgetavvikelse	Utfall 2 022	Budget 2 022	Budgetavvikelse
Kommersiella investeringar totalt	441	441	0	506	755	-249
varav respektive bolags del:						
Växjöbostäder AB	433	433	0	237	444	-207
Växjö Energi AB	-	-		259	289	-30
Vidingehem AB	-	-		2	14	-12
Videum AB	8	8	0	8	8	0
Verksamhetslokaler totalt	1 130	501	629	250	285	-35
varav största enskilda projekt						
Ulriksbergsskolan, om- och tillbyggnad	262	172	90	71	68	3
Hagaviksskolan, nybyggnation	383	74	309	54	89	-35
Lammhult skola	270	181	89	52	48	4
Parkeringsgarage kv Fabriken	146	36	110	33	33	0
Ångslyckans förskola, Braås	69	38	31	36	36	0

varav respektive övrigt						
Växjöbostäder AB	-	-		-	-	
S:a pågående projekt	1 571	942	629	756	1 040	-284
S:A INVESTERINGAR TOTALT	1 756	1 122	632	850	1 131	-279

Upplysning om investeringsredovisningens uppbyggnad

Investeringsprojekt ingår inte i kommunens resultat, utan identifieras med en särskild projektkod och aktiveras som anläggningstillgångar.

Varje nämnd ska finansiera sina kapitalkostnader (avskrivning och ränta) inom sin budget. Vid ett investeringsbehov krävs att man undersöker om utrymmet i budgeten tillåter att investeringen kan göras. Nämnden beslutar om investeringar upptill 10 miljoner kronor. Investeringar som överstiger 10 miljoner kronor ska beslutas av kommunfullmäktige.

För så kallade tillväxtinvesteringar i infrastruktur (gator, cykelvägar, tunnlar, rondeller etc.) som inte ska belasta exploateringsverksamheten gäller följande: I samband med budgetberedningen presenteras aktuella projekt, investeringsbelopp samt driftkostnad fördelat på kommande treårsperiod. Budgetberedningen bedömer och föreslår fullmäktige att uppta ett eventuellt driftanslag avseende "Kompensation för tillväxtinvesteringar i infrastruktur" under gemensam finansiering.

Tekniska nämndens investeringsprojekt budgeteras för en treårsperiod.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och även utgifter för egen anläggningspersonals timkostnader. Investeringsredovisningen påförs också interna maskinkostnader.

Exploateringsredovisning

Exploateringsredovisning

Exploateringsprojekt, mnkr	Grundkalkyl			Utfall per bokslutsdatum					Total projektprognos		
	Ink.	Utg.	Netto	Ink.	Utg.	avr./ res. tot	Netto	varav avr./ res. pe- riod	Ink.	Utg.	Netto
Västra mark handelsområde	26	-2	24	2	0	0	2	0	38	-5	33
Bredvik Industri	11	-10	1	0	-8	-6	-8	1	0	-8	-8
Ekeberg Norra	87	-49	38	25	-62	0	-37	0	90	-71	19
Västra Nylanda	393	-326	67	74	-188	0	-114	0	434	-405	29
Nylanda industriområde	71	-47	24	77	-54	30	24	0	77	-56	22
Övriga verksamhetsområden	0	0	0	25	-2	32	23	8	0	0	0
Nytt akutsjukhus	88	-58	30	44	-2	13	42	13	88	-57	30
Telestadshöjden	144	-150	-6	94	-113	0	-19	0	173	-170	3
Hagavik etapp 2	55	-51	4	16	-31	0	-15	0	55	-53	2
Bredvik bostäder	132	-117	16	143	-135	0	8	0	217	-197	20
Sjögågen Tbg Limnologen	72	-37	35	90	-56	30	34	2	90	-60	30
Hovshaga centrum	35	-29	6	42	-28	4	14	-3	43	-37	6
Vikaholm	266	-194	72	212	-209	0	4	0	286	-219	66
Stationsområdet	159	-176	-17	142	-265	-45	-123	0	229	-322	-93
Torparängen Tbg	73	-62	11	71	-75	1	-4	-2	70	-76	0
Bäckaslövområdet	458	-461	-3	3	-266	0	-263	0	689	-553	136
Arenastaden	152	-123	30	67	-110	0	-43	0	163	-133	30
Ingelstad	4	-7	-3	4	-9	-3	-5	0	4	-9	-5
Övriga bostadsområden	0	0	0	20	-3	22	17	-3	0	0	0
Rottne	2	-5	-3	2	-11	-4	-9	-1	5	-11	-6
Braås	7	-18	-11	0	-15	-5	-15	-1	7	-18	-11
Gemla	20	-23	-3	0	-29	-12	-29	-9	23	-32	-9
Kv Fabriken	43	-11	31	2	-6	0	-3	0	43	-11	31
Summa	2 298	-1 956	343	1 155	-1 677	57	-519	5	2 824	-2 503	325
Varav VA verksamheten	456	-432	23	138	-394	0	-256	0	509	-565	-56

Hållbara Växjö 2030 - status

Rättvist och ansvarstagande

Sammanfattande beskrivning och analys

Sammantaget indikerar utfallen av nyckeltalen en positiv utveckling av målbilden.

Ekonomisk utsatthet och trångboddhet

I Växjö kommun har såväl andelen vuxna invånare i åldrarna 18–64 år med låg inkomst som barn i ekonomiskt utsatta hushåll minskat under en tioårsperiod. Förekomsten av ekonomisk utsatthet varierar i storlek beroende på vilket mått som används. I Växjö uppgick andel invånare 18–64 år med låg inkomst till 16,7 procent år 2021. Med låg inkomst avses en inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i riket för personer 18–64 år. Andel Växjöbor med låg inkomst har ökat med 0,4 procentenheter från föregående mätning (2020), då andelen uppgick till 16,3 procent. Andelen ligger på i stort sett samma nivå som andelen i jämförelsekategorin "Större stad" (16,8 procent 2021), men något högre i förhållande till andelen i riket (14,8 procent 2021). I Växjö finns tydliga geografiska skillnader avseende andel invånare med låg ekonomisk standard, ett mått som avser andelen personer som lever i hushåll vars ekonomiska standard är mindre än 60 procent av medianvärdet för riket. Arbete är den viktigaste källan till inkomst och risken att leva med låg ekonomisk standard är därför högre i hushåll där en eller flera vuxna är arbetslösa (Folkhälsomyndigheten, 2022). Växjö kommuns arbetsmarknads- och utbildningsinsatser för att få fler personer i sysselsättning bidrar positivt till målbilden.

Ekonomisk utsatthet kan bland annat påverka barns skolresultat, hälsa och trygghet (Socialstyrelsen, 2021). Forskning visar på samband mellan ekonomisk utsatthet och svagare skolprestation, samt risk för missbruk och kriminalitet i vuxenlivet (Vinnerljung 2010, Ringback Weitoft med flera 2008 se Socialstyrelsen, 2015). Andel invånare 0–19 år i ekonomiskt utsatta hushåll uppgår år 2020 i Växjö till 9,1 procent. Växjö har en lägre andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll i förhållande till jämförelsekategorin "Större stad" (9,8 procent), men något högre än motsvarande andel för riket (8,8 procent). Den lite längre trenden är att andelen unga i ekonomiskt utsatta hushåll minskar. Det finns tydliga skillnader mellan stadsdelsområden i Växjö.

Trångboddhet är ett mått på boendestandard. Sverige är det land i Norden där högst andel personer bor trångt. I Växjö kommun var 14,1 procent trångbodda år 2021, vilket innebär en minskning jämfört med föregående mätning då trångboddheten uppgick till 14,8 procent. Trångboddheten är lägre i Växjö än i jämförelsegruppen större stad.

Barn och unga som vill vara med och påverka

Den senaste ungdomsenkäten LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitik) som genomfördes 2021 visar att andelen elever i årskurs 8 som vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen har sjunkit sedan föregående (2018). På fråga om hur intresserad man är av politik svarar 68,9 procent att de är inte alls intresserad eller inte särskilt intresserad, vilket innebär en markant

ökning från föregående mätning då 57,2% svarade att de var inte alls eller inte särskilt intresserad. På frågan om hur intresserad man är av samhällsfrågor i allmänhet svarar 57,3% att man inte är alls intresserad eller inte särskilt intresserad. Intresset för vad som händer i andra länder är desto större, där är 60,7% ganska eller mycket intresserade. Att intresset är större för omvärlden än lokalsamhället kan vara en orsak till att intresset att påverka kommunen inte är så stort. En annan orsak kan vara att man inte vet vilka möjligheter man har att föra fram sina åsikter. I arbetet med den senaste ungdomsenkäten (2021) har ungdomar involverats i analysarbetet och deltagit i arbetsgrupper kring förslag till insatser utifrån undersökningens resultat och analyser.

Växjö kommun samverkar tillsammans med sex kommuner och en region med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för att öka förutsättningarna för ungas demokratiska inflytande. Under avtalsperioden 2020-2024 ska olika metoder och arbetssätt tas fram, testas och implementeras för att öka ungas delaktighet i demokratin.

Inkomstskillnader mellan kön och jämställt uttag av föräldradagarna

Inkomstskillnaderna mellan könen har under de senaste 20 åren minskat, såväl nationellt som i Växjö. Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst uppgår i Växjö till 80,3 procent år 2021. Det är en marginell försämring jämfört med 2020, då andelen uppgick till 80,7. Växjö ligger något under utfallet för jämförelsegruppen större stad, en trend som hållit sig i några år. En förklaring till inkomstskillnaderna mellan könen är att kvinnor oftare jobbar deltid, att de tar ut mer föräldradagighet än män samt att kvinnor som grupp har högre sjukfrånvaro än män.

Många olika faktorer kan påverka ett jämställt uttag av föräldradagarna. Ett jämställt uttag är vanligast bland föräldrapar med eftergymnasial utbildning. Även inkomst har betydelse för hur par väljer att dela upp dagarna. I par där kvinnor har en hög inkomst är det vanligare med ett mer jämställt uttag av föräldrapenningen. Under de senaste dryga tjugo åren har andelen föräldrapeningdagar som tas ut av män ökat markant i Växjö. År 2001 var andel av antal dagar som tas ut av män knappt 13 procent, år 2022 var andelen 30 procent. De senaste åren har dock utvecklingen stagnerat även om det skett en liten ökning mellan 2021 och 2022. För 2022 ligger Växjös utfall på samma nivå som övriga större städer. År 2022 var andelen tillfälliga föräldrapeningdagar som tas ut av män 40 procent, jämfört med 41 procent året innan. Växjö ligger också på samma nivå som större stad.

Framtid och omvärld

Rädda Barnens rapport om barnfattigdom i Sverige visar på fortsatt minskning av barnfattigdom samtidigt som den konstaterar att skillnaderna fortsätter vara betydande mellan olika barnhushåll och att det skiljer sig åt i landet. Den ekonomiska utsattheten är fyra gånger så hög bland barn till ensamstående kvinnor jämfört med barn till sammanboende föräldrar och att fyra av fem barn i ekonomisk utsatthet i Sverige är antingen utrikesfödda eller har åtminstone en utrikesfödd förälder (Rädda Barnen, 2021).

Genom att erbjuda hushållsekonomisk rådgivning kan ekonomiska svårigheter och skuldproblem förebyggas eller motverkas (Socialstyrelsen, 2022). Under 2022 påbörjades en förstärkning av Växjö kommuns budget- och skuldrådgivning i förebyggande syfte för ungdomar och föräldrar

för att motverka skulder. Förstärkningen fortsätter 2023.

Nyckeltal		Pe- riod	Ut- fall		
	Andel elever i åk 8 som vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen, %	2 0 21	4 0, 4	↘	■
	Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	2 0 21	9	→	●
	Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%)	2 0 21	17	↘	●
	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	2 0 22 2	3 0	↗	●
	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	2 0 22 2	4 0	↘	●
	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	2 0 21	8 0	↘	■
	Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	2 0 21	14	↗	●

Växande och inkluderande

Sammanfattande beskrivning och analys

När man summerar 2022 går det att konstatera att många av nyckeltalen och därmed också hållbarhetsarbetet inom Växande och inkluderande fortsatt har en stabil utveckling. Cirka en tredjedel av nyckeltalen utvecklas fortsatt positivt, en tredjedel ungefär oförändrat medan cirka en tredjedel utvecklas negativt.

Flera centrala nyckeltal går åt rätt håll såsom förvärvsintensitet bland utrikes födda. Utsläpp av växthusgaser i relation till BRP minskar också vilket innebär att näringslivet bidrar till ekologisk hållbarhet. Ett annat viktigt nyckeltal som har en fortsatt positiv trend är beroendet av ekonomiskt bistånd som fortsatt minskar.

Näringslivet företagande

Det konstateras att nyckeltal kopplat till det direkta näringslivet faller. Nettotillskottet av antalet nya företag har under många år legat under riksgenomsnittet men över snittet i vår region. Dock faller dessa siffror nu ner kring 2 procent. Under pandemin noterades en väldigt stor ökning av helt nya företag men som naturligt föll tillbaka under det mer normala 2022. Det finns en stor oro att 2023 ska innebära färre nystartade företag på grund av osäkerhetsfaktorer i vår omvärld samt att antalet konkurser kommer att öka på grund av minskad efterfrågan, höjda kostnader med

mera. Även den negativa utvecklingen av BRP (produktion inom en region) påverkar.

Den nya inriktningen och uppstarten av Växjö Linneaus Science Park och projektet Level är här viktiga delar för att stimulera företagande och innovativ utveckling av företag över tid. Fortsatt arbete med att förenkla för företagare och företag på olika sätt är också helt nödvändigt.

Även den stora satsningen som påbörjats med att få fler studenter från Linnéuniversitet att stanna efter avslutade akademiska studier är mycket viktigt.

Skolan

Andelen gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år, hemkommun har i relation till föregående år förbättrats, från 78 % till 82 %. Växjö kommun ligger därmed bättre till än jämförbara städer. Det är en rätt stor skillnad mellan pojkar (79%) och flickor (85%).

Även om Växjö kommun de senaste åren haft positiv utveckling gällande behörigheten till gymnasiet skedde en minskning från 86 % till 84% mellan 2021 och 2022 när det gäller elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram. Mönstret över tid har visat att fler pojkar än flickor saknar behörighet till gymnasiet, dock påvisar de senaste fyra åren en positiv utveckling för pojkarnas del, från 79 till 84 procent. Samtidigt syns en negativ utveckling för flickor. De senaste årens utveckling har lett till att skillnaderna mellan pojkar och flickor är utsuddad, främst på bekostnad av flickornas lägre resultat över tid. Växjö kommun följer i stort sett mönstret för riket och större städer.

Boende

En bidragande orsak som också kan påverka detta är boendesegregationen. Antalet färdigställda lägenheter i flerbostadshus och småhus per tusen invånare är under året lägre än året innan. Dock måste här betonas att det totala bostadsbyggandet över tid ligger i linje med befolkningsutvecklingen. Det som planeras framöver inklusive stadsplaneutvecklingen med bostadsbarriärer ligger mer i linje för att minska segregationen men är ett nuvarande problem.

I Växjö kommun finns fortsatt väldigt goda möjligheter att bo utanför Växjö tätort. Tillgången till service utanför Växjö är god och även den digitala utbyggnaden är bra. Trots detta var befolkningssökningen utanför Växjö tätort endast 12 personer under 2022. En orsak även här kan vara den begränsade tillgången på nya bostäder.

Fritidsliv

En annan viktig del för att nå målbilden om ett attraktivt Växjö är ett aktivt föreningsliv samt ett rikligt kulturliv. Här skapade pandemin stora problem med minskade deltagare och aktiviteter som följd. Relativt stor återhämtning har skett men det finns en ny oro att lågkonjunkturen åter minskar viljan att delta och besöka aktiviteter på grund av försämrade ekonomi.

Framtid och omvärld

Framtidens arbetsmarknad

Tillväxt i näringslivet genom utvecklingen av befintliga företag och genom tillkomst av nya företag är till allra största delen helt beroende av tillgången på personal med rätt kompetens.

Om vi återkopplar till frågan kring försämrade skolresultat riskerar vi också här få betydligt färre

personer tillgängliga på arbetsmarknaden och som också i betydligt mindre grad uppfyller de krav som företagen kräver. I takt med att kunskapsnivån i arbetslivet har ökat så har även kraven från arbetsgivarna stigit och idag ses ofta en gymnasieexamen som en grundförutsättning för att komma in på arbetsmarknaden. Andelen gymnasieelever som slutför sin utbildning ligger i Växjö på en stabil nivå, 78 procent, även om den minskat något under senaste året. Utifrån kraven på arbetsmarknaden borde andelen istället ha ökat.

Samverkan mellan skola och näringsliv är här av yttersta vikt där båda parter måste hjälpas åt att ta ansvar för framtidens arbetskraft.

Mycket viktiga delar är här praktiska yrkeslinjer på gymnasiet och fortsatt utveckling av yrkes- högskolans verksamhet utifrån marknadens behov.

En utmaning på arbetsmarknaden är den lågkonjunktur vi nu ser och som kan innebära att många blir arbetslösa, samt att de med svagare ställning på arbetsmarknaden kommer ännu längre ifrån arbetsmarknaden.

Demografisk försörjningskvot är ett värde som under många år ökat. Det handlar om att vi får en åldrande befolkning som måste försörjas och skötas av den arbetsföra befolkningen. För att detta ska fungera så behöver en stor del av framtidens arbetskraft finnas inom vård, omsorg samt utbildningsväsendet. Här finns idag ett glapp men samtidigt en stor möjlighet för många att hitta en plats på arbetsmarknaden.

Nyckeltal		Pe- riod	Ut- fall		
	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	2 0 21	5 0	↗	●
	Förvärvsintensitet, utrikes födda 20-64 år, andel (%)	2 0 21	6 4	↗	■
	Demografisk försörjningskvot	2 0 22 2	0, 7 5	↗	●
	Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	2 0 21	7 9	↗	●
	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	2 0 22 2	8 4	↘	■
	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2 0 22 2	8 2	↗	●
	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	2 0 21	91	↗	■
	Unga (18-24 år) som varken arbetar eller studerar eller finns i annan sysselsättning, andel %	2 0 22 2		—	■

Nyckeltal		Pe-riod	Ut-fall		
	Nettoökning av antal företag, antal	2 0 2 2	2 0 0	↘	●
	Befolkningsutveckling utanför Växjö tätort, antal	2 0 2 2	12	↘	■
	Tillgång till samhällsservice (antal tätorter med minst 3 av förskola, skola, vårdcentral, dagligvaruhandel och paketutlämning i orten)	2 0 2 2	8	↗	●
	Utsläpp av växthusgaser i relation till bruttoregionalprodukt, kg/tkr	2 0 2 0	5, 0 7	↗	●
	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, hemkommun, andel (%)	2 0 2 2	6 2	↘	■
	Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	2 0 2 2	6 7	↘	■
	Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd (%)	2 0 2 2	5 9 *	↗	●
	Färdigställda bostäder i flerbiljds- och småhus under året, antal/1000 inv	2 0 21	7	↘	●
	Bruttoregionalprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	2 0 2 0	4 5 5	↘	■

Klimat- och miljösmart

Sammanfattande beskrivning och analys

Sett över den senaste femårsperioden har utvecklingen för målbilden varit rätt god, men jämfört med förra årsredovisningen sker såväl positiva som negativa förändringar. Sammantaget gör det att statusen för målbilden är något sämre än vid förra årsredovisningen.

Klimat, energi och transporter

Växjö kommun siktar på att bli en fossilbränslefri och klimatneutral kommun 2030. De territoriella växthusgasutsläppen per invånare har minskat med 63 procent mellan 1993 och 2021, men det är samtidigt en liten ökning jämfört med 2020. Ökningen beror främst på ökad användning av fossila drivmedel i transportsektorn. I Växjö har det under flera år skett en framgångsrik

omställning av energisystemet och i princip all energi som produceras i kommunen är förnybar. Pandemin har haft såväl positiv som negativ påverkan på transportsystemet. Bilresandet har minskat kraftigt vilket bör ha haft flera positiva miljö- och hälsoeffekter. Bussresandet har dock minskat med 60 procent på två år, men har under 2022 nästan återhämtat sig till nivåerna före pandemin.

Under 2022 skrev Växjö kommun under en reviderad version av Klimatkontrakt 2030 som beskriver de strategier som kommunen tillsammans med andra aktörer behöver fokusera på för att påskynda klimatomställningen. I den senaste versionen betonas vikten av att effektivisera elanvändning och säkra ökad lokal produktion av förnybar el.

Ett samhälle fritt från avfall

Växjö jobbar med målsättningen i avfallsplanen om ett Småland utan avfall. Det handlar om att förhindra att avfall uppstår och att återbruka och återvinna så mycket som möjligt. När det gäller avfallsmängder pekar utvecklingen åt fel håll. Växjöbornas avfallsmängder ökar och ligger cirka 15 procent högre än andra större städer. Samtidigt har det en stor förbättring i hur stor andel av avfallet som samlas in för materialåtervinning eller biologisk behandling. Det är ett konkret resultat av införandet av fyrfackstömning vid hushållen.

Konsumtion och produktion av livsmedel

Den lokala åkermarken för produktion av livsmedel minskade marginellt mellan 2021 och 2022. Samtidigt ökade andelen åkermark som används för ekologisk produktion något, även om Växjö här ligger en bra bit lägre än andra större städer. När det gäller kommunkoncernens inköp av ekologiska livsmedel rankas Växjös om tionde bästa kommun i Sverige med 53 procent år 2021. Andelen svenska livsmedel har under en lång tid legat på strax över 40 procent.

Hållbara sjömiljöer

Växjö är berömt för sina satsningar på att förbättra vattenkvaliteten i de stadsnära sjöarna. Satsningar på att behandla bottnarna i en del sjöar med aluminium har gett mycket positiva resultat, inte minst i Södra Bergundasjön. Samtidigt behövs fortsatta och fler åtgärder för att kunna minska Växjös fosforbelastning på Östersjön.

Framtid och omvärld

Utsläppen av växthusgaser måste minska med 10–20 procent per år för att ligga i linje med Parisavtalet. Minskningstakten för Växjös utsläpp måste således öka, såväl för de territoriella som för de konsumtionsbaserade utsläppen. Det är inte troligt att Växjö uppnår fossilbränslefrihet till 2030, även om utsläppen förväntas vara låga då. Däremot är det fullt rimligt att nå klimatneutralitet för de territoriella utsläppen under förutsättning att Växjö energis planer på infångning och lagring av biogen koldioxid blir verklighet. För att underlätta omställningen och elektrifieringen behövs en stor överföring av resandet från bil till kollektivtrafik, cykel och gång.

EU:s taxonomiförordning kommer vara styrande för vilka verksamheter som räknas som hållbara och som i förlängningen olika aktörer kommer investera i. EU:s inställning är att bioenergi är en övergångslösning som ska fasas ut, vilket kan skapa problem för Växjö och många andra svenska kommuner.

Från och med 2024 kommer kommunerna att ansvara för förpackningsinsamlingen och det blir obligatoriskt för fastighetsägare att möjliggöra fastighetsnära sortering. Det väntas kunna bidra till att andelen materialåtervinning och biologisk behandling ökar ännu mer.

För att minska miljöbelastningen inom byggsektorn behöver kommunen tillsammans med flera andra aktörer hitta förutsättningar för ökad användning av återbrukat material vid nybyggnation, renoveringar, underhåll och löpande förvaltning.

Nyckeltal		Pe-riod	Ut-fall		
	Areal åkermark, hektar	2 0 2 2	13 2 6 5	↘	■
	Fosforhalt i Åsnens utlopp, µg/liter	2 0 2 2	2 6	↘	■
	Andel förnybar energi, %	2 0 21	7 3, 8	↗	●
	Antal resor med kollektivtrafik (stadstrafik) per kommuninvånare och år	2 0 2 2	3 6	↗	■
	Kadmium i inkommande avloppsvatten till Sundet, kg/år	2 0 21	0, 7	↗	●
	Utsläpp av växthusgaser, kg CO2e/inv	2 0 21	2 3 7 3	↘	■
	Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	2 0 21	5 71	↘	■
	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	2 0 21	5 3	↗	●
	Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	2 0 21	11	↗	■
	Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	2 0 21	5 0	↗	●
	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	2 0 21	5 9 7	↗	●
	Energianvändning per invånare, kWh/inv	2 0 21	2 5 6 6 5 *	↘	■

Trygg och tillitsfullt

Sammanfattande beskrivning och analys

Målbilden innefattar ett samhälle fritt från våld. Under år 2021 var det 841 anmälda våldsbrott per 100 000 invånare, vilket är mellan 120 - 160 färre jämfört med jämförbara kommuner och nationellt. Det är även färre jämfört med året innan. Vidare var antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott år 2021 per 1000 invånare på en lägre nivå jämfört med större stad och nationellt. I Växjö kommun var det 30 anmälda stöldbrott per 1 000 invånare. I Växjö var det totalt 15 anmälda brott om grov kvinnofridskränkning per 100 000 invånare år 2021, vilket är något fler jämfört med större stad och nationellt. Antalet anmälda brott om grov kvinnofridskränkning har ökat något de senaste åren i Växjö kommun och har gått från att ha legat på en nivå under jämförbara kommuner till att de senaste två åren ligga över.

Även om antalet anmälda brott visar på en minskande trend över tid så är det fortsatt en del som känner sig otrygga. Trygghet är ett komplext begrepp och det finns flera olika aspekter som kan inrymmas i begreppet. Trygghet är en känsla som i stort baseras på en individuell bedömning över risken att utsättas för brott, och känslan av otrygghet kan påverka hur och var vi väljer att röra oss, vilka aktiviteter vi väljer att göra samt hur vi mår. I Växjö kommun var det år 2022, 34 procent som har uppgett att de ofta eller ibland avstår från att gå ut ensam på grund av rädsla för överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Det är ett par procentenheter större andel jämfört med nationellt (28 procent) och större stad (30 procent). Kvinnor uppger i större utsträckning än män att de avstått från att gå ut ensam, vilket följer samma mönster som nationellt. Av den lokala trygghetsmätningen för 2022 som polisen årligen gör tillsammans med kommunen framgår att det i Växjö kommun var det 25 procent som kände sig otrygga när de var ute ensamma sent på kvällen i sitt bostadsområde. Det finns stor variation i den upplevda tryggheten inom olika delområden i kommunen.

Tryggheten i skolorna är generellt hög och bland elever i årskurs nio var det år 2021, 81 procent som uppgett att de känner sig trygga i skolan. Även i kommunens egen undersökning var den upplevda tryggheten i skolan hög bland elever. Samtidigt visar nationella undersökningar att skolan är en vanlig plats att både utsättas för och utsätta andra för bland annat våld.

Tillit och trygghet kan i många fall kopplas samman. När personer känner tillit har de en större tro att andra medmänniskor vill dem väl. Generellt är mellanmännisklig tillit hög i Sverige. Viss forskning har dock visat på att tilliten hos vissa socialt utsatta grupper har blivit allt lägre. År 2022 var det i Växjö kommun 28 procent som hade en avsaknad av tillit till andra, det är på samma nivå som större stad och en procentenhet högre andel än nationellt. Det är vidare på liknande nivå som föregående år.

Ensamhet och avsaknad av sociala kontakter kan få en negativ påverkan på både fysisk och psykisk hälsa. I Växjö kommun var det 34 procent som bedöms ha lågt socialt deltagande år 2022, det är två till tre procentenheter högre andel än större stad och nationellt. Det är vidare en ökning med 16 procent från föregående år. I Socialstyrelsens brukarundersökning år 2022 svarade 16

procent av Växjös omsorgstagare i ordinärt boende med hemtjänst att de ofta besväras av ensamhet, vilket är ett par procentenheter högre än större stad och nationellt. Det är vidare något färre som har uppgett att de besväras av ensamhet jämfört med år 2020.

I målbilden återfinns även att Växjö kommun är motståndskraftigt och rustat för klimat och samhällsförändringar. Växjö kommun bedöms ha en grundläggande förmåga i att trygga samhällsviktiga verksamheter vid störningar i exempelvis livsmedelsförsörjning, elförsörjning och drivmedelsförsörjning, baserat på och delvis prövad mot tidigare kriser. Cybersäkerhet har vidare blivit ett alltmer aktuellt ämne. I takt med den snabbt ökande digitaliseringen har det öppnats upp för fler sårbarheter och ett ökat antal cyberattacker.

Insatser

Det genomförs en mängd insatser och aktiviteter i Växjö kommun i syfte att förebygga brott och otrygghet. Växjö kommun har ett kommunkoncernövergripande brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete på strategisk nivå genom Lokala Brå samt på styrning av resurser på operativ nivå genom Tisdagsgruppen utifrån lokala lägesbilder. Under år 2022 initierades även en samverkansgrupp kring tryggheten på Campus och en kring resecentrum.

Det genomförs ett flertal insatser som syftar till att upptäcka barn och unga i behov av stöd eller som är i riskzon för normbrytande beteende och kriminalitet, såsom exempelvis fältgruppen, mobila team, skolsociologer och "Barnets bästa gäller!" Gällande våld i nära relation så har Växjö kommun under de senaste åren börjat ta ett mer samlat grepp om frågan våld i nära relationer. Genom insatsen Familjefrid Kronoberg erbjuds utsatta, utövare och barn kostnadsfri krisbearbetning och behandling. Därtill genomförs olika insatser i syfte att synliggöra och uppmärksamma våld i nära relation och mäns våld mot kvinnor.

Växjö kommun arbetar med närvaro i offentlig miljö på olika sätt bland annat genom nattvandring och vuxenvandring. Under 2021 slöt Växjö kommun även ett samverkansavtal med Växjö Charity kring trygghetsskapande arbete i bland annat offentlig miljö. I Växjö kommun genomförs vidare trygghetsvandringar och åtgärder i fysisk miljö i syfte att öka tryggheten. Det pågår även arbete för att öka tryggheten i skolorna, där ett exempel är ett arbete som ämnar utveckla ett systematiskt kvalitetsarbete för att kartlägga och följa upp skolornas arbete kring nolltolerans mot all form av våld, hot, mobbning och trakasserier i skolan.

Kommunen möjliggör och anordnar även olika mötesplatser där invånare kan mötas och delta i olika aktiviteter, såsom exempelvis Araby Park arena, Tallgården, Bergendahlska gården och fritidsgårdar. Under 2022 öppnades en mötesplats för ungdomar i gymnasieåldern upp i klubbhuset i Teleborgshallen flera dagar i veckan. Växjö kommun undertecknade även år 2022 ett IOP med bland annat Östers IF kring insatser och aktiviteter. Dessutom skrevs avtal med Ulriksbergskyrkan (Neighbourhood) kring skolsociala insatser.

För att motverka och förhindra ensamhet bland äldre pågår ett antal olika initiativ i Växjö kommun, däribland ett initiativ för att identifiera omsorgstagare som upplever ofrivillig ensamhet och sätta in insatser i syfte att minska isolering. Träffpunkterna är vidare en insats riktat mot äldre och Växjö kommun har även tecknat partnerskapsavtal med bland annat Röda Korset och Anhörigföreningen.

Inför varje ny mandatperiod görs en risk- och sårbarhetsanalys. I analysen värderas risker (sannolikhet och konsekvens) för fredstida kriser. Under år 2022 krigsplacerades även del del av kommunkoncernens tillsvidareanställda personal som inte redan var krigsplacerad hos annan aktör. Ett arbete kring kartläggning av försörjningsberedskap gällande livsmedel har påbörjats. Därtill har Växjö kommun tagit fram en klimatanpassningsplan, varav den senaste planen utvärderades och reviderades år 2021 utifrån rådande klimatläge och aktuella klimatscenarier.

Framtid och omvärld

En av grundstenarna för att Växjö kommun ska vara en attraktiv plats att leva, bo och verka på är att medborgarna känner sig trygga och säkra. För att arbeta brottsförebyggande och trygghets-
skapande finns behov av att arbeta socialt brottsförebyggande genom att påverka de riskfaktorer som kan ha en påverkan på en persons brottsbenägenhet eller involvering i brottslig verksamhet, och stärka skyddsfaktorer hos personen. Det finns även behov av att arbeta med situationell prevention genom att förebygga brott och brottslig verksamhet med att påverka och/eller förändra situationer och platser där brott sker, detta för att minimera faktorer som gör det möjligt att begå brott. I juli 2023 förväntas även en ny lag om kommunens brottsförebyggande ansvar träda i kraft.

Nationellt har skjutvapenvåldet ökat, och det är i många fall starkt förknippat med kriminella miljöer i utsatta områden. Det finns även konsekvenser i form av ökade kostnader för att hantera våldsbrott och andra brottstyper, samt de konsekvenser som kan följa i dess spår. I arbetet med att vända utvecklingen i utsatta områden finns det behov av att arbeta på ett strukturerat sätt med helhetsperspektiv med barn och ungas uppväxtvillkor, att det finns en grundläggande säkerhet och trygghet i området, att det finns arbete och boende, relationer och erkännande, samt representation.

I vapensmugglingen till Sverige har polismyndigheten exempelvis konstaterat att illegal handel med vapen med koppling till kriget i Ukraina redan inletts och förväntas öka i framtiden. Under de senaste åren har flera myndigheter och kommuner flaggat för att kommunala verksamheter i ökad utsträckning utgör en måltavla för organiserad brottslighet.

Även tilliten i samhället är något som behöver prioriteras. Det är fortsatt hög mellanmänsklig tillit generellt i Sverige. Dock visar viss forskning på att tilliten hos vissa socialt utsatta blivit allt lägre, och man har bland vissa grupper sett en minskande trend i tillit under 2000-talet.

När det kommer till klimat och samhällsförändringar finns flertal risker och säkerhetsläget i omvärlden har under en längre tid följt en negativ trend. I och med Rysslands krig mot Ukraina har säkerhetsläget kraftigt försämrats. En säkerhetspolitiskt osäker omvärld, klimatförändringar och jordens begränsade resurser kan driva upp konfliktläget mellan människor och mellan grupper av människor. Klimatförändringar väntas innebära fler extrema väderhändelser med skyfall, värmeböljor och fler skogsbränder. Vårt ökade resande innebär sannolikt att pandemier kommer oftare och det finns risk att bakterier blir multiresistenta. Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge kan vidare ytterligare öka olika typer av risker, såsom krig i vårt närområde, flyktingströmmar, energibrist, cyberangrepp och it-attacker samt påtryckningsaktioner.

Nyckeltal		Pe-riod	Ut-fall		
	Anmälda stöld- och tillgreppsbrott, antal/1000 inv	2 0 21	3 0	↗	●
	Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen, antal/100 000 inv	2 0 21	15	↘	■
	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	2 0 22	2 8	↗	●
	Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)	2 0 21	81	→	●
	Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	2 0 22	3 4	↘	■
	Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	2 0 21	8 41	↗	●
	Invånare 16-84 år med lågt socialt deltagande, andel (%)	2 0 22	3 4	↘	■
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besvärar ofta av ensamhet, andel (%)	2 0 22	16 %	↗	■

Grönt och hälsosamt

Sammanfattande analys av målbildens utveckling

Målbilden har sammantaget en positiv utveckling för samtliga nyckeltal förutom *andel omsorgsgare med hemtjänst som bedömer sitt hälsotillstånd som gott eller mycket gott* och årsmedelvärdet för partiklar PM10.

Grönstrukturen och luftkvalitén är viktig för både människan och naturen. Den biologiska mångfalden står inför många utmaningar där biotopförstörelse, överexploatering och införsel av invasionsfrämmande arter är de tre största kategorierna. *Andelen skyddad natur i Växjö kommun* uppgick till 3,7 procent år 2021, att jämföra med 5,8 procent i jämförbara kommuner. Andelen ökade något jämfört med 2020, vilket beror på det nyinrättade statliga naturreservatet Skälsnäs. Nyckeltalet *avstånd till park eller natur* har en marginellt positiv utveckling. Växjö är en expansiv stad och förtätning sker i attraktiva lägen. Stadens stora bristområden finns kvar, vilka är; Växjö centrum, Araby-Hov-Väster, Arenastaden, väster om Teleborg centrum, södra Teleborg samt södra Öjaby.

Luftföroreningar påverkar både hälsa och miljön. Årsmedelvärdet för halten PM10 i luft i gaturum

uppgick till 12,47 µg/m³ luft år 2021. Det är en ökning jämfört med 2020, men det är fortfarande en av de lägsta årsmedelvärden som uppmätts i Växjö. Värdet är också bättre än det nationella miljökvalitetsmålet att halten inte får överstiga 15 µg/m³ luft.

Befolkningens hälsa och välbefinnande skiljer sig åt i olika åldersgrupper. Den självskattade hälsan har sedan 2007 förbättrats för alla åldersgrupper 30–84 år, medan den däremot har försämrats i åldersgruppen 16–29 år. Andelen vuxna som uppgav gott psykiskt välbefinnande var lägst i yngsta åldersgruppen 16–29 år och högst i äldsta åldersgruppen 65–84 år.

I den vuxna befolkningen har andelen personer som uppgav en bra eller mycket bra hälsa ökat i både Växjö kommun och i större städer. I Växjö kommun förbättrades den självskattade hälsan från 2021 till 2022 för både män och kvinnor och är nu relativt lika mellan könen. Av männen svarade 78 procent och av kvinnorna svarade 76 procent att de upplever en god eller mycket god hälsa. Bland äldre är det skattade hälsotillståndet bland personer med hemtjänst något lägre i Växjö kommun än i andra större städer i landet. Vad gäller barn och unga och fysisk aktivitet är det enligt Region Kronoberg (2022) få elever som når upp till de nationella rekommendationerna om daglig fysisk aktivitet. Undersökningen Gå eller Cykla till skolan visar att cykelresorna mellan 2004 och 2022 minskat till förmån för skjutsning i bil. Andelen elever som cyklar eller går till skolan har ökat med en procentenhet sedan senaste mätningen 2018. Parallellt har *andelen personer med fetma* (BMI 30+) ökat sedan 2006 i samtliga åldersgrupper och socioekonomiska grupper. Andelen invånare med fetma var 2022 dock lägre i Växjö kommun än större städer och även lägre än 2021.

Enligt Folkhälsomyndigheten (2022) har inte förutsättningarna för hälsa, som goda försörjningsmöjligheter och utbildning, förbättras för alla. Invånare med lägre socioekonomisk position har genomgående mer ogynnsamma förutsättningar för hälsa än invånare med högre socioekonomisk position.

Ett exempel på insats inom målbilden Grönt och hälsosamt att uppmärksamma är processen *Barrens bästa gäller!* Där det viktigaste arbetet handlar om tidiga insatser och förebyggande och främjande arbete.

Ett annat exempel är att det finns ett mångfacetterat föreningsliv med både bredd och spets. Idrottsföreningarna bidrar till en aktiv och meningsfull fritid för invånare i olika åldrar. Föreningarna arrangerar även evenemang som bidrar till upplevelser och känsla av samhörighet.

Framtid och förväntad utveckling

Den miljörelaterade hälsan är en viktig del i arbetet för en jämlik hälsa och det är viktigt att vår boende- och närmiljö planeras och utformas för att påverka förutsättningarna för en god och jämlik hälsa. Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det kommer att bli allt viktigare att arbeta med ekosystemtjänster och det kommer att finnas ett fortsatt behov av att bedriva ett aktivt arbete för att skapa och förvalta möjligheter till rekreation i den växande kommunen. Det finns en kontinuerlig kunskapshöjning i samhället kring grönstrukturens stora betydelse för en hållbar utveckling. För att belysa naturens nytta för människan och vårt samhälle har på senare år begreppet

ekosystemtjänster slagit igenom på allvar.

Befolkningens hälsa och välbefinnande och behov av insatser skiljer sig åt i olika åldersgrupper och hälsofrämjande insatser kommer att bli allt viktigare för såväl den yngre som den äldre befolkningen. Enligt Folkhälsomyndigheten (2023) svarar en minskad andel män och kvinnor i den yngre åldersgruppen 16–29 år, att de har bra eller mycket bra hälsa samt att de har ett gott psykiskt välbefinnande. Nedsatt psykiskt välbefinnande i unga år riskerar att leda till framtida psykiska och fysiska besvär. I samma åldersgrupp svarar dessutom en ökad andel män och kvinnor att de har fetma. Övervikt och fetma ökar risken för att drabbas av ett flertal olika sjukdomar och är bland de främsta orsakerna till förlorade friska levnadsår i Sverige.

Hälsofrämjande insatser för äldre kommer att bli allt viktigare då vi står inför stora utmaningar då andelen äldre av befolkningen kommer att öka. Kommuner och regioner behöver utveckla nya former av stöd och tjänster som främjar delaktighet, hälsa och självständighet för äldre personer.

Nyckeltal		Pe- riod	Ut- fall		
	Invånare med fetma, andel (%)	2 0 2 2	13	↗	●
	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	2 0 2 2	77	↗	●
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	2 0 2 2	2 6	↘	■
	Skyddad natur totalt, andel (%)	2 0 21	3, 7	↗	■
	Andelen invånare som har högst 300 m till ett tillgängligt park- eller naturområde större än 0,5 hektar (%)	2 0 2 2	8 9, 9 *	↗	■
	Årsmedelvärde av partiklar PM10 µg/m3 luft	2 0 21	12 ,4 7	↘	■
	Andel elever i klass F-6 som cyklar och går till skolan, %	2 0 2 2	5 4	↗	■
	Total betesmark, hektar	2 0 21	5 14 3	↗	●
	Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	2 0 2 2	8 6 %	↗	●

Verksamhetsredovisning

Uppföljning riktningsmål

I de följande kapitlen ges en verksamhetsredovisning i processperspektiv. Växjö kommun har strukturerat koncernens styrning i fem huvudprocesser. Processerna verkar över organisationsgränserna och fokuserar på ett gemensamt värdeskapande och en tydlig leverans till dem vi är till för.

Riktningens utveckling värderas

Varje process beskrivs i ett eget kapitel med separata avsnitt för de till processen kopplade riktningens målen. Varje avsnitt inleds med en kort beskrivning av riktningens utveckling. Målen saknar explicita måttal och är av karaktären riktning där önskvärd riktning eller utveckling definieras med hjälp av angivna nyckeltal. Genom att inte ange absoluta värden för respektive mål främjas ett ständigt förbättringsarbete.

Bedömning av måluppfyllelse sker på kommunövergripande nivå och baseras på utfallet i samtliga nyckeltal kopplade till respektive mål i Växjö kommuns budget.

Nämnden/bolaget värderar sitt bidrag till måluppfyllelse med röd, gul eller grön färgindikation.

Sammanfattande beskrivning och analys

I den sammanfattande beskrivningen och analysen av verksamhet, uppdrag och nyckeltal som följer efter den inledande beskrivningen av riktningens utveckling ges information om för perioden betydelsefulla aktiviteter, åtgärder, resultat och effekt. Här ges även en djupare analys och åtgärdsförslag avseende de nyckeltal som avviker väsentligt från önskvärd utveckling. Avsnittet avslutas med ett resonemang om framtid och omvärld.

Uppdrag och nyckeltal

I avsnittet rörande uppdrag beskrivs den aktivitet samt det resultat och effekt som har uppnåtts avseende de till riktningens målet kopplade uppdragen. Under respektive rubrik indikeras status på uppdragets realiserade effekt med en röd, gul eller grön färgmarkering där grön markering anger att uppdraget är avslutat och förväntad effekt är uppnådd.

Under rubriken nyckeltal redovisas utfallet i de nyckeltal som fungerar som indikatorer för såväl riktningens utveckling som bedömning av det samlade effektivitetsmålet. Nyckeltalen är märkta med RK för resultat och kvalitet och E för effektivitet. Kolumnrubriken period anger vilken period som utfallet noteras för. Positiv utveckling av noterat utfall i förhållande till den förra mätningen anges med en uppåtgående pil och negativ utveckling av noterat utfall anges med en nedåtgående pil. Kolumnrubriken jämförelse med större stad ger information om respektive nyckeltals utfall i förhållande till det genomsnittliga värdet för kommungruppen större stad i Kolada. Samma utfall eller bättre indikeras med grön färgmarkering och sämre utfall indikeras med röd färgmarkering. I de fall där vi använder lokala mått som inte kan jämföras med denna referensgrupp utgör hittills bäst inrapporterad data för Växjö kommunkoncern bas för jämförelsen

och är därmed det accepterade värdet. I de fall detta förekommer noteras det i anslutning till aktuellt nyckeltal.

Merparten av indikatorerna för måluppföljning kommer från Kolada som är en nationell statistikdatabas för kommun och region. Information publiceras med viss fördröjning vilket får till följd att flera av nyckeltalen refererar till annan period än det aktuella verksamhetsåret.

Sammantagen bedömning av måluppfyllelsen

Av de tolv riktningmålen kopplade till verksamheten indikerar tre stycken god måluppfyllelse (sju stycken 2021), nio stycken tillfredsställande måluppfyllelse (fyra stycken 2021), riktningsmål med en icke tillfredsställande måluppfyllelse saknas (ett styck 2021).

När det gäller bedömningen av måluppfyllelsen i de tolv koncerngemensamma riktningmålen noteras en högre måluppfyllelse i ett riktningsmål där riktningmålet gått från icke-tillfredsställande måluppfyllelse till tillfredsställande måluppfyllelse (*Ett engagerat civilsamhälle och starkare föreningsliv*). Fyra riktningsmål går i motsatt riktning och redovisar sämre måluppfyllelse (*En mer likvärdig skola som ger goda möjligheter att lyckas oavsett bakgrund, Pressa tillbaka utanförskap och minska social utsatthet, Snabbare etablering för nyanlända och Växande näringsliv*). Restande sju riktningsmål visar ingen förändring i måluppfyllelse.

Skapa förutsättningar för ett växande näringsliv och en fungerande arbetsmarknad

Nya steg mot full sysselsättning

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Växjö kommuns sammantagna arbete bidrar till en bibehållen positiv utveckling i riktningmålet. Samtliga uppdrag i riktningmålet är genomförda. Sammantaget visar nyckeltalens utfall på ännu en förbättring jämfört med föregående mätning, vilket pekar på en fortsatt stabilitet i måluppfyllelse för nya steg mot full sysselsättning. De insatser som bedrivs inom integrations- och näringslivsområdet (se Växande näringsliv och Snabbare etablering för nyanlända nedan) bidrar även positivt inom riktningmålet.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Under 2022 har arbetsmarknaden i Sverige präglats av en stark återhämtning efter pandemin. Under de tre första kvartalen har sysselsättningen ökat. Under hösten har indikationer dock pekat på en försvagning på arbetsmarknaden, enligt Arbetsförmedlingen. Samtidigt har tudelningen på arbetsmarknaden förstärkts. Efterfrågan på arbetskraft har främst gynnat personer med kortare arbetslöshet och som nästan uteslutande har en gymnasieutbildning. Utvecklingen för de som varit i arbetslöshet 24 månader eller mer har under samma period inte varit lika tydligt positiv som för de med kortare tider i långtidsarbetslöshet. Arbetsförmedlingen bedömer att en minskad efterfrågan på arbetskraft får långtidsarbetslösheten att stiga på nytt och uppnå en högre nivå än före pandemin (Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2022). Arbetslösa som redan innan hade en svag position på arbetsmarknaden har det nu ännu svårare i konkurrensen om jobben, en situation som sannolikt påverkar hushållens behov av ekonomiskt bistånd. Långtidsarbetslösheten utgör även fortsättningsvis en stor utmaning på arbetsmarknaden.

Andelen förvärvsarbetande invånare i Växjö kommun har legat på en relativt stabil nivå över tid. Vid en jämförelse med referensgruppen större stad har Växjö kommun legat över jämförelsemåttet under de senaste tio åren. Marginella skillnader kan noteras mellan könen, där män i något högre grad än kvinnor förvärvsarbetar.

Insatser för att få fler i arbete eller studier

En förstärkning av arbetsträningsplatser och arbetsmarknadsanställningar har gjorts under året och ger personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att komma in i ett sammanhang, få en meningsfull sysselsättning och påbörja steg mot egen försörjning. Språkstödande insatser har kopplats till arbetsträningen och språkhandledning har genomförts vid arbetsträning på kommunala arbetsplatser. Under året har fler personer med behov getts möjlighet att få en arbetsmarknadsanställning. Insatser inom arbetsträning, utflyttad daglig verksamhet, praktik och arbetsmarknadsanställningar har samordnats, för att skapa stabila

planeringar där självförsörjning är målet.

Växjö kommunkoncerns verksamheter tillhandahåller arbetstränings- och praktikplatser och tar emot arbetsmarknadsanställningar, där bedömningen är att möjligheten finns. Ett stort behov av platser för individer med behov av arbetsträning, som av olika skäl bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden, kommer fortsätta finnas.

I det Europeiska socialfonden-finansierade SPiK-projektet (Sammansatt problematik i Kronoberg), vars genomförandefas avslutades i oktober 2022, har en samverkansstruktur upprättats som utgått från teambaserat arbetssätt över organisatoriska gränser. Implementering in i den ordinarie verksamheten har påbörjats, för fortsatt arbete med personer med sammansatt problematik i behov av koordinerade insatser med sysselsättning som mål.

Genom teambaserat arbete har en öppen verksamhet för unga, Framtidsverkstan UNG, skapats för att ge vägledning mot studier och arbete. Insatsen har lett till ökat samarbetet inom kommunkoncernen och med Arbetsförmedlingen. Framtidsverkstan UNG kommer att utvecklas ännu mer under 2023.

För att dämpa ungdomsarbetslösheten har unga med ekonomiskt bistånd hänvisats till ett förberedande program och arbetsträning. Deltagare som fullföljer planering erbjuds en anställning via Jobb för unga. Samtliga har träffat en studie- och yrkesvägledare och gjort en studieplanering, flertalet har blivit antagna till studier.

Kommunernas aktivitetsansvar (KAA) i Växjö kommun har under året förstärkts med en tjänst. En överenskommelse har tecknats med Samordningsförbundet Vårend och innebär ytterligare förstärkning med en projektsamordnare med fokus på anskaffning, samordning och uppföljning av praktikverksamheten. Sammantaget har utvecklingsarbetet under 2022 resulterat i en ökad kvalitet i det uppsökande arbetet, där man nått fler ungdomar i målgruppen. Utökningen har dessutom inneburit en möjlighet till fler effektiva och samordnade insatser.

Kostnaderna för arbetsmarknadsåtgärder har ökat sedan föregående mätning, vilket förklaras av en förstärkning av fler arbetsmarknadsanställningar.

Minskade kostnader för kommunal vuxenutbildning

Kostnaderna för kommunal vuxenutbildning har minskat sedan föregående mätning, och är betydligt lägre jämfört med utfallet för jämförelsegruppen större stad (60 992 kronor kr/heltidsstuderande). Växjö kommun ser fortsatt en trend i att fler elever studerar på distans, vilket i sin tur innebär att pris per elev är något lägre.

Andel kursdeltagare på gymnasial vuxenutbildning/påbyggnadsutbildning som slutför kurs har ökat. Såväl Växjö's sammanhållna studie- och yrkesvägledningsprocess som att utbildningsanordnare har utarbetat arbetssätt för att motverka avbrott antas bidra till resultaten. Vuxenutbildningen utvecklar prova-på-utbildningar inom yrkesvux för att på ett mer praktiskt sätt få en uppfattning om vilken bransch eller yrke som passar individen. Studiebesöken som utbildningsanordnarna erbjuder för potentiella elever ger eleven bättre möjligheter att göra rätt val av inriktning på yrkesutbildning samt val av skola. Uppföljning av deltagarens möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden efter slutförd yrkesutbildning visar på fortsatt goda resultat, trots en minskning sedan föregående mätning. 76 procent av eleverna har i den senaste mätningen fått ett arbete inom sex månader efter avslutad yrkesutbildning med en anställning på minst 50 procent.

Ökad andel deltagare som vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet börjat arbeta eller studera

Under de senaste åren har Arbetsförmedlingens reformering pågått, vilket inneburit att fristående leverantörer i högre omfattning arbetat med arbetssökande som anses stå närmast arbetsmarknaden. Det har medfört att de individer som kommunens arbetsmarknadsverksamhet arbetat med har en längre väg till arbete eller studier. Trots detta har andelen deltagare som vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet börjat arbeta eller studera ökat sedan föregående mätning. Utöver att arbetsmarknaden haft en positiv utveckling, bedöms det teambaserade arbetssättet och koordinerade förhållningssättet som präglar Växjö's arbetsmarknads- och utbildningsinsatser, med fokus på egen försörjning, långsiktig planering för den reguljära arbetsmarknaden och träffsäkra matchningar vara en struktur i arbetssättet som varit gynnsamt för utvecklingen.

Från ekonomiskt bistånd till egen försörjning

Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd har ökat markant sedan föregående mätning. Under året har arbetsmarknaden i Sverige haft en stark återhämtning efter pandemin. Samtidigt har det blivit svårare att få ut personer med långvariga biståndsbehov på arbetsmarknaden. Delar av gruppen som är i behov av ekonomiskt bistånd har även av olika skäl en lång väg till självförsörjning genom exempelvis studier. Det koordinerade och långsiktiga kompetensförsörjnings- och matchningsarbetet är därför fortsatt betydelsefullt. Anledningen till den stora ökningen förklaras dock till stor del av att beräkningsgrunderna i nyckeltalet har omdefinierats under 2022 då nyckeltalet kvalitetssäkrats i samband med byte av verksamhetssystem, vilket påverkar jämförbarheten med tidigare år.

Ökade kostnader för ekonomiskt bistånd

Trots goda resultat kopplat till de verksamheter som arbetsmarknadsåtgärder och utbildning för vuxna omfattar har utfallen i nuläget ingen direkt synbar effekt på kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Antal hushåll med utbetalt ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med föregående år, dock ses under senare delen av hösten 2022 en tendens till en ökning av antal hushåll. Färre antal hushåll i förhållande till föregående år härleds till en mer gynnsam arbetsmarknad, däremot har en ökad riksnorm och en ökande inflationstakt, högre elkostnader och matkostnader i kombination med hushållens sammansättning medfört ökade kostnader. I genomsnitt utgick högre utbetalningar per hushåll 2022 i jämförelse med föregående år. Trots att kostnaderna ökat har Växjö kommun (2021) en lägre kostnad för utbetalt bistånd per invånare i förhållande till jämförelsekommunerna (1 236 kr/inv.).

Framtid och omvärld

Svensk ekonomi bedöms gå in i en lågkonjunktur under 2023 med ökande arbetslöshet som följd. De som redan tidigare hade svårt

att etablera sig på arbetsmarknaden får det svårare och långtidsarbetslösheten väntas öka. Det framgår av Arbetsförmedlingens bedömning för hur arbetsmarknaden utvecklas under 2022- 2024. Myndigheten bedömer att arbetslösheten ökar under 2023 och första halvåret 2024 i takt med att konjunkturen försvagas för att därefter minska då aktiviteten i svensk ekonomi väntas stärkas på nytt. Samtidigt har många arbetsgivare fortfarande svårt att hitta arbetskraft med efterfrågade kompetenser vid rekrytering. Arbetslösheten väntas bli omkring 7 procent 2023-2024. I takt med att konjunkturen försvagas väntas även antalet långtidsarbetslösa att öka. Långtidsarbetslösheten utgör därmed även fortsättningsvis en stor utmaning på arbetsmarknaden. Trots att arbetslösheten bedöms stiga 2023 väntas samtidigt bristen på kompetens vara fortsatt hög. Utmaningarna att hantera obalanserna på arbetsmarknaden, att tillgången på efterfrågade kompetenser inte motsvarar de kompetenskrav som finns på arbetsmarknaden, bedöms därmed bestå fram till 2024, enligt Arbetsförmedlingens prognos.

Arbetslöshet är det vanligaste försörjningshindret, även vid långvariga eller mycket långvariga behov av ekonomiskt bistånd. När det gäller personer med mer långvariga biståndsbehov sjunker dock andelen arbetslösa medan andelen med sådana försörjningshinder som sjukdom och ohälsa samt sociala skäl ökar, vilket framgår av Socialstyrelsens lägesrapport 2022. Att det långvariga biståndsbehovet ökar är en utmaning. Personer i utsatt ställning på arbetsmarknaden bedöms fortsatt ha en längre väg till självförsörjning.

Uppdrag

Samtliga verksamheter i Växjö kommunkoncern ska tillhandahålla arbetsutbildnings- och praktikplatser samt arbetsmarknadsanställningar.

Kontaktpersoner för arbetsmarknadsinsatser har implementerats. Uppdraget har renodlats för att kunna ge bättre service till förvaltningar och bolag, för att driva processen framåt. Verksamheterna erbjuder och tillhandahåller arbetsutbildnings- och praktikplatser och tar emot arbetsmarknadsanställningar samt feriearbete där bedömningen är att möjligheten finns. Det handlar om allt från arbetsutbildning, universitetsstudenter, YH-studenter och praktikanter från grund- och gymnasieskola. Det finns dock fortsatt en mismatchning mellan individer som är i behov av att vara i en insats på en arbetsplats och det stöd och handledning som arbetsplatser anser sig kunna ge. Det finns ett stort behov av platser för individer med behov av arbetsutbildning, som av olika skäl bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden.

En kommunövergripande väg in för praktikanter har implementerats under året.

Förstärkning av insatser inom Växjöloftet för att dämpa effekterna av arbetslöshet och bidragsberoende

Vägledning sker kontinuerligt för att motivera och vägleda till självförsörjning. Studiebesök erbjuds inför alla yrkesutbildningar. Arbete sker för att bredda och ta fram flera orienteringskurser, i kombination med prova-på-utbildningar som är riktade mot olika yrkesområden. En fördelaktig effekt på insatser är utbildnings- och jobbmässan, Växjöloftet Vuxenutbildning har sett en ökning av antal studiebesök inför val av utbildning och antalet elever ökat på utbildningarna. En förstärkning av arbetsutbildningsplatser och arbetsmarknadsanställningar har gjorts som ger personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att komma in i ett sammanhang, få en meningsfull sysselsättning och påbörja steg mot egen försörjning.

Förstärkning av Växjöloftet Ung för att dämpa ungdomsarbetslösheten

Genom teambaserat arbete har en öppen verksamhet för unga, Framtidsverkstan UNG, skapats för att ge vägledning mot studier och arbete. Utvärdering visar att ungdomar uppskattar det sammanhållande stödet och verksamheter ser det som en fördel att kunna hänvisa ungdomar. Insatsen har etablerat sig allt mer under året, vilket gör att Framtidsverkstan UNG kommer att utvecklas ännu mer under 2023.

För att dämpa ungdomsarbetslösheten har unga med ekonomiskt bistånd hänvisats till ett förberedande program och arbetsutbildning. Placering sker inom kommunala verksamheter. Samtliga har träffat en studie- och yrkesvägledare och gjort en studieplanering därav flertalet har blivit antagna till studier. Under 2022 har det varit svårt att matcha ut till en arbetsplats. För att lyckas med insatsen är kontinuerlig uppföljning en viktig pusselbit.

Öppen förskola vid alla familjecentraler

Öppen förskola startade under 2022 i Lammhult. Samverkan med barnhälsovården sker som ett led i förberedelserna för en familjecentralslignande verksamhet. Arbete för och förberedelser för familjecentraler och öppna förskolor är på gång i Braås, på Teleborg och i centrum. Svårigheter med bemanning och att hitta lämplig lokal gör att arbetet med uppstarten i centrum fördröjs. Lokalfrågan kopplad till verksamheten på Teleborg och Region Kronoberg har gjort att även den processen dröjs ut på tiden. Arbetet kommer att fullföljas under 2023.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF RK	Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	2021	79	↗	●

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF RK	Andel hushåll som avslutas till egen försörjning från ekonomiskt bistånd (%)	2022	59 *	↗	●
KF RK	Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	2021	47	↗	●
KF RK	Kursdeltagare i gymnasial vuxenutbildning som vid årets slut slutfört kurs, andel (%)	2021	74	↗	●
KF E	Kostnad utbetalt ekonomiskt bistånd, kr/inv	2021	927	↘	●
KF E	Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	2021	457	↘	●
KF E	Kostnad komvux, kr/heltidsstuderande	2021	37 490	↗	●

Växande näringsliv

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Det sammantagna utfallet av riktningens nyckeltal visar en negativ utveckling, vilket pekar på ett behov av fortsatta insatser för ett växande näringsliv. Under året har ett nytt Science Park-bolag etablerats och ett råd för näringslivets intresseorganisationer i syfte att förbättra näringslivsklimatet har inrättats. Två av uppdragen i riktningens mål är därmed genomförda, det tredje uppdraget att förstärka det uppsökande arbetet för nya företagsetableringar pågår och intensifieras under 2023. För att jobba målinriktat inom riktningens mål finns sex fokusområden i det strategiska arbetet, dessa är företagsservice, företagande och entreprenörskap, innovation och hållbarhet, kompetensförsörjning, destinationsutveckling samt kommunikation och marknadsföring. Dialogmöten med företag och tjänstepersoner inom myndighetsutövning bidrar till ömsesidig förståelse och kontinuerliga förbättringar. Trots att nyckeltalens utfall har försämrats är den sammantagna bilden att näringslivet i Växjö kommun fortsatt växer och är konkurrenskraftigt.

I Växjö kommun har Bruttoregionprodukten (BRP) per invånare fram till senaste mätningen haft en positiv utveckling över tid, tillväxten har vid enstaka tillfällen varit starkare än jämförelsekategorin större stad. Under 2020 minskade däremot BRP i såväl Växjö (från 471 (2019) till 455), som i jämförelsegruppen större stad. Befolkningsstrukturen och arbetspendling över region- eller kommungränser är faktorer som kan påverka BRP per invånare. Växjö kommun har under de senaste åren haft en stabil och positiv netto-pendling. En region med en relativt stor andel befolkning utanför arbetsmarknaden tenderar att få lägre BRP per invånare än en region där större andel av befolkningen deltar i produktionen.

Näringslivsråd har inrättats

Under året har ett näringslivsråd inrättats med en konsulterande roll i kommunens näringslivsarbete, i syfte att förbättra näringslivsklimatet. Arbetet med att strategiskt stärka kommunikationen och dialog med näringslivet pågår. Dialogmöten med företag och tjänstepersoner inom myndighetsutövning bidrar till ömsesidig förståelse och kontinuerliga förbättringar.

Växjöloftets jobbvecka har genomförts under våren, med det huvudsakliga syftet att utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv öka jobbmatchningen, tillse näringslivets rekryteringsbehov samt pressa tillbaka utanförskapet. Enligt enkätundersökning som genomförts har 64 procent (sju av 11) arbetsgivare anställt medarbetare från mässan.

Nettokostnaderna för näringslivsfrämjande åtgärder har ökat, men ligger fortfarande under utfallet för jämförelsestäderna. Posten innefattar bland annat bidrag till näringslivsbolag, informationsinsatser och marknadsföring.

Gott företagsklimat

Resultatet av Nöjd-kund-index (NKI) i Öppna jämförelser Företagsklimat för Växjö kommun uppgår till 71, vilket innebär att resultatet ligger på ungefär samma nivå som föregående års mätning, en marginell minskning noteras. Högst omdöme ges bemötande med ett index på 78. Inom områdena brandskydd, bygglov, miljöskydd, serveringstillstånd noteras en förbättring, medan en negativ trend ses inom området livsmedelskontroll. Markupplåtelse, som tidigare haft för få svar för att räknas med i undersökningen, uppnår 67

poäng. Samtliga serviceområden ligger på ett NKI-värde mellan 67 och 78.

Nettoökning av antal företag

Under pandemin 2020–2021 ökade antalet nystartade företag markant. Under 2022 startades 669 företag, och nettoförändring i antal företag i Växjö kommun var 200 företag (2,1 procent), vilket motsvarades av en nettoförändring på +2,4 procent år 2021. Växjö kommun ligger strax under rikssnittet (2,4 procent) men över länet (1,4 procent). Det finns indikationer på fortsatt positiv utveckling för antal nystartade företag.

Växjö kommun arbetar kontinuerligt för att attrahera företagsetableringar, och underlättar operativt vid etablering och expansion utifrån företagets behov genom intern samordning. En första handlingsplan är framtagen för att stärka arbetet mot att få fler företag att etablera sig i Växjö kommun.

Kompetensförsörjning

Ett av de största tillväxthindren för näringslivet och en tydlig utmaning för regioner och kommuner är bristande kompetensförsörjning. Samverkan med YH och andra nätverk i kompetensförsörjningsfrågan, till exempel kompetenssamverkan IT, är av betydelse. Under hösten har utvecklandet av en yrkesutbildningsmessa startat – ett viktigt initiativ och avstamp efter det mycket lyckade Yrkes-SM som lockade många till Växjö.

Innovation och hållbarhet

För att förstärka utvecklingen av ett innovativt näringslivsklimat med tyngdpunkt inom kommunens fokusområden – IT, skog och trä, cirkulär ekonomi och hållbart byggande – har den nya innovationsmiljön Växjö Linnæus Science Park startats. Strategiska medlemskap och samarbeten är initierade, däribland SISP (Swedish Incubators & Science Parks), Visualisering Center i Norrköping, Stanford University och Linnéuniversitetet. Utöver ett tydligt erbjudande från Science Parken arbetar vi aktivt med att knyta företag till verksamheten. Vid sidan av lokala och nationella projekt kopplade till bygg- och möbelindustrin, såsom klimatneutrala städer 2030/Viable Cities, GodaHus, Goda Håll med mera, är EDIH - Initial Network of European Digital Innovation Hubs och Innovationslänken 2.0 viktiga positioneringsprojekt.

En förtydligad samverkansmodell mellan Destination Småland, Växjö & Co, Citysamverkan och näringslivets nätverk har etablerats. Mat, design och natur pekas ut som Växjö kommuns starkaste reseanledningar. Ett antal aktiviteter har genomförts till exempel Mat 2022 som ligger helt i linje med att stärka Växjö som matdestination.

Framtid och omvärld

Mycket har hänt i ekonomin på kort tid. Störningar i leveranskedjorna i spåren av pandemin medförde att inflationen började stiga redan i början av året. Kriget i Ukraina bidrog till snabbt stigande energipriser som direkt fick inflationstakten att öka. Även näringslivet påverkas av höjda räntor. Näringslivet påverkas också av den minskade privata konsumtionen liksom den fallande efterfrågan på varor och tjänster från omvärlden när konjunkturen viker även utanför Sveriges gränser.

Växjö kommun står likt hela Sverige inför utmaningar. Lågkonjunktur och hög inflation påverkar både företag och privatpersoner. Fortsatt obalans på arbetsmarknaden är ett problem för tillväxten i näringslivet. Bristande kompetensförsörjning är ett av de största tillväxthindren för näringslivet och en tydlig utmaning för regioner och kommuner. Ett problem för tillväxten i näringslivet är en fortsatt obalans på arbetsmarknaden. Företagen har länge haft rekryteringsproblem trots en relativt hög arbetslöshet. De arbetslösa har ofta fel utbildningsbakgrund för företagen som i stor utsträckning efterfrågar yrkesutbildad arbetskraft, vilket medför att insatser för att möta företagets utmaningar att rekrytera är prioriterat.

Ett nära samarbete med alla företagare i Växjö är ett viktigt led mot ett växande näringsliv.

Uppdrag

Förstärka det uppsökande arbetet för nya företagsetableringar

Växjö kommun arbetar kontinuerligt för att attrahera etableringar till Växjö stad och våra kommunala kärnor. Vidare underlättar Växjö kommun operativt vid etablering och expansion utifrån företagets behov genom stark intern samordning enligt rådande processer. Analysarbete har påbörjats för att definiera önskade målgrupper, förutsättningar och handlingsplan för ökad attraktions- och konkurrenskraft, samt kanaler för uppsökande arbete. Arbetet tas vidare och intensifieras under 2023.

Etablera nytt Science Park-bolag

Växjö Linnæus Science Park är startat och arbetet med erbjudanden är långt framskridna. Ansökan att bli medlem i SISP (Swedish Incubators & Science Parks) är godkänd. Strategiskt samarbete med Visualisering Center är initierat, och fördjupning pågår. Växjö Linnæus Science Park kommer att arbeta efter Stanford University designmetodik. Utöver ett tydligt erbjudande från science parken undersöks också en lämplig modell som passar mot näringslivet och hur vi knyter företag och organisationer till vår verksamhet. Vid sidan av lokala och nationella projekt kopplat till bygg- och möbelindustrin, ligger andra projekt i uppstart, så som innovationslänken 2.0 och EDIH - Initial Network of European Digital Innovation Hubs.

Inrätta ett råd för näringslivets intresseorganisationer i syfte att förbättra näringslivsklimatet

Uppdrag

Näringslivsrådet är inrättat för att ta del av näringslivets tankar, och det kan vara rådgivande i kommunens tillväxt- och näringslivspolitiska arbete och bidra till det långsiktiga arbetet med förenad målbild för utveckling inom kommunen, regionen och näringslivet. Målet är att vi tillsammans ska bidra till ständiga förbättringar av näringslivsklimatet och att Växjö kommun fortsätter att vara en plats där det är attraktivt att arbeta, bo och leva. Näringslivsrådet består av en mix av företag, främjare och näringslivsintressenter. Rådet kommer att sammanträda två gånger per år, men även kunna snabbinkallas vid behov.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	2021	71	↘	🔴
	Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/inv	2021	156	↘	🟢
	Nettoökning av antal företag, antal	2021	228	↘	🟢
	Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	2020	455	↘	🔴

Snabbare etablering för nyanlända

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Arbete och sysselsättning är en viktig komponent av integration och Växjö kommuns integrationsplan pekar ut att just lång etableringstid på arbetsmarknaden är en utmaning, inte minst för utrikesfödda kvinnor. Växjö kommun bedriver ett samverkansarbete med myndigheter, civilsamhälle och näringsliv för att underlätta nytillkomna invånares möjlighet att etablera sig i kommunen. Det sammantagna utfallet av riktningens nyckeltal visar på en positiv utveckling i förhållande till senaste mätningen, riktningens mål har dock utmaningar fortsatta insatser behövs för snabbare etablering för nyanlända.

Skilnader i arbetskraftsdeltagande

Fortsatt förekommer skilnader i arbetskraftsdeltagande, exempelvis mellan yngre och äldre samt mellan utrikes och inrikes födda. Arbetskraftsdeltagandet bland utrikes födda kvinnor fortsatt är lägre, både jämfört med utrikes födda män men också med inrikes födda kvinnor. Arbetslösheten bland utrikesfödda är väsentligt högre än bland inrikes födda, vilket bland annat beror på att utbildningsnivån generellt sett är lägre i gruppen, samt att det tar tid att etablera sig i ett nytt land om man kommit hit som flykting. Trots insatser och ökat fokus på målgruppen noteras en negativ utveckling avseende andel personer som befinner sig i arbete eller studier efter avslutad etablering, likaså avseende andel förvärvsarbetande efter ett antal år i Sverige. Växjö kommun har de senaste åren haft ett fokus på att anställa kvinnor till arbetsmarknadsanställningar och arbetar aktivt med coaching och vägledning för att bryta traditionella könsmonster.

Svenska för invandrare (sfi)

Andelen elever på sfi som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, har minskat något för såväl Växjö kommun som för jämförelsekommunerna. Troligtvis är det effekterna av pandemin, att fler elever har behövt läsa via distans i stället för på platsstudier, som är en förklaring till att den positiva trend som noterats över tid därmed har avstannat. Växjö kommuns breda utbildningsutbud, flexibilitet i studieformer, yrkesbonus vid kombinationsutbildning, en tät samverkan med Arbetsförmedlingen samt rekryterande insatser som riktar sig till personer som erhåller försörjningsstöd och/eller är arbetssökande förväntas på sikt nu när pandemin är över, ge bättre förutsättningar för de studerande.

Kostnaderna för sfi har minskat, vilket till största del beror på ett minskat antal elever. Kostnaderna, mätt i kronor per invånare, är betydligt lägre jämfört med jämförelsegruppen större stad. I kommunen har en ny folkhögskola startat som även bedriver sfi-undervisning vilket påverkar antalet studerande inom Växjöområdet vuxenutbildning och även kostnaderna för svenska för invandare.

Initiativ för att stärka integrationen och motverka segregation

Sedan en tid tillbaka finns en strategisk regional överenskommelse om mottagande och etablering i arbets- och samhällsliv, samt lokala överenskommelser av berörda parter och samverkansarbetet som fortlöper. Fokus är att främja en effektiv etablering för utrikes födda och ska främja samordnade och effektiva integrationsinsatser i kommunkoncernen.

Ett flertal initiativ har tagits för samverkan med civilsamhället i syfte att stärka integrationen och minska och motverka segregation. Ett antal projekt har genomförts med extern finansiering, såsom Stadsdelsmammar, Föräldrasvenska och Familjekompis samt kring samhällsorientering. Erfarenheter från projekten tas vidare in i den ordinarie verksamheten. En översyn har gjorts av hur barn och

unga i utsatta områden kan öka rörelse, folkhälsa och integration genom engagemang i föreningsliv. Resultatet blev en modell för finansiering i form av idéburet offentligt partnerskap, som tecknades under första kvartalet 2022. Forskare från Linnéuniversitetet följeforskar projektet, delvis finansierat genom forskningsavtalet. Projektet pågår under 2022 och 2023. Level, en mötesplats för entreprenörskap har utvecklats – en naturlig mötesplats för entreprenörer, där de kan få stöd i form av mentor, lots, språkstöd, utbildningar med mera. Mötesplatsen finns på Växjö stadsbibliotek och på kommunens medborgarkontor.

Statsbidrag har finansierat arbetet med att etablera områdesteam i kommunens fyra prioriterade områden. Projektet har genomförts av flera aktörer i kommunkoncernen tillsammans med externa aktörer. Arbetet med områdesteam är nu implementerat.

Inom ramen för uppdraget Hållbara Araby 2030 har en utredning genomförts som fastställer ett antal rekommendationer för att minska och motverka segregation, vilket har resulterat i en strategisk stadsdelsplan för Araby som beslutades av kommunfullmäktige i februari 2022. Det pågående arbetet samordnas inom hela kommunkoncernen.

Rysslands invasion av Ukraina har påverkat mottagandet av nyanlända. Säkerhetsläget i Ukraina försämrades allvarligt efter Rysslands invasion, och förvaltningen ställde snabbt om för att möta behovet av den uppkomna situationen. Ett evakueringsboende, ett första boende för människor som flytt till Sverige, kunde med kort varsel startas upp i mars. Växjö kommun förberedde för ett nytt HVB-hem för ensamkommande barn i syfte att ha ett ökat antal platser i beredskap då det rådde en osäkerhet kring hur många skyddsökande från Ukraina som skulle komma beroende på den fortsatta utvecklingen av kriget. Ett stort arbete har genomförts under året för att hantera den nya lagstiftningen som från 1 juli 2022 innebär att kommunerna ansvarar för anskaffande av bostäder till skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet.

Växjö kommun har under hösten beviljats elva miljoner kronor i finansiering från Rådet för Europeiska socialfonden (EFS-rådet), för en satsning på att påskynda etableringen i arbets- och samhällslivet av skyddsbehövande från Ukraina. Massflyktsdirektivet ger ukrainska flyktingar rätt att arbeta, men de får inte samma stöd som personer med uppehållstillstånd, som till exempel anvisning till etableringsprogram eller svenska för invandrare. Genom samordnade insatser ska projektet ge ukrainska flyktingar möjlighet att få stöd och hjälp att komma in på arbetsmarknaden. Projektet pågår till och med september 2023.

Framtid och omvärld

Effekter av coronapandemin, energikrisen och lågkonjunkturen påverkar hela samhället, och det finns risker kopplade till nyanlända. Tendensen är att nya på arbetsmarknaden och individer med tidsbegränsade anställningar riskerar att bli av med jobbet när efterfrågan minskar, och det är inte självklart att vissa jobb återkommer efter krisen. Etableringen av nya på arbetsmarknaden kan hämmas.

En nationell uppföljning från 2022 av nyanländas etablering - arbetsmarknadsstatus med särskilt fokus på kvinnor visar bland annat att det generella mönster som påvisats av tidigare studier av nyanländas etablering inte brutits. Nyanlända kvinnor tar fortsatt in del av insatser i lika stor utsträckning som nyanlända män. Kvinnorna har överlag en långsammare progression i förhållande till männen, vilket delvis beror på att arbetsmarknadsinriktade insatser i större utsträckning finns i manligt dominerade branscher och att det därför är lättare för män att ta del av insatser som leder till etablering. Fortsatt fokus behövs på att stärka kvinnor och flickor med utländsk bakgrund för att minska skillnaderna i arbetskraftsdeltagandet.

Det tillfälliga skyddet enligt massflyktsdirektivet har förlängts till den 4 mars 2024. I Migrationsverkets huvudscenario för 2023 antas 15 000 skyddsökande, varav 200 ensamkommande barn, från Ukraina komma till Sverige. Det råder fortsatt osäkerhet kring hur kriget kommer att utvecklas, en eskalering skulle kunna leda till en snabb ökning av antalet skyddsökande.

Till utvecklingsområdena hör samverkan inom kommunorganisationen och med civilsamhälle, offentliga aktörer och företag för att nå en snabbare etablering.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
KF RK	Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%)	2021	42	↘	●
KF E	Kostnad svenska för invandrare, kr/inv	2021	105	↗	●
KF RK	Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	2021	27	↘	■
KF RK	Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	2021	52	↗	■

Utbilda för ett livslångt lärande

Fler barn och elever ska utmanas i sitt lärande och nå kunskapsmålen

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Mot bakgrund av nyckeltalens sammantagna utfall visar riktningmålet en minskad måluppfyllelse för 2022. Andel elever i årskurs 9 som når behörighet till gymnasieskolan minskade något men ligger i linje med nivån för större städer. Andelen elever med examen och studiebevis inom fyra år ökade i relation till föregående år och ligger över genomsnittet för större städer.

Elevers behörighet till gymnasiet

Andel grundskolelever som nådde behörighet till gymnasieskolan minskade något jämfört med föregående år. Växjö kommuns resultat ligger något under utfallet för större stad. Utvecklingen kan förklaras av att flickornas måluppfyllelse minskat medan pojkarnas måluppfyllelse är oförändrad i relation till föregående år. Under den senaste fyraårsperioden har pojkarna haft en positiv utveckling. Flickorna påvisar dock en motsatt utveckling sett till de senaste fyra åren. Det finns inga skillnader mellan flickor och pojkar med avseende på behörigheten till yrkesprogram 2022. Under året prioriterade grundskolan att utveckla elevernas måluppfyllelse inom området normer och värden samt rektorers- och pedagogers pedagogiska ledning (undervisning) utifrån rektors ansvar och ett systematiskt kvalitetsarbete. De insatser som genomförts inom normer och värden för förskoleklass, fritidshem samt årskurs 1-6 har varit styrda rastaktiviteter, utveckling av tillgängliga lärmiljöer och lektionsstrukturer för att gynna studieron. Effekter som arbetet med tillgängliga lärmiljöer har gett är ökad medvetenhet hos pedagoger kring vilka anpassningar som kan göras inom klassrummets och undervisningens ram.

Andel elever som tar gymnasieexamen

Andelen elever som läsåret 2021/2022 nådde examen eller erhöll studiebevis för gymnasieskolan inom fyra år och som är folkbokförda i Växjö kommun var 82 procent, vilket är högre jämfört med tidigare och ligger samtidigt något över genomsnittet för större städer. Fler flickor än pojkar tog examen eller fick studiebevis inom fyra år, 85 respektive 79 procent, vilket innebär att klyftorna mellan pojkar och flickor minskat något under det senaste läsåret.

Gymnasieskolorna har under året lagt mycket fokus på att utveckla systematik kring ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete. Målet är att det vid skolenheterna sker ett tydligt arbete som riktar sig mot och inkluderar elever och personal. Insatser under året har bland annat lett till ökad kunskap om demokratins byggstenar samt ökad kunskap och kompetens kring språksociologi: språkbruk, normer och attityder. Respektive gymnasieskola har haft i uppdrag att utveckla arbetet så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

En annan insats under 2022 har handlat om att stärka gymnasierektorernas aktiva ledarskap, styrning och ledning genom kollegialt lärande. Organisering av insatsen har inneburit att roller och förväntningar har tydliggjorts samt att utvecklingen och lärandet följs upp i medarbetarsamtal. Insatsen har även bidragit med fler redskap att planera förändringsarbete på respektive skola samt ett ökat gemensamt intresse mellan skolorna i att identifiera vad som kan utgöra hinder respektive vad som stärker en professionell skolkultur.

Kostnader för grundskola och gymnasiet har ökat

Växjö kommuns samtliga kostnader för grundskola och gymnasiet ökar sedan föregående mätning. I Växjö kommuns budget för 2021 tillfördes medel till utbildningsnämnden vilket ökade kostnaden per elev. De tilldelade medlen innebar en förstärkning för kommunens skolor inom områden som exempelvis kompetenshöjning liksom tillskott till elevhälsan. Vidare har en förstärkning av elevpeng till enheterna utifrån identifierade behov inneburit mer stöd till lärarna i det sociala arbetet. Bland annat har fler skolor fått tillgång till så kallade elevkoordinatorer och stödjande personal, vars arbete syftar till att avlasta lärarna, samordna, öka trygghet och studiero på våra skolor. Därtill tillsattes resurser kring lovskola.

Framtid och omvärld

För att få fler elever att nå målen i grundskolan kommer arbetet med tillgängliga lärmiljöer fortsätta. Vidare kommer personal att kompetensutvecklas inom betyg och bedömning samt utveckla undervisningen för flerspråkiga elever; kompetensutvecklingsinsats på fritidshemmen; den utökade studietiden samt lovskola. De utmaningar som har identifierats är kopplade till kompetensförsörjning och rekrytering av lärare. Det handlar främst om de mindre skolorna på landsbygden, men rekryteringen av behöriga lärare är generellt en utmaning, särskilt vad gäller lärare inom matematik och naturorienterade ämnen.

För gymnasiet kommer de viktiga fokusområdena framöver riktas mot tillämpningen av de nya principerna för betygssättning samt införandet av ämnesbetyg. Vidare kommer dimensionering av utbildningarna utifrån arbetsmarknadens kompetensförsörjningsbehov i relation till elevernas önskemål vara en viktig fråga. Gymnasiet har ambitionen att öka andelen elever med grundläggande behörighet till högskola på samtliga yrkesprogram som kommer att vara en utmaning. Kompetensförsörjning inom vissa ämnen och kategorier är en utmaning på sikt, exempelvis yrkeslärare; likaså hur gemensamt utnyttja den kompetens som redan finns på bästa sätt inom hela verksamheten.

I Skolverkets lägesbedömning pekas på att likvärdighet och kvalitet bör vara centrala delar i målsättningarna för förskolan, grundskolan och gymnasiet. Skolverket påvisar att utvecklingen av likvärdighet i svensk skola över tid har utvecklats negativt. Exempel på detta är att familjebakgrundens betydelse för skolresultaten har ökat under de senaste 20 åren.

Skolverket fick 2020 av regeringen i uppdrag att ta fram nationella målsättningar för de skolformer det i dag inte finns nationella målsättningar för och för fritidshemmet. Skolverket tog under 2022 fram förslag på delmål och indikatorer för planering, uppföljning och analys av huvudmännens verksamhet och resultaten av denna verksamhet, vilka ska beslutas under 2023. Syftet är att underlätta för och stärka huvudmännens eget arbete med planering, analys, uppföljning och utveckling av verksamheten och att identifiera utvecklingsområden hos respektive huvudman. Vidare är ett tydligt fokus med målsättningarna att stärka såväl kvaliteten och likvärdigheten i utbildning såväl på lokal som på nationell nivå. De övergripande målen är att förutsättningarna för undervisningens kvalitet ska förbättras, likvärdigheten ska förbättras och att skillnader i förutsättningar, resultat och kvalitet mellan och inom förskolor och skolor ska minska.

I relation till Skolverkets lägesbedömning, nationella målsättningar samt de utmaningar som identifierats kommer Växjö kommun initiera ett utvecklingsarbete för att stärka strukturerna för det systematiska kvalitetsarbetet för att gå i riktning mot att höja kvaliteten och likvärdigheten i utbildningen och i förlängningen arbeta för höjda kunskapsresultat. Att arbeta strategiskt mot ovan perspektiv innebär ökat fokus under 2023 och kommande år på utvecklingsområden som:

- Implementering av den nya organisationen för en effektiv styrning och ledning
- Ett mer utvecklat kvalitetsledningssystem
- Ett större fokus för att öka kvaliteten i utbildningen
- Förbättra likvärdighet genom en mer medveten resursfördelning och insatser för att minska skolsegregation

Uppdrag

Höj undervisningsdelen i skolpengen

I varje skolforms verksamhetsplan fokuseras undervisningens utveckling och organisering utifrån läroplanens mål. Exempelvis prioriteras kompetenshöjning vad gäller att använda forskning och olika teorier för att analysera och förstå undervisning i förskolan och även språkutvecklande arbetssätt samt interkulturellt förhållningssätt. Inom grundskolan prioriteras att öka måluppfyllelsen och likvärdigheten genom att fortsätta att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och det förebyggande arbetet utifrån pedagogisk, social och fysisk lärmiljö. Gymnasiet sätter fortsatt fokus på elevers lärande, utveckling och välmående, där systematik och struktur och kompensatorisk undervisning är avgörande.

Införa praktik även på teoretiska gymnasieprogram, utan att det går ut över ordinarieundervisningstid

Praktik på "teoretiska program" skulle innebära stora förändringar i utlägget av den garanterade undervisningstiden och ett omfattande arbete med timplaner och schema, likaså med att skaffa fram hundratals praktikplatser. Icke-betygsgrundande praktik skulle dessutom sannolikt inte bidra till ökad måluppfyllelse. I gymnasiets verksamhetsplan framhålls en särskild insats för att stärka eleverna på högskoleförberedande program både inför vidare studier och arbete, där målet är att eleverna ska ha goda kunskaper om samhälls- och arbetsliv för att medvetet kunna ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning. Rektor kan besluta om APL på högskoleförberedande program

Vidta åtgärder mot kunskapsskulden och den psykiska ohälsan som orsakats av pandemin

Rektorer och skolledare har följt upp frånvaro under pandemin och vidtagit åtgärder på individnivå gällande åtgärder mot kunskapsskulden. Vi har inte haft fjärrundervisning i någon hög grad i grundskolan under pandemin så någon generell och övergripande insats har inte gjorts. Det gäller den psykiska ohälsan och där sker ett samarbete med den övergripande elevhälsans kompetenser och medarbetare. Fortbildningsinsats som syftar till Likvärdig och Hållbar bedömning i grundskolan kommer genomföras. Insatsen berör elevers psykiska hälsa och hur vi kan påverka deras upplevelse av till exempel stress genom vårt sätt att kommunicera och agera utifrån bedömningsperspektivet. Med den nya lagen gällande studiestöd så har vi ökat stödet utanför ordinarie undervisningstid inom hela grundskolan, vilket blir en del av att möta uppdraget.

Resultat från föregående läsår visar inte på negativ påverkan av pandemin för elevernas måluppfyllelse. Andelen gymnasieelever med examen eller studiebevis inom tre år har ökat med 6 %, från 72 % 2017 till 78 % 2021. Andelen gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år har ökat i kommunen, från 77% 2017 till 82,4 % 2021. Enligt skolundersökningen upplever dock 55 % av eleverna att just distansstudierna haft negativ påverkan på studieresultatet.

Tillgången till kuratorstöd har ökat genom nyrekrytering av fyra kuratorstjänster och i viss mån har tjänster omfördelats för en mer likvärdig fördelning av resurser för att främja god psykisk hälsa.

Inför lovskola på fler lov

Inom grundskolan genomfördes på vissa F-6 skolor och på alla högstadieskolor lovskola på sportlovet 2022. Lovskolan utökades under påsklovet så att de flesta grundskolor oavsett stadie erbjöd lovskola för elever i behov av extra tid och stöd i skolan. Samverkan med fritidsgårdarna på Wilhelmshill har genomförts för åk 8. Sommarlovskola för åk 8 och åk 9 har genomförts och utvärdering är gjord. Under läsåret 2022/2023 kommer lovskola att anordnas under läsårsloven (inklusive den utökade lovskolan för åk 9 där rektor även tar in elever från andra årskurser). Första lovskolan är inplanerad på höstlovet där

Uppdrag

alla högstadieskolor (förutom en som gjort en annan plan) kommer att ha lovskola. Sommarskola för grundskolan 2023 är planerad och kommer att genomföras under sommaren. Samtliga gymnasieskolor har under innevarande läsår haft lovskola på alla lov utom jullovet, vilket totalt sett är fler lov än förra läsåret.

Utöka läxhjälp

Utbildningsförvaltningen, Växjö kommun, har under våren 2022 träffat ett samarbetsavtal med Röda Korsets Ungdomsförbund (RKUF) för att komplettera den läxhjälp som redan idag erbjuds eleverna i grund- och gymnasieskolan genom Röda Korset digital läxhjälp kallad "Läxhjälp Online".

Uppmärksamma yrkesutbildning genom bl.a. studie- och yrkesvägledning samt yrkes-SM

Högstadieskolorna har under läsåret besökt yrkes-SM och har haft efterföljande reflektioner på skolorna. SYV-planer har skrivits på alla grundskolor och utvecklat systematik i arbetet med samverkan skola-arbetsliv där tydligare insatser riktats mot F-6. Inför gymnasievalet har en gymnasieutställning planerats till nästa höst där både yrkesprogram och högskoleförberedande program visas upp. Högstadiets elever har erbjudits praktiskt studiebesök via regionen där man får prova olika yrkesvägar.

SYV-plan och arbetet med skola-arbetsliv har lyfts på rektorsmöte under hösten. Grundskolans studie- och yrkesvägledare åkte tillsammans med SYV-samordnare och verksamhetsutvecklare för att besöka och få input till gymnasieutställning på annan ort under oktober.

Flera elever från Kungsmadskolan och Teknikum tävlade under Yrkes-SM (måleri, automationstekniker, industrielektriker och ventilationsmontör). Två av eleverna tog bronsmedalj. Dessutom utnämndes två lärare till årets yrkeslärare i Kronoberg. Våra skolors olika yrkesprogram presenterades också i en särskild monter.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	2022	84	↘	
	Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	2022	82	↗	
	Nettokostnad grundskola åk 1-9, kr/elev	2021	110 304	↘	
	Nettokostnad gymnasieskola, kr/elev	2021	127 402	↘	

En mer likvärdig skola som ger goda möjligheter att lyckas oavsett bakgrund

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Riktningmålet visar en nedåtgående utveckling där Växjö kommun sjunker något relation till föregående årsredovisning. I tre av nyckeltalen når inte kommunen upp i nivå med större städer.

Kompensatoriska uppdraget

Resultatet för 2022 visar en nedgång när det gäller såväl gymnasiebehörigheten, andel elever som har nått målen som meritvärdet.

Under 2022 gick det modellberäknade värdet för att nå kunskapskraven från -2 till -4 och ligger därmed fortfarande under värdet för större städer (värdet 0 innebär att kommunen presterar i linje med dess förutsättningar). Det genomsnittliga meritvärdet visade en positiv riktning mellan 2020 och 2021, för att åter vända neråt under 2022 och ligger därmed under värdet för större städer. Det samma gäller andelen elever som är behöriga till yrkesprogram som har rört sig från -2 till -4 i relation till föregående år. Resultatet ligger under resultatet för större städer. Trenden under de senaste fyra åren är negativ. Även resultaten för andelen nyanvända elever som når behörighet sjunker i relation till föregående år, dock ligger resultatet över snittet för större städer. Uppgifter för

2021/2022 visar att 32 procent av de nyanlända eleverna når behörighet till yrkesprogram på gymnasiet, att jämföra med större städer på 30 procent. Noterbart i sammanhanget är att antalet nyinvandrade elever sjunkit den senaste fyraårsperioden från 71 till 22 elever.

Strategi för fler barn i förskolan

Växjö kommun arbetar strategiskt för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Strategin är ett led i att dels öka deltagandet i förskolan bland barn i 3–5 års ålder, dels stärka förskolans arbete med barnens språkutveckling i svenska, bland annat när det gäller nyanlända barn, barn med annat modersmål än svenska och barn med socioekonomiskt svag bakgrund. Växjö kommun ligger i nivå med större städer i andelen inskrivna barn per årsarbetare och har en oförändrad utveckling de senaste åren. Inom förskolan kommer arbetet med att erbjuda fler barn förskola bli ett viktigt uppdrag. Från och med sommaren 2023 kommer Växjö kommun att söka upp, presentera och aktivt erbjuda förskola åt de cirka 200 barn som i dag står utanför verksamhet i Växjö kommun. Det kommer att handla om att planera och genomföra insatser som rör allt ifrån marknadsföring till samverkan med barnhälsovården (BHV) och för att även ha utrymme att ta emot dessa barn.

Resurscentrum - barn- och elevhälsa under utveckling

En ny organisation av barn- och elevhälsa i Växjö kommun trädde i kraft den 1 januari 2022. Den nya organisationen har inneburit att de specialpedagoger, speciallärare och psykologer som tidigare varit centralt anställda under respektive områdeschef nu samlats i en central barn- och elevhälsa tillsammans med skolläkare, logoped och verksamhetsutvecklare. Skolsköterskor och kuratorer är organiserade centralt, vilka tidigare varit direkt organiserade under rektor. Detta har inneburit att man har gått från en central organisation med en handfull medarbetare till ett hundratal. Den nya organisationen har skapat bättre förutsättningar att identifiera brister i likvärdig tillgång till barn- och elevhälsa och under 2022 har både personalförstärkningar och vissa omfördelningar gjorts inom områden där man sett behov. Målsättningen är framledes att fortsätta arbetet med att förstärka enheter som har större behov för att alla barn och elever ska få den anpassade undervisning och det stöd de behöver utifrån sina behov och förutsättningar. Utöver det har man även identifierat behov av, och utifrån det initierat, kompetensutvecklingsinsatser för de olika professionerna inom centrala barn- och elevhälsa för ökad likvärdighet i stöd till elever.

Utifrån omorganisation av barn- och elevhälsa är det ännu för tidigt att analysera långtgående effekter. Professionerna kurator, skolsköterska samt logoped har utökats under året och alla grundskoleenheter har nu en lokalt placerad skolsköterska samt kurator på enheten. Alla grundskoleenheter har blivit erbjudna tillgång till specialpedagog/speciallärare samt psykolog och alla enheter i förskolan har blivit erbjudna tillgång till specialpedagog. Centrala barn- och elevhälsa har bistått enheterna i cirka femhundra ärenden av varierande omfattning. Av de önskemål om stöd som har inkommit under året till centrala barn- och elevhälsa kan cirka 75 till 80 procent kopplas till specialpedagogisk insats och en betydande del av övriga ärenden efterfrågar logopedinsats. Vi ser ökade behov och planerar utifrån nämndens beslut ytterligare förstärkning av centrala barn- och elevhälsans professioner.

Tillgängliga lärmiljöer

Under 2022 har den övergripande utbildningsinsatsen i tillgängliga lärmiljöer (TLM) slutförts. Kompetensinsatsen har fokuserat goda strukturer för kunskapsutveckling och lust att lära. Syftet med insatsen har varit att stödja enheterna att utveckla tillgängliga lärmiljöer via kompetensutveckling och handledning. Centrala barn- och elevhälsa har ansvarat för kvalitet, genomförande och uppföljning samt för förvaltning av material för fortsatta insatser. Effekten av utbildningsinsatsen inom tillgängliga lärmiljöer kan ses dels genom positiva utvärderingar i samband med utbildningstillfällena men framför allt genom att det på många enheter är en naturlig del i det ordinarie organiserandet, planerandet och genomförandet av utbildning. En majoritet av alla förskolor och grundskolor beskriver i verksamhetssystemet Stratsys att TLM är en del av deras systematiska kvalitetsarbete. På så sätt kan man tydligt se att utbildningsinsatsen har fått ett brett genomslag. Det har dock framkommit att de enheter som fick genomgå utbildningen under pandemin inte på samma sätt har fokuserat eller hållit i arbetet med tillgängliga lärmiljöer. Utifrån detta kommer centrala barn- och elevhälsans utvecklingsgrupp ta fram erbjudande om stöd till enheter i det fortsatta utvecklandet av tillgängliga lärmiljöer.

Fokus på ökad närvaro och ökat samarbete med socialtjänst

För att ytterligare öka likvärdigheten och måluppfyllelsen rekryterades 2022 en närvarostrateg till centrala barn- och elevhälsa. Uppdraget till närvarostrategen har varit att, i förvaltningsövergripande samverkan och i samarbete med förskole- och skolenheterna, genomföra en översyn av riktlinjen om uppföljning av närvaro och frånvaro, med fokus på efterlevnad i verksamheten. Utifrån uppdraget har det tagits fram en ny riktlinje kring närvaro och frånvaro och rutinen för skolpliktsbevakning setts över. En handbok är under framtagande som är tänkt att fungera som ett stöd vid implementeringen av de nya riktlinjerna i syfte att förbättra systematiken kring arbetet med att öka närvaron, trivseln och tryggheten i skolan. Ett tvärprofessionellt team har skapats inom centrala barn- och elevhälsa för att ta fram kartläggningmaterial för likvärdigt arbetssätt på våra skolor och samverkan kring närvaro med familjehälsa, mottagningen på förvaltningen Arbete och välfärd, skolsocknomer samt med digitaliseringsenheten.

Utbildningsförvaltningen och förvaltningen för arbete och välfärd har under året organiserat om sin samverkan och koordinerar nu insatser utifrån en ny struktur inom Tidiga samordnade insatser (TSI) i syfte att uppnå effektivare styrning, ledning och bättre systematik i uppföljningen. Tydliga uppdrag, samordning av resurser och gemensamma strukturer är avsett att skapa förbättrade förutsättningar i arbetet med barn och unga som riskerar, eller som är i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. Kunskap om vad olika samverkanspartners kan åstadkomma, samordning av resurser och gemensamma mål ökar möjligheterna till ett framgångsrikt, långsiktigt, strategiskt och förebyggande arbete med barn och unga i kommunen. De delprocesser som under 2022 drivits inom Tidiga samordnade insatser är Barnets bästa gäller, Skolnärvaro samt Öppna förskolor och familjecentraler.

Framtid och omvärld

Inför kommande år kommer fokus behöva läggas mot att stärka stödet för att fler elever skall nå kunskapskraven. Vidare bedöms viktiga områden framöver vara arbetet med öka likvärdigheten, och stärka arbete kring värdegrund, trygghet och studiero men framför allt arbetet för att minska den psykiska ohälsan hos allt fler elever.

I Växjö kommuns senaste Lupp-undersökning från 2021 påvisas att psykosomatiska hälsobesvär har blivit vanligare hos de unga, inte minst stress, som också är vanligare än tidigare. Könsskillnaden är stor, med väsentligt mer utbredda besvär hos tjejer än killar, det gäller både stress och andra besvär. Detta bekräftas också vid jämförelse med tidigare Lupp-undersökningar. Resultaten visar att nästan varannan ungdom i såväl årskurs 8 som gymnasieåskurs 2 känt sig stressade flera gånger i veckan. En tredjedel uppger att de har svårt att somna och drygt en tredjedel att de sover dåligt på natten. Fyra av tio högstadiel elever och nästan varannan elev i gymnasiet uppger att de har känt sig "nedstämd[a], deppig[a] eller nere". Även beträffande de specifika hälsobesvaren är betydelsen av könstillhörighet stor, med mer utbredda besvär bland tjejer än killar.

Organiseringen av barn- och elevhälsans organisation och den samverkan som sker med de olika verksamhetsformerna men även i relation till socialtjänst och region kommer spela en fortsatt viktig roll. En viktig del kommer att vara stärka den inre samverkan och dialogen mellan Resurscentrums stödjande funktioner och verksamheterna för att stödet på bästa sätt ska kunna bidra till att skapa likvärdiga möjligheter till måluppfyllelse för alla barn och elever. Samtliga enheter inom Resurscentrum ska ge anpassat stöd till verksamheterna och vid behov samordna sina insatser för bästa effekt. Ett pilotprojekt med förstärkt mottagningsteam genomförs under 2023 och är avsett att ge stöd och bättre förutsättningar för skolorna i mottagandet av nyanlända elever. Likaså ska extra personella resurser till kompetensutveckling och stöd till SVA-lärare också bidra till högre måluppfyllelse för flerspråkiga elever. Ett system för kulturgaranti som säkerställer alla barns och elevers rätt till kulturupplevelser ska byggas upp under 2023 med målsättning att erbjudas samtliga stadier på ett par års sikt. Resurscentrums enheters samverkan med andra förvaltningar, organisationer och myndigheter ska systematiseras och likvärdig tillgång till barn- och elevhälsa samt stöd i arbetet med att främja elevers psykiska hälsa prioriteras. Det handlar om att utveckla det tidiga förebyggande och främjande arbetet utifrån aktuell forskning för att motverka och bromsa utvecklingen av psykisk ohälsa hos barn och unga. Vidare att aktivt arbeta med insatser för att bryta skolsegregation och utanförskap.

Inom förskolan kommer arbetet med att erbjuda fler barn förskola bli ett viktigt uppdrag. Från och med sommaren 2023 har de kommunala huvudmännen i uppdrag att också söka upp, presentera och aktivt erbjuda förskola åt de cirka 200 barn som i dag står utanför verksamhet i Växjö kommun. Det kommer att handla om att planera och genomföra insatser som rör allt ifrån marknadsföring till samverkan med BHV och för att även ha utrymme att ta emot dessa barn.

Uppdrag

Särskild satsning inom värdegrundsarbetet mot våld i nära relation

Detta uppdrag är en del av det strategiska arbete som förvaltningen genomför kopplat till att säkerställa ett effektivt kvalitetsledningssystem, där den nationella styrningen och den kommunala styrningen möts. Inom detta system kommer förvaltningen att ta fram en strategisk inriktning där värdegrundsarbetet är en del. Förvaltningens säkerhetsamordnare har ett särskilt uppdrag att utveckla systematiken kring det förebyggande och främjande arbetet kring våld i nära relation.

Utvärdera arbetet i fält - så som fältgrupp, mobila team, fritidsgårdar, mötesplatser - och fokusera de samlade resurserna på att bryta utanförskap och höja kunskapsresultat.

Utbildningsnämnden

Genomfört, resultatet av uppdraget har lett till ett utvecklingsarbete på koncernnivå. Utredningen har identifierat ett antal rekommendationer för att komma framåt i arbetet med att bryta utanförskap och höja kunskapsresultat. Efter samordning med styrgrupp och kommunchef lämnats följande rekommendationer i det fortsatta arbetet:

- Översyn av nyckeltal i budget och internbudget
- Ny brottsförebyggande organisation
- Formalisera och dokumentera samverkan genom överenskommelser och samverkansavtal

Utreda hur naturpedagogiken kan utvecklas på skolorna, exempelvis genom naturskola

Arbetet är genomfört, en utredning finns om hur naturpedagogiken kan utvecklas på skolorna, exempelvis genom naturskola. Utredningen har presenterats för ledningsgrupp och nämnd

Uppmuntra fler uttalade profiler på förskolor och skolor i hela kommunen

Utbildningsnämnden

Under året har förskolan arbetat med att skapa goda förutsättningar för rektorer, förskollärare, barnskötare att bedriva undervisning i förskolan. Den nya insatsen med förstälärare genomförts i förskolan som syftar till att lyfta yrkesskickliga förskollärare och att visa att i Växjö kommun erbjuds möjligheter till karriärsutveckling inom fler spår än det traditionella chefsparat. Initiativ i förskolan har tagits till gemensam kompetensutveckling. Satsningar är ett viktigt led i att stärka de kommunala förskolornas varumärke, ett arbete som inleddes under hösten och en handlingsplan är upprättad.

I grundskolan har en tydlig plan "Från skolval till skolstart" upprättats. Varje högstadieskola har spelat in en film som

Uppdrag

publiceras inför skolvalet till 2023. F-6-skolorna kommer att spela in filmer löpande så att de är klara till skolvalet 2024. Ett informationsmaterial kommer att tas fram inför skolvalet 2023. Under vårterminen 2023 utökas arbetet till F-6. Arbetet med skolvalet och att stärka de kommunala grundskolorna kommer att fortgå under 2023. De tre kommunala gymnasieskolorna marknadsför sig på ett tydligt sätt; inte minst genom Gymnasieval Växjö - Gymnasieval Växjö (vaxjo.se). Något arbete med fler uttalade profiler på skolorna, utöver vad som finns i ovanstående material, har ännu inte påbörjats.

Utredning om omvänd skolskjuts

Utredning genomförd: Vad gäller "omvänd skolskjuts" kan fastslås att det i hög grad saknas kommunreferenser men att Enköping och Uppsala tjänar som undantag. I jämförelse med dessa förefaller möjligheten till omvänd skolskjuts finnas om än i begränsad form. I Enköpings kommun, ges i dag möjligheten till skolskjuts för elever i form av "elevresa" som sker via busskort på valfri buss utifrån avstånd till skolan. I Uppsala praktiseras aktivt skolval (Mitt skolval) där elev/vårdnadshavare har rätt att välja skola i hela kommunen. Placering av elever vid olika skolor utgår så långt som möjligt från det önskemål som elev/vårdnadshavare uttrycker vid skolvalet och vid ansökningar om skolbyte under läsåret. I Uppsala kommun, likt Enköpings kommun, ges i dag möjligheten till skolskjuts för elever i form av "elevresa" som sker via busskort på valfri buss utifrån avstånd till skolan. Med den skolvalskarta som finns i dag kan vårdnadshavare se möjligheten att välja alternativa skolor till de med högt söktryck. Om ett sådant val görs utifrån det fria skolvalet inträder det som benämns elevresa, vilket innebär busskort på valfri buss utifrån avstånd till skolan. Om ett tillvägagångssätt likt ovan kommuner anses vara angeläget bör det utredas ytterligare, samt att ett kostnadsförslag tas fram.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	2022	-4	↘	■
	Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, procentenheter	2022	-4	↘	■
	Elever i åk. 9. genomsnittligt meritvärde avvikelse från modellberäknat värde lägeskommun, meritvärdespoäng	2022	-8	↘	■
	Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal	2021	5	→	●
	Andel nyinvandrade elever som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor	2021	43,3 *	↗	●

Utveckla och förvalta en växande och trygg stad, tätort och landsbygd

Bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

En sammanfattande analys visar att koncernens utveckling mot en bättre fungerande och mer miljösmart samhällsplanering mestadels är god. Framdriften av riktningens övergripande uppdrag har följt sin plan, flera har genomförts och avslutats och de som

är fleråriga pågår enligt plan. Flera av nyckeltalen visar en positiv utveckling över tid, men några områden är utmanande. De negativa trender som speglas i de redovisade utfallen är främst kopplade till nyckeltal avseende kostnadssituationen inom verksamheterna. Mot bakgrund av den nationella och internationella inflationsutvecklingen kan det bli en utmaning att kortsiktigt vända nyckeltalens trendlinjer.

Hållbar stadsplanering med träbyggnation

Ett betydelsefullt instrument i arbetet med hållbar stadsplanering är träbyggnadsstrategin. Ett av träbyggnadsstrategins motiv är att marknaden kräver förändring, och Växjö kommun manifesterar att vi går i framkant. Förändringar på marknaden påverkar vårt arbete vid hantering av skärpta regelverk, ökade krav på klimatdeklarationer och teknik- och byggsystemutveckling.

Kommunkoncernen är aktiv i arbetet med hållbart byggande och agerar i flertalet nätverk, bland annat Trästad Sverige, Smart Housing Småland och stiftelsen CBBT (Centrum för byggande och boende i trä). Växjö kommun, VKAB och Linnéuniversitetet har ett starkt samarbete, och Växjö deltar i flera seminarier som berör träbyggnation i samverkan med Linnéuniversitetet. Efter pandemin har också fler Technical Visits utförts, med fokus på att visa upp Växjö kommuns sätt att arbeta med träbyggnation, både med nationella och internationella besökare. Växjö kommun höjer ambitionen då Linnæus Science Park har ett av sina fyra fokusområden riktat mot just skog och trä.

Det kommande bostads- och verksamhetsområdet på Bäckaslöv har i sin markanvisningstävling också formulerat en tydlig riktning mot Växjö träbyggnadsstrategi, men med ännu fler hållbarhetsmål kopplat till Hållbara Växjö 2030. Under 2022 har fem träbyggnadsprojekt rapporterats som färdigställda inom kommunkoncernen. Dessa är ny klubbstuga i Råppe, Dädesjö skola, Vikaholms förskola. Lammhults skola och kvarteret Tunmlandet. På totalen har nästan 52 procent av kommunkoncernens nyproduktion varit träbaserad mellan 2014 och 2022.

Genom att dela ut träbyggnadspriset uppmuntrar Växjö kommun även näringslivet att bidra till mer projekt, arkitektur, forskning och vilja att bygga i trä.

Grönstruktur

Växjö kommun växer i snabb takt och kommer enligt befolkningsprognosen att uppnå hundratusen invånare runt år 2025. För att skapa ett hållbart och attraktivt samhällsbyggande måste förtätning ske med hänsyn tagen till grönstrukturprogrammet. Det sker i dag en förtätning av bostäder inom delar av staden som har längre än 300 meter till tillräckligt stora gröna miljöer. Ett exempel på ett sådant område är stationsområdet. Förtätning inom dessa delar av staden bidrar till att bostadsbeståndet ökar och att fler bostäder byggs i attraktiva lägen. Samtidigt påverkar ett ökat bostadsbyggande i dessa områden andelen Växjöbor som har högst 300 meter till ett tillgängligt park- eller naturområde.

Mot bakgrund av denna problematik har arbetet pågått under året för att ta fram ett förslag till hur gröna miljöer kan skapas alternativt kompenseras där tillgång till tillräckliga gröna miljöer inom 300 meter saknas. En grov analys har gjorts och bostadsområden har definierats. En strategi är framtagen för hur varje bostadsområde ska analyseras. Denna kommer att utvecklas ytterligare genom uppdraget om att ta fram plan för grönstruktur med mål att underlätta hållbar exploatering och förtätning. Arbetet pågår för att precisera underlagen för att framöver kunna göra rätt analyser av tillgången till grönytor efter att utgångspunkterna ändrats från 1 ha till 0,5 ha. Utifrån de nya utgångspunkterna kan vi se en marginell men positiv förändring har skett gällande tillgången. Men stadens stora bostadsområden finns kvar, till exempel Växjö centrum, Araby-Hov-Väster, Arenastaden, väster om Teleborg centrum, södra Teleborg samt södra Öjaby. För övriga tätorter så klaras målet att minst 95 procent av invånarna ska ha mindre än 300 meter till grönområden. Brister finns i delar av Braås, Rottne och Ingelstad.

Blue Green City

Under 2019 beviljades kommunen medel till ett treårigt projekt, Blue Green City, som delfinansieras av Interreg Europe. Syftet med projektet är att säkerställa ekosystemtjänster på bästa sätt genom hela samhällsbyggnadsprocessen, i enlighet med Sveriges miljömål och etappmålet att ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter. Under 2022 har projektet Blue Green City arbetat med att slutföra och implementera de nio åtgärder om ekosystemtjänster i samhällsbyggnadsprocessen som tidigare beslutats. Arbetet med stadens gröna miljöer och ekosystemtjänster är viktigt för att få till en väl fungerande samhällsplanering i en växande stad och kommun. Projektet avslutas i januari 2023.

Fossila koldioxidutsläpp, biogas och luftkvalité

Körsträcka med personbil per invånare har minskat kraftigt i Växjö mellan år 2017 och 2021 från 676 mil till 597 mil. Den största minskningen skedde mellan 2019 och 2020, vilket kan förklaras av pandemin, men minskningen påbörjades redan tidigare. Växjö ligger på samma nivå jämfört med andra större städer. Siffror för 2022 redovisas till sommaren 2023, och de kommer kunna visa om utvecklingen vänder tillbaka mot körsträckorna före pandemin eller om beteendeförändringarna fortsatt leder till minskad körsträcka.

De fossila koldioxidutsläppen från kommunkoncernen har ökat något år 2021. Efter korrigeringar med Värends räddningstjänsts utsläpp som nu har förts in i beräkningarna, återstår en marginell ökning som kan spåras till oljeanvändning i närvärmeverket i Lammhult under en ombyggnation. Vid en jämförelse mellan 2020 och 2021 nedbrutet per utsläppskategori noteras att utsläpp från flygresor har minskat och att utsläpp från bensinanvändning har ökat i motsvarande omfattning.

Bidrag har beviljats för utökad uppgraderingskapacitet på biogasen och har påbörjats. Avtal är slutet gällande fortsatt leverans av biogas till Region Kronobergs busstrafik, vilket ger klarare förutsättningar för biogasens förutsättningar och utveckling.

Mätningar visar att luftkvalitén i staden är fortsatt god. Luftkvalité är även en viktig aspekt vid granskning av detaljplaner för att undvika att det skapas trånga och ofördelaktiga luftrum i staden.

Energianvändning

Data för hur energianvändningen i Växjö ser ut under 2022 finns ännu inte, men mot bakgrund av vad som hänt i vår omvärld under 2022 kan ändå några antaganden göras. Priserna på el ökade kraftigt under 2022 och nationell statistik visar att elanvändningen minskat kraftigt jämfört med tidigare år. Det är rimligt att anta att detta gäller även för Växjö. 2022 var också året då flera restriktioner efter pandemin plockades bort vilket kan innebära att resandet ökat. Det innebär i sin tur att en större energianvändning i transportsektorn är att vänta jämfört med 2021.

Teknisk infrastruktur

Över en längre tid har kommunen haft höga ambitioner och arbetat aktivt och strukturerat med tillgänglighet och kvalitet på kommunens infrastruktur för gående och cyklister. Effekten av det arbetet kan vi nu se i utfallet för nyckeltalet - *Skötsel av gång- och cykelvägar fungerar bra i kommunen, andel (%)*. Det är andra gången som nyckeltalet redovisas. Utvecklingen mellan mätningarna uppvisar en starkt positiv utveckling för Växjö samtidigt som jämförelsegruppens utfall är oförändrat mellan åren. Trots att antalet gång- och cykelvägar kommunen ansvarar för har ökat under de senaste åren upplevs fortsatt skötsel av de enskilda sträckningarna som hög.

Även nyckeltalet *Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen, andel (%)* redovisas för andra gången. Utvecklingen mellan mätningarna uppvisar en starkt positiv utveckling för Växjö samtidigt som jämförelsegruppens utfall förändrats marginellt mellan åren. En förklaring till det positiva utfallet över perioden bör vara det utbytesprogram avseende beläggning som utförts de senaste åren. Resurser har allockerats för att arbeta av den underhållsskuld som funnits och som nu resulterat i en ökad kvalitet på kommunens vägnät.

Inom EU-projektet DIACCESS, har en digital lösning för smartare snöröjning testats under vintersäsongen 2021/2022 och kommer att implementeras i verksamheten kommande säsong och förväntas leda till en mer kvalitetssäkrad vinterväghållning, vilket i sin tur kommer leda till en mer kostnadseffektiv verksamhet.

VA-verksamhet

För att trygga framtidens behov av dricksvattenförsörjning till ett växande Växjö utreds möjligheten till ökat grundvattenuttag och en utökning av infiltrationskapaciteten inom befintlig miljöödom vid Bergaåsen.

Arbetet med att förnya, underhålla och förbättra VA-ledningsnätet pågår kontinuerligt för att minska driftstörningar och förbättra kapaciteten. Andelen ledningsnät som förnyats under året är något låg men en översyn pågår med att försöka öka förnyelseaktien. Noterbart är att den totala ledningslängden ökar hela tiden vilket ger att förnyelselängden också måste öka för att procentsatsen skall vara samma. Ett stort fokus på nybyggnation gör att saneringstakten får stå tillbaka.

Bredband

Wexnets utbyggnad av bredband fortsatte även under 2022. Den största utmaningen gällande bredbandsutbyggnaden är landsbygden där kostnaden för utbyggnaden är hög. Framförallt är det grävningen som är det kostsamma, men genom samordning av grävning med andra myndigheter och genom bidrag från post- och telestyrelsen har detta kunnat ha framdrift. Då det gäller bredbandsmöjligheter fram till kund med uppkopplingsmöjlighet ligger Växjö kommun idag på drygt 97 procent täckning, drygt 90 procent av dessa är idag uppkopplade.

Avfallshantering

Införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar slutfördes under 2021. Detta har lett till att mängder av restavfall minskat kraftigt och utsortering av förpackningar och tidningar ökat. Det är andra gången som vi har ett utfall för nyckeltalet *Hämtning av hushållsavfall fungerar bra*. Här ser vi en uppåtgående trend över tid med fler nöjda invånare än tidigare mätning. Växjö ligger bättre till, men har en liten bit kvar till jämförelsegruppens utfall. Insamlingsentreprenörer hade problem under 2021 men har tillfört resurser i form av personal och ytterligare fordon. Detta kan vara en del i att utfallet är mer positivt. SSAM kan även i sina egna kundundersökningar se en ökad kundnöjdhet gällande fyrfackskärnen. Ytterligare systematiskt arbete pågår med att förbättra kvaliteten på tjänsterna.

Ny samhällsbyggnadsförvaltning för en mer effektiv samhällsbyggnadsprocess

Under 2022 har den nya samhällsbyggnadsförvaltningen formats. En viktig utgångspunkt har varit att forma en organisation som underlättar en ökad helhetsplanering, skärpt samsyn i uppdragen och en tydligare kedja inom samhällsbyggnadsprocessen.

Framtid och omvärld

Byggnaders klimatpåverkan

I samband med nytt lagkrav sedan januari 2022 att man ska klimatdeklarerat vid nybyggnation, har intresset inom byggbranschen ökat kring klimatpåverkan av byggnader. Även intresset för återbrukat och återvunnet material har ökat, vilket tyder på en strävan mot ett mer miljömässigt hållbart byggande - den linjära ekonomin går över till cirkulär ekonomi och material får en längre livscykel. Trenden påtalar vikten av samverkan och att vi gemensamt lyfter problematiken med koldioxidutsläppen i samband med byggnation och att träbyggnation kan bidra positivt.

Digital tvilling för ökad förståelse för verkligheten och bättre planeringsunderlag

Planering av samhället underlättas om vi kan experimentera i en digital värld, se hur omgivningen påverkas genom att simulera förändringarna. Det kan till exempel röra sig om byggnation, trygghet, tillgänglighet, trafikplanering, integration, skyfallshantering eller avfallshantering. Med en gemensam lägesbild, som är datadriven, blir möjligheten större att fatta bättre och mer underbyggda beslut snabbare och agera på dem på bästa sätt. Detta ger förutsättningar för nya hållbara och smarta lösningar för samhället. Ett viktigt digitalt verktyg är utvecklandet av en så kallad "digital tvilling". 3D-volymer är grundstommen för att skapa en digital kopia av tätorterna för en bättre förståelse för hur olika delar förhåller sig till varandra. Arbetet pågår med att redovisa all nybyggnation i 3D-

volymer, även befintliga byggnader håller på att skapas som 3D-volymer för att det ska vara komplett vid planläggning. Ytterligare arbete pågår avseende en ännu mer förstärkt digital verklighet som stöd i samhällsbyggnadsplaneringen.

Grönytor

För att kunna erbjuda invånarna tillgång till bostadsnära grönytor, svalskugga som besökare i staden och ge djur och insekter goda förutsättningar krävs att ett fortsatt aktivt arbete bedrivs inom Växjö kommun. Några städer jobbar med grönytefaktor som gör att byggherrar inte får bygglov om man inte har en viss grönytefaktor. Begreppet 3-30-300 är ett begrepp som skulle kunna styra kommunens samhällsplanering. Kort beskrivet handlar det om att minst tre träd ska synas från ditt fönster, 30 procent kron-täckningsgrad i staden och 300 meter till närmsta grönområde. Skulle något av detta kunna bli en Växjömodell?

Ny översiktsplan

Den nya översiktsplanen tillsammans med etablering av nytt sjukhus kan påverka hur infrastrukturen behöver utvecklas för att möta upp behoven tekniskt och hållbarhetsmässigt framöver.

Säkra VA-försörjningen till en växande kommun

Stora och viktiga beslut behöver fattas inom VA sektorn för att säkra framtidens dricksvattenförsörjning och att anpassa Sundets reningsverk till framtidens krav på rening och tillväxt. Beslut som på sikt innebär stora investeringar men är viktiga för att säkra VA-försörjningen.

Beslut kring hanteringen av Norra Bergundasjön påverkar också det fortsatta arbetet då möjligheten att använda Norra Bergundasjön som recipient till Sundets reningsverk försvåras och att arbetet med att se över ett alternativ med våtmark behöver initieras.

Uppdrag

Fortsätta utvecklingen av Cykelstaden Växjö

Under året har planering och projektering samt investering genomförts avseende säkra cykelöverfarter och korsningspunkter utmed Mörners väg i samtliga cirkulationer. Planering och projektering har även genomförts avseende korsningspunkten Södra Järnvägsgatan/Wennerbergsgatan.

Eftersträva tillgång till laddstolpar för alla hyresgäster som efterfrågar det

Kartläggning av laddningsbehov i befintligt bestånd har utförts. Växjöbostäder har infört ett nytt tillvalerbjudande för hyresgäster gällande laddplats. Vid Linnéuniversitet har Videum utökat med 15 nya laddplatser.

Ta fram åtgärdsförslag för att nå klimatkontraktets åtaganden

Som en del av satsningen Klimatneutrala Växjö 2030 har kommunen skrivit under ett Klimatkontrakt med Viable Cities och ett antal myndigheter. Detta klimatkontrakt reviderades under 2022. Klimatkontraktet beskriver de övergripande strategierna för Växjö omställning för att nå ett klimatneutralt Växjö till 2030 och innehåller punkter där kommunen bland annat beskriver samverkan och dialog med andra aktörer, framtagande av en klimatinvesteringsplan och rapportering och uppföljning. Avseende samverkan och dialog har året inkluderat signering av Växjödeklarationen. En klimatinvesteringsplan är planerad och en första struktur har tagits fram. Arbetet kommer intensifieras när Viable Cities ger tydligare riktlinjer för hur ett sådant arbete ska gå till. Utifrån Växjö växthusgasinventering väntas tänkbara åtgärder i en klimatinvesteringsplan kunna föreslås.

Utreda förutsättningar för utökat regionalt samarbete inom VA-området

Diskussioner pågår med Alvesta kommun för att eventuellt leda spillvatten till Sundet istället för att renovera eller bygga nytt reningsverk. Innan inriktningsbeslut fattas behöver en utredning göras för att få koll på var ledningen kan läggas och hur överföringen ska kunna hanteras.

Då Alvesta även funderar på att hämta fjärrvärme från VEAB istället för att bygga en ny värmepanna så har VA-avdelningen, VEAB och Alvesta energi ett projekt gemensamt för att se över möjligheterna.

Utreda åtgärder för mer hållbar vattenkonsumtion, exempelvis så kallat trerörssystem

En vattenkiosk är installerad vid Västra Mark för att råvatten kan hämtas till verksamheter som inte kräver dricksvattenkvalitet. Sjövatten kommer ersätta dricksvatten vid spolning av självfallsledningar.

Arbetet med en hållbar vattenkonsumtion kommer fortsätta i förvaltningen då det är ett ständigt pågående arbete. Uppdraget att titta på trerörssystem är redovisat och klart. Kommer följas upp med omvärldsbevakning.

Uppdrag

Minska investeringstiden för LED-belysning till 7 år istället för 20 år

Löpande arbete pågår för att byta ut till LED-belysning. Serieutbyten sker enligt underlag. Verktuget Geosecma har uppdaterats för att få en bättre översyn av vad som är kvar att byta ut i Växjö stad, på så sätt få bättre koll för att avgöra vart det är mest lönsamt att göra byten. Till följd av omvärldshändelser som påverkat leveranskedjor har arbetet försenats för entreprenörer. Under 2022 har stadsdelarna Teleborg, Söder, Öster och delar av Norr kunnat slutföras. Utbyten pågår även i de centrala delarna i city.

Utred förutsättningar för ett nytt naturreservat vid Hovs göl

En utredning har tagits fram som redovisar förutsättningarna för tillskapande av ett nytt naturreservat vid Hovs göl. Förslaget till naturreservat Hovs göl ligger på planlagd naturmark.

Utveckla pendlarparkeringar och gör dem mer attraktiva

En pendlarparkering har etablerats vid Vildgåsvägen på Högstorp. Attraktiviteten har höjts genom att samförlägga denna parkering tillsammans med cykelställ, busshållplats samt återvinningscentral.

Genomföra lokaleffektiviseringsplanen, för att minska lokalkostnaderna med minst två procent

Prognosen visar att effektiviseringsåtgärder under 2022 kommer att kunna ge en besparingseffekt på cirka 1,2 procent. Utfall kan visas när materialet för 2022 har genomlysts. Exempel på åtgärder är samlokalisering av förskoleverksamhet i Åby, samlokalisering av daglig verksamhet i Växjö, effektivare nyttjande av lokalerna på Elvagården och byte av lokal för den fackliga verksamheten, samlokalisering av hemvårdsgrupper i Växjö och Rottne, ombyggnation av före detta Rygginstitutet till särskola och uppsägning av lokaler i både Växjö och tätorterna. Prognosen för 2023 visar på en större besparingseffekt än för 2022.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	2021	91	↗	
	Andel av kommunal nybyggnation som är träbaserad (%)	2022	51,61*	↗	
	Energianvändning per invånare, kWh/inv	2021	25 665*	↘	
	Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	2021	597	↗	
	Fossila koldioxidutsläpp från kommunkoncernen, ton	2021	586*	↘	
	Andel av VA-ledningsnätet som lagts om eller renoverats under året (%)	2022	0,2*	↘	
	Andel av hushåll och verksamheter som sorterar sitt matavfall (%)	2020	95*	↗	
	Andelen invånare som har högst 300 m till ett tillgängligt park- eller	2022	89,9 *	↗	

Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
naturområde större än 0,5 hektar (%)				
KF RK Medborgarundersökningen - Skötsel av gång- och cykelvägar fungerar bra i kommunen, andel (%)	2022	79 %	↗	●
KF RK Medborgarundersökningen - Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen, andel (%)	2022	84 %	↗	●
KF RK Medborgarundersökningen - Hämtningen av hushållsavfall fungerar bra, andel (%)	2022	91 %	↗	■
KF E Kostnad väg- och järnvägsnät, parkering, kr/inv	2021	1 721	↘	●
KF E Fjärrvärmepris inkl. moms för typfastighet enligt Nils Holgersson-modellen, kr/kvm	2022	154	↘	●
KF E Kostnad vattenförsörjning och avloppshandling, kr/inv	2020	2 048**	↘	■
KF E Kostnad avfallshandling, kr/inv	2022	1 097**	—	●

Fler bostäder och minskad segregation

● Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Det sammantagna resultatet för riktningssmålet visar en viss försämring sedan 2021. Samtidigt indikerar gällande tillskapandet av fler bostäder ingen större förändring i utfallet och Växjö ligger väl till i utfallet gentemot jämförelsegrupp. Växjö har även förbättrat sin placering i Fokus ranking "Här är det bäst att leva". Kommunen möter större utmaningar avseende utvecklingen för en minskad segregation. Ett nytt nyckeltal tillfördes riktningssmålet 2022 gällande, Delmos/ SCB:s ojämlikhetsindex där resultatet inte visar på minskad segregation. Prioriterade och strategiska planerings- och arbetsinsatser utförs inom integrationsområdet för att driva en positiv utveckling.

Nyproduktion av bostäder och villatomter i Växjö stad och i tätorterna

Under året har arbetet inom befintliga stadsutvecklingsprojekt fortsatt för att uppfylla målet om att Växjö kommun ska vara bland Sveriges främsta avseende nyproduktion av bostäder men samtidigt växa på ett socialt hållbart sätt. Under 2021 färdigställdes knappt 700 bostäder och bostadsprognosen för 2022 tyder på en liknande utbyggnadstakt.

Utbyggnationen av flera områden som Vikaholm, Telestadshöjden, Bredvik, Bäckaslöv och Arenastaden pågår och möjliggör fler bostäder. I områdena Telestadshöjden och Bredvik har försäljningen av totalt omkring 50 kommunala villatomter pågått under 2022.

I Gemla/Öpestorp har utbyggnation av det nya bostadsområdet, som innehåller både villatomter och flerbostadshus slutförts. I de nya områdena vid Drottningvägen i Rottne samt vid Örkens strand i Braås pågår försäljning av villatomter och i Braås pågår även markanvisning av tomter för flerbostadshus. Tillgången på villatomter i orterna utanför Växjö är god, och det finns i dagsläget 63 tomter ute till försäljning. I Växjö stad finns 10 stycken till försäljning.

Markreserv möjliggör långsiktig tillväxt

En viktig faktor för att kunna växa långsiktigt är kommunens tillgängliga markreserv, och under året har markförvärv gjorts bland annat på Teleborg i Växjö, i Ingelstad samt i Hallsjö i Ljungby.

Utbyggnationen pågår av Växjös nästa stora verksamhetsområde, Nylanda. Här möjliggörs ca 140 ha ny verksamhetsmark, varav

knappt en tredjedel är kommunägd. I anslutning till det aktuella planområdet har kommunen tidigare förvärvat ca 160 ha mark, där ny verksamhetsmark kan tillskapas framöver för att täcka framtida behov.

Arbetet med markanvisningar inom nya områden pågår. Under våren avgjordes två tävlingar på Vikaholm och ytterligare fyra tävlingar har utförts på Bäckaslövsområdet. En av dessa avser en skoltomt. Markanvisningarna följer de av kommunfullmäktige antagna riktlinjerna för markanvisningar, optioner och exploateringsavtal i Växjö kommun. I dessa riktlinjer anges att bland annat kriterier för mångfald i boendet, miljö och gestaltning samt konkurrens och mångfald på marknaden ska utgöra beslutsunderlag vid markanvisningstävlingar. Dessa kriterier är framarbetade för att främja en hållbar stadsutveckling.

Översiktsplan

Uppdraget om att ta fram en ny kommunövergripande översiktsplan färdigställdes under 2021 och planen antogs av kommunfullmäktige i december, men är överklagad.

Bostadsförsörjningsplan

Under årets första del har arbetet med ny bostadsförsörjningsplan med tillhörande analys genomförts. Syftet med en bostadsförsörjningsplan är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Ojämlighetsindex - graden av segregation

Ojämlighetsindex är ett mått på skillnader i bosättningsmönster mellan olika socioekonomiska grupper och mäter graden av segregation. Att två grupper är ojämnt fördelade i relation till varandra innebär att de är fördelade på ett sätt som gör att exempelvis en inkomstgrupp är överrepresenterad i vissa områden och underrepresenterad i andra områden. Indexet löper på en skala från 0-100, där ett högre utfall visar på en högre grad av segregation. Måttet är intressant att följa över tid för ett geografiskt område, exempelvis en kommun. Däremot är det inte lämpligt för att göra jämförelser mellan olika kommuner och mellan olika län.

Utfallet för Växjö kommun har varierat mellan 45,8 och 48,1 under perioden 2012 till 2020. För 2020 är det redovisade utfallet 47,2. Det lägsta värdet syns 2019. Modellen bygger på områdestyper. Växjö har två områden med "stora socioekonomiska utmaningar" - Araby/Dalbo/Nydala och Lammhult. Dessutom har Växjö kommun "områden med socioekonomiska utmaningar" - Braås, universitetsområdet och Teleborg centrum. Här har universitetsområdet en annan karaktär eftersom det inrymmer studenter som har låga inkomster. Öjaby/Räppe, Östra Lugnet/Evedal, Hov/Norr är områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Den bild gällande segregationsutmaningar indexet uppvisar speglar väl hur Växjö kommun under de senaste åren har prioriterat insatser i områden med utmaningar. Det gäller till exempel integrationsarbetet, användningen av riktade statsbidrag mot segregation och arbete med områdesteam i de fyra prioriterade områdena - Araby, Braås, Lammhult och Teleborg centrum. Två projekt, ett i Araby och ett i Lammhult har planerats och fått finansiering från Boverket för att utveckla miljöer med inriktning på det gröna och trygga samhällen.

Framtid och omvärld

Befolkningsutveckling och bostadsutbud

Växjö kommun har haft en stark befolkningsutveckling över en längre period. Under pandemin var dock tillväxttakten något lägre och har under 2022 ännu inte full kommit upp i tidigare tillväxttakt. Var kommunens nya invånare bosätter sig har stor inverkan på utbyggnaden av bostadsområden, skolor, förskolor och äldreomsorg. Det är en utmaning att planera för nya stadsutvecklingsprojekt, bygga bostäder och ändamålslokaler samtidigt som framkomligheten ska fungera och förväntningarna att uppfylla kommunens hållbarhetsprogram ska tillgodoses.

Bostadsutbudet behöver också i högre grad motsvara behovet och utvecklas på ett sådant sätt att fler Växjöbor kan efterfråga bostäderna. Dagens situation med en orolig omvärld och osäker byggmarknad ställer och kommer att ställa höga krav på många olika delar av kommunens verksamhet, bland annat att få fram ändamålslokaler, boenden och bostäder i olika former. Att möta detta behov med ökad nyproduktion är svårt, då betalningsförmågan inte alltid matchar boendekostnaden.

Konjunktur och bostadsprognos

Konjunkturen inom byggsektorn i Växjö kommun har under de senaste åren varit god, men något lugnare än de närmast föregående, med toppåret 2018. Under 2022 har dock ett oroligt omvärldsläge tillsammans med höga el-, bränsle- samt byggmaterialpriser gjort att många planerade byggnationer nationellt sett stannat av eller skjutits fram i tid. Effekterna av detta märks även i Växjö kommun.

I Växjö kommuns bostadsprognos noteras att antalet påbörjade bostäder för årets tre första kvartal är högre än samma period föregående år och nästan dubbelt så hög som för 2020. Detta tyder på att antalet nyproducerade bostäder som kommer att färdigställas under kommande år åtminstone bör ligga i samma storleksordning som de två föregående åren om inte konjunkturläget gör att byggen stannar av.

Den nya översiktsplanen och detaljplanering

Den nya översiktsplanen tillsammans med etablering av ett nytt sjukhus kan påverka hur utbyggnaden av både verksamhetsområden och bostadsområden kommer att prioriteras i kommunen framöver.

I framtagandet av detaljplaner är det viktigt att ta höjd för att samhällsutvecklingen med förtätning blir mer och mer komplex. Innan detaljplanering ska ske är det även viktigt att se över förutsättningar för att motverka segregation. Ett sätt är att säkerställa blandad bebyggelse, särskilt i homogena bostadsområden där viss bebyggelse dominerar.

Insatser för minskad segregation

Utfallet i ojämlikhetsindex pekar på utvecklingsbehov inom området socioekonomisk segregation i Växjö kommun. Men bilden ska samtidigt ses i en nationell kontext: Delmos rapporterar i juni 2022 att majoriteten av Sveriges kommuner är mer segregerade idag än 1990. Och det gäller hela landet – segregation är inte ett storstadsfenomen. Den socioekonomiska boendesegregationen har ökat under perioden 1990- 2020. Under 2010-talet stagnerade först utvecklingen, men efter 2018 har segregationen ökat igen. Dessa frågor är komplexa och kräver flera aktörers samlade insatser och fokuserade arbete.

Uppdrag

Fler villatomter i hela kommunen

Försäljning pågår av villatomter i staden. Ca 125 ytterligare villatomter finns på området Bredvik. Detaljplanen för Hovsdal pågår men är pausad, ca 50 villatomter finns i den detaljplanen. Planering pågår för ytterligare en etapp med villatomter i Rottne, men inga beslut är ännu fattade. Detaljplaneringen har även påbörjats för utbygganden av första etappen av södra Ingelstad med ca 30 villatomter.

I den överklagade nya ÖP:n finns förslag på ytterligare områden för villatomter.

Detaljplan för Öjaby antogs av KF i februari och upphävdes under hösten 2022 av mark- och miljödomstolen och ska antas på nytt under 2023. Förutsättningar för bostäder i Öjaby, bl.a. villor därmed kan inte kan skapas under 2022.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1000 inv.	2021	6	↘	
	Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1000 inv.	2021	1	→	
	FOKUS Här är det bäst att leva, plats i ranking	2021	45 *	↗	
	Kostnad fysisk o. teknisk planering, bostadsförbättringar, kr/inv	2021	745	↘	
	Delmos/SCB:s ojämlikhetsindex	2020	47,2	↗	

Ökad trygghet i hela kommunen

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Utvecklingen i omvärlden, både i närområdet i Europa och globalt, innebär en påverkan på riktningmålet och dess utfall. Utvecklingen inom kommunen avseende invånarnas upplevda otrygghet och insatser följs upp löpande. Mot bakgrund av utvärdering och analys sker planering och operativa insatser för att öka säkerhet och trygghetskänsla i befintliga områden och inom kommunens nya stadsutvecklingsprojekt. Med anledning av den oroliga omvärlden har frågor som gäller anpassning och utveckling av vårt civilförsvar, krishantering och kontinuitetshantering behövt prioriteras inom samhällsberedande verksamheter.

Otrygghet

Inför 2021 förändrades uppsättningen nyckeltal i medborgarundersökningen, och Växjö kommun följer därefter nyckeltalet "Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute". Vid första mätillfället visade Växjö kommun ett relativt svagt resultat, lägre än jämförelsegruppen större stad och riket. Växjö kommun 64,3 – Större stad 71,7 – riket 72,9. Resultatet för 2022 visar en annan bild. Växjö kommun har betydligt högre resultat, 75,1, samma resultat som riket och högre än jämförelsegruppen större stad som ligger på 73,5. Värt att notera är att både riket och större stad har förbättrat sina resultat och att Växjö kommun har förbättrats betydligt mer än dessa. Män är genomgående tryggare än kvinnor sett till resultaten. Exakt vad som ligger bakom utvecklingen är svårt att avgöra, men en möjlig tolkning är att det trygghetsskapande arbete som Växjö kommun har genomfört har gett effekt. Det handlar

bland annat om förbättrat systematiskt arbete och att samverkan med andra aktörer haft verkan.

Den trygghetsmätning som polisen och kommunen gör tillsammans identifierar ett antal problemområden som innebär utmaningar för det trygghetskapande arbetet. De områden som står ut i mätningen är upplevda otryggheten, att personer avstått från att åka buss eller tåg på grund av otrygghet, rädsla för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld. Oron för att bli överfallen eller misshandlad har minskat något jämfört med år 2020 men är fortsatt ett problem. Analys visar att det finns skillnader i invånarnas trygghet mellan Växjö olika stadsdelar. Den upplevda otryggheten, oro för att bli överfallen eller misshandlad samt någon gång avstått från att åka tåg är som störst i Araby, Växjö city, Campus samt i Teleborg.

Trygghetskapande insatser

Under året har framdriften av ett antal insatser fortskridit samtidigt som nya initiativ har startats upp för att motverka otryggheten. Samverkan med stiftelsen Växjö Charity för att stärka det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet har fortsatt. En ny struktur för att ta fram tertialanalyser över brottsligheten och otryggheten i kommunen har arbetats fram. Analysen ska utgöra ett stöd vid beslut om prioriteringar och syftar till att skapa förutsättningar för mer effektiva och kunskapsbaserade insatser.

Ett arbete har även påbörjats för att utveckla kommunens samverkan med polisen för att skapa ett effektivare och mer strategiskt brottsförebyggande arbete tillsammans. Upplägget utgör en del i kommunens kommande ansvar för samordning av det brottsförebyggande arbetet som börjar gälla den 1 juli 2023.

Ett samverkansavtal för utökad nattvandring på Campus med VGT trygghetsförening har tagits fram för beslut. Växjö kommun har även tecknat ett partnerskap med fyra föreningar för att satsa på ökad folkhälsa och ökade möjligheter för en meningsfull fritid för barn och ungdomar, vilket också är en förebyggande insats för att minska brott. Kommunledningsförvaltningen har resursmässigt stärkt den strategiska samordningen av det brottsförebyggande arbetet.

Trygghetsaspekter i samhällsbyggandet

3D-data blir ett alltmer viktigt analysverktyg inom flera delar av samhällsbyggnadsplaneringen. Underlaget underlättar för att exempelvis identifiera mörka områden som finns eller som kan uppstå vid ny- eller ombyggnationer. Arbetet med att lyfta frågor för att bevaka säkerhets- och trygghetsaspekter i samband med plan- och byggärenden fortsätter.

Belysningsmiljön, att offentliga miljöer är rena, välsköta och inbjudande är viktiga faktorer för både upplevd och faktisk trygghet i ett område. Arbetet fortlöper med att se över belysningsstatus för tillbyggnad i områden och på enskilda platser som identifierats som otrygga och otillgängliga. Insatserna ger kommunens invånare trygga offentliga miljöer och bättre förutsättningar att röra sig till fots eller med cykel. Insatserna är en central del av det långsiktiga arbetet för att stärka kommunens trafiksäkerhet. Även avseende trygghet, tillgänglighet och användningsgrad av lek- och aktivitetsplatser är belysning centralt. Vid ny- och ombyggnad läggs stor vikt vid belysningsupplägget enligt antaget lek- och aktivitetsprogram. I takt med att lekplatser renoveras så planeras också att utöka belysningen av dessa. Genom den utökade och förnyade juldekorationerna runt om i Växjö centrum och i tätorterna Ingelstad, Gemla, Lammhult, Rottne och Braås är förhoppningen att det bidrar till ökad upplevelse av trygghet för invånarna.

Det pågår samtidigt ett långsiktigt arbete med utbyte av befintliga belysningspunkter till LED. Effekten är en ökad driftsäkerhet i kommunens belysningsnät och därmed en ökad trygghet för invånare som transporterar sig och rör sig i stad, tätort och på landsbygd.

Under året gatudriften haft möjlighet att öka volymen avseende sandsopning. Insatserna innebär att cykelbanor hålls is- och grusfria oavsett årstid och har visat på stor effektivitet i frågan om säkerhet och tillgänglighet.

Myndighetsgemensam tillsyn

Miljö- och hälsoskyddskontoret ingår i ett nystartat nätverk för myndighetsgemensam tillsyn. Nätverket syftar till att stärka och förbättra förutsättningarna för de verksamheter som tar ansvar och har intresse av att följa lagar och regler. Detta leder till en förflyttning av verksamheter till andra kommuner där kontroller och tillsyn inte görs. Det är viktigt att Växjö kommun fortsätter arbetet med att göra löpande tillsyn och kontroll och myndighetsgemensamma insatser. Detta för att näringslivet ska kunna konkurrera på lika villkor och för att ljusskygga verksamheter och företag varken ska etableras eller växa.

Förstärkt civilt försvar och kontinuitetshantering

Efter Rysslands invasion av Ukraina har arbetet med civilt försvar och kontinuitetshantering förstärkts och förvaltningar, bolag och förbund har tillsammans intensifierat sitt arbete med att identifiera och stärka sina mest kritiska processer. Detta arbete är långsiktigt och kommer troligtvis kräva förändringar i arbetssätt och prioriteringar. All verksamhet som kommunen bedriver är inte samhällskritisk men den som är det behöver vara robust och fungera i både kris och krig. Samtliga nämnder, styrelser och förbund har även beslutat om att krigsplacera all sin tillsvidareanställd personal. Förutom kontinuitetshantering och krigsplaceringar pågår ett arbete med att förändra kommunens krisledningsförmåga till att vara mer anpassade för krig.

Framkomsttider för Värends räddningstjänstförbund

Beträffande målet att sänka tiden till första resurs på plats finns det ett flertal faktorer som räddningstjänsten inte kan påverka, till exempel typ av händelse, kunskap hos uppringaren, tid på dygnet, plats och framkomlighet. Men en framgångsfaktor för responstiden är Värends räddningstjänstförbunds resurser Första Insats Personer (FIP) som finns idag på samtliga mindre orter där de har deltidstationer och en gemensam resurs som hanteras av deras värm i Grimslov och Västra Torsås. Detta har ökat möjligheterna till att nå hjälpsökande snabbare inom dessa områden.

Förbundet har under 2022 tittat på förbundets nuvarande beredskapsorganisation och gett förslag på hur denna kan förbättras i takt med medlemskommunernas expanderings.

Kostnad för olyckor

Samhällets kostnader för olyckor har tagits fram med metoden cost-of-illness (COI). De kostnader som redovisas är sådana kostnader som uppstår till följd av olyckor, efter att de har inträffat. De nationella siffrorna är beräknade av MSB (Samhällets kostnader för olyckor, MSB340 – december 2011) och indexerade till i år. De har fördelats ut på varje enskild kommun med hjälp av hur många olyckor som inträffar i varje kommun. Antal olyckor har beräknats med hjälp av statistik från MSB:s insatsstatistik (drunkning, bränder, och trafikolyckor), Socialstyrelsens patientregister (fallolyckor, övriga olyckor), Stradas polisrapporterade trafikolyckor och MSB:s dödsbrandsstatistik (bränder). Kostnaden har justerats med uppgifter från SCB om befolkningen i respektive kommun. Växjö's kostnad för olyckor är i princip oförändrad sen 2015 men ligger lite högre än andra kommuner i gruppen större stad.

Nettokostnad räddningstjänsten

En stor anledning till att siffrorna avviker negativt mot jämförda kommuner har med kommunens yta att göra. Vi är en glesbefolkad kommun i jämförelse med övriga. Detta innebär att vi har en stor yta att täcka per individ. Att kostnaden ökar beror till stor del på att räddningstjänsten måste organisera sig med ett större antal deltidstationer och med deltidspersonal. Personalkostnaden för deltid är beredskapsersättning vid jour samt ersättning vid insats/larm. Här till ska även läggas att ju fler orter som bemannas med deltidspersonal kräver lokal, fordon och utrustning, dvs mer fasta kostnader.

Framtid och omvärld

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete

Inom det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet finns det fortfarande stora behov av att komma till rätta med de problem som upplevs i samhället. Även om den anmälda brottsligheten i Växjö kommun är låg jämfört med andra likvärdiga kommuner finns det en stor oro bland våra invånare. Ett flertal utredningar har gjorts den senaste tiden som exempelvis "Granskning av förebyggande arbetet mot missbruk och kriminalitet hos unga" av KPMG (2022) och budgetuppdraget "Utvärdera arbetet i fält", utbildningsförvaltningen. Dessa visar på att det bedrivs ett ändamålsenligt arbete utifrån insatser, åtgärder och goda exempel på samverkan, men det saknas en tydlig strategi, vilket innebär att åtgärder och aktiviteter riskerar att ske utan helhetsperspektiv. Framtidsfokus bör därför landa i gemensam strategi och styrning och därefter en uppföljning av arbetet och de insatser som sker för att förbättra oss ytterligare.

De könsskillnader som finns inom trygghetsområdet pekar på behov av ett särskilt fokus på kvinnors trygghet.

Ny myndighetsreform för civilt försvar och krisberedskap

Under de senaste åren och efter invasionen av Ukraina har arbetet för att bygga upp ett militärt och civilt försvar intensifierat och regeringen har fattat flera beslut som påverkar kommunen och dess verksamheter. 1 oktober 2022 trädde myndighetsreformen för civilt försvar och krisberedskap i kraft i syfte att stärka landets motståndskraft under fredstida krissituationer, höjd beredskap och krig. Arbetet med att utveckla kommunens förmåga vid krig är ett långsiktigt arbete och kommer kräva mycket resurser framöver.

Informationssäkerhet och cybersäkerhet

Med anledning av omvärldsläget är även informationssäkerhet och cybersäkerhet ett område som ständigt behöver utvecklas. En del av vår information är extremt värdefull, ibland till och med livsviktig, såsom information i patientjournaler eller i olika styrsystem. Om denna information går förlorad eller blir felaktig kan det få katastrofala följder. Idag går digitaliseringen fort, och det är viktigt att känslig data analyseras och att den skyddas mot manipulation eller destruktion. Det är därför nödvändigt med ett systematiskt informationssäkerhetsarbete för att skapa en robust och säker hantering. Även arbetet med skydd av personuppgifter enligt dataskyddsförordningen behöver implementeras i utvecklingsarbetet på ett djupare plan. Kraven och riktlinjerna inom detta område förändras fort och ställer nya krav på förändrat arbetssätt för oss som myndighet.

Energipriser

Den senaste tidens utveckling avseende energi priser är en utmaning. De samlade energikostnaderna har ökat under de senaste åren vilket är kopplat både till energiprisutveckling och att utbygganden av nya områden i kommunen innebär fler belysningspunkter. I SCB:s medborgarundersökningar får belysningsmiljön kopplad till kommunens infrastruktur återkommande höga betyg. Att framåt behålla samma höga standard och ambitionsnivå kommer att innebära ett behov av omfördelning av befintliga resurser.

Klimatförändringar

Med klimatförändringarna följer ökade perioder av extremväder. Detta innebär att kraven avseende planering och utformning av infrastruktur, offentliga miljöer och verksamhetsanläggningar ökar. Driftsäkerhet och driftkontinuitet måste säkerställas samtidigt som det även uppstår nya behov för att invånarnas nyttjande är tryggt och säkert. Vi behöver fortsätta se över växtmaterial, gröning, infrastruktur, ekosystemtjänster och damm-reglering med mera.

För att över tid öka andelen hållbart resande i kommunen är utbyggnad och utveckling av trygg och tillgänglig infrastruktur central. Resande är en viktig faktor för att minska utsläpp och miljöpåverkan. För att öka andelen kommuninvånare som väljer att gå, cykla eller att använda kollektivtrafik krävs en infrastruktur som är trygg och tillgänglig året om. Här spelar inte endast den fysiska utformning roll.

Uppdrag

Förstärkt satsning på trygghet

Flera insatser är genomförda. Närvaron i offentlig miljö har förstärkts genom samverkansavtal med Växjö Charity och VGT

Uppdrag

på Campus, som arbetar bland annat med nattvandring på Campus. Trygghetsförebyggande insatser sker även genom en samverkansgrupp där fastighetsägare, studentkår, Linnéuniversitetet och polisen ingår. Växjö kommun har även samarbetat med polisen för att möjliggöra fler platser med polisiär kamerabevakning, bland annat på Stortorget, vid kommunhuset och på Araby. Den strategiska samordningen har förstärkts med ytterligare en säkerhetssamordnare. Under hösten har även en geografisk kartläggning av brott och otrygghet tagits fram. Detta arbete kommer att fortsätta under 2023, och just nu arbetar vi med att skapa en modell för att hantera data. Under året initierades ett projekt med att förstärka belysningen på otrygga platser i offentlig miljö men investeringsmedel måste tillföras om projektet ska fullföljas.

Utveckla området kring Teleborgs slott som besöksmål och stärk tryggheten på campus

Under 2022 har arbetat med att utveckla slottsområdet runt Teleborgs slott som besöksmål fortsatt. "Fin parken" har förnyats och utvecklats. Sittplatser i utkanten av slottsområdet har bytts ut och utökats. Laddstolpe har installerats samt cykelparkeringen har förbättrats.

Trygghetsvandring har genomförts. Trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön pågår. Videum har samverkat med bostadsbolagen, Linnékåren, Linnéuniversitetet samt Växjö kommun i trygghetsskapande åtgärder. Videum har gett ett ekonomiskt bidrag till studentföreningen V.G.T, "Vi går tillsammans" som bland annat utför nattvandringar på Campusområdet.

Förstärkning av systemledning för att hantera olyckor

Värends räddningstjänst har gått in i räddningstjänstssamverkan Småland/Blekinge och systemledning är nu implementerad i hela förbundet. Det är 30 kommuner som har gått in i gemensam systemledning med hela Kronoberg, Blekinge, Jönköping, delar av norra Kalmar län och Ydre kommun, detta betyder att vi snabbt kan få fram mycket resurser vid större händelser. Ledningscentralen bemannas av SOS-personal samt gemensamt ett ledningsbefäl och vakthavande befäl.

Genomför en generell översyn och inventering för Växjö kommuns förmåga att möta olika typer av kriser

Under första året i varje mandatperiod uppdateras Växjö kommuns Risk- och sårbarhetsplan. Under 2023 kommer därmed en ny version av Risk- och sårbarhetsplan att beslutas i kommunstyrelsen. Denna har till syfte att analysera vilka risker som finns och vilken förmåga kommunen har att möta dess.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för räddningstjänst, mediantid i minuter	2022	11	→	
	Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel(%)	2022	75 %	↗	
	Kostnad för olyckor totalt, kr/inv	2021	7 200	↘	
	Nettokostnad räddningstjänst, kr/inv	2021	801	↘	

Stödja individer och främja ett tryggt och självständigt liv

Tryggare välfärd med stöd, vård och omsorg efter behov

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Utfallet i underliggande effektivitetsnyckeltal för äldreomsorgen indikerar en viss försämring jämfört med föregående period, medan nettokostnadsavvikelsen för LSS-området förbättrats. Nyckeltalen kopplade till brukarbedömningen inom kommunens hemtjänst och särskilt boende visar fortsatt goda resultat, trots en viss nedgång inom hemtjänsten. Omställningsarbetet till en *God och nära vård och omsorg* utifrån den nationella strategin pågår, såväl som samarbete över organisationsgränser i enlighet med *Barnens bästa gäller!* i Kronoberg. Arbetet med förankring och implementering fortlöper under de närmaste åren.

Trygga och nöjda invånare med stöd, vård och omsorg efter behov

Processens nyckeltal som speglar brukarbedömningen inom äldreomsorgen visar på en mindre nedgång för hemvården sedan föregående mätning, även om skillnaderna är marginella och resultatet fortsatt på en bra nivå. När det gäller särskilt boende kvarstår resultatet på samma nivå som vid föregående mätning. Växjö kommun står sig väl i förhållande till jämförelsegruppen större stad.

I syfte att bryta ofrivillig isolering som uppstått med anledning av restriktioner under coronapandemin har under året arrangerats ett utökat antal aktiviteter för äldre och personer med funktionsnedsättning. Terapihundar har använts på kommunens särskilda boenden för äldre och inom socialpsykiatrin. Insatser har också gjorts för att bryta isolering hos invånare som vårdar en närstående i hemmet.

Centralt för tryggheten i hemvården är en god personalkontinuitet. Den planerade kontinuiteten mäts löpande för de kommunala hemvårdsgrupperna och i mätningen ingår omsorgstagare som får två eller fler insatser om dagen, sju dagar i veckan. Snittet för hela 2022 visar på en förbättring jämfört med såväl delår 2022 som helår 2021. Ledande insatser som ligger till grund för den förbättrade kontinuiteten är kontinuerlig uppföljning, utbildning av planerare och samarbete över hemvårdsområden. Arbetet med att förbättra kontinuiteten fortgår under 2023.

Trygg välfärd innebär också att invånare i behov av ställföreträdare ska få det stöd hen behöver. Växjö kommun arbetar ständigt med att tillse att huvudmannens behov och insatser överensstämmer och utvecklingen inom området är god.

Inom måltidsområdet ses en tydlig positiv trend under de senaste åren avseende brukarnöjdheten för matdistribution. Växjö kommun har utvecklat valmöjligheter inom matdistributionen med goda resultat. I nuläget kan omsorgstagaren välja mellan fem huvudrätter dagligen, vilket sannolikt bidrar till upplevd nöjdhet. Gällande brukarnöjdheten för maten i särskilt boende sågs en liknande positiv trend fram till årets mätning, då andelen omsorgstagare som sa sig vara nöjda med matens smak minskade. Liknande negativ utveckling syns även på nationell nivå. Maten till kommunens omsorgstagare utvecklas kontinuerligt; nyckeln är gott samarbete mellan olika delar i kommunorganisationen.

För att skapa ett hållbart samhälle och möta behoven från en allt äldre befolkning och de växande förväntningarna på välfärden pågår ett omställningsarbete inom hälso- och sjukvården på nationell såväl som på lokal nivå. Inom Växjö kommun innefattar omställningsarbetet även omsorgen, *God och nära vård och omsorg*. Omställningsarbetet innebär att vården och omsorgen i högre grad ska organiseras och bedrivs med utgångspunkt i patientens behov och förutsättningar samt ett ökat arbete med hälsofrämjande och förebyggande insatser. Samarbeten med Region Kronoberg har initierats på flera sätt med syfte att arbeta mer synkroniserat och samordnat med invånarens bästa i fokus.

Ett samarbete mellan skola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård samt idéburen sektor har pågått under året i syfte att utveckla arbetet i enlighet med *Barnens bästa gäller!* i Kronoberg. Målet är att gemensamt finna vägar för tidiga insatser till barn och unga som är i behov av stöd och som riskerar att drabbas av social utsatthet. Effekter av arbetet har kunnat ses genom att personal upplever förbättrade möjligheter att tillmötesgå barns och ungdomars behov, samt enklare övergångar mellan förskola och skola. Skolsociologer har rekryterats i syfte att stärka skolsamverkan samt öka tillgängligheten till socialtjänsten genom förbättrade flöden och tidigare upptäckter av stödbehov.

Arbetet med att förbereda familjecentraler på fler orter har fortgått under året. I augusti 2022 startade en öppen förskola i Lammhult, där socialrådgivare finns på plats tillsammans med pedagogisk personal som ett led i ökad samverkan. Barnhälsovården bjuds in till gemensamma träffar, denna samverkan är ett led i förberedelserna för en familjecentralsliknande verksamhet. Arbeta för och förberedelser för en familjecentral i Braås och på Teleborg är i gång. Sedan tidigare finns Araby familjecenter som är en mötesplats för barn, föräldrar och blivande föräldrar som bor i stadsdelen eller tillhör barnhälsovården Dalbo.

I syfte att minska antalet placeringsdagar i externa boenden för barn pågår fortsatt arbete med att utveckla möjligheterna att möta behov av insatser och service på hemmaplan. Redan vid placering påbörjas planering för hemtagning och de insatser som behövs i samband med detta. Genom frekventa genomgångar av aktuella placeringar har medvetenhet om måluppfyllelse utifrån vårdplanen varit positivt ur ett kvalitetsperspektiv. Förebyggande insatser och familjeorienterat arbetssätt är andra viktiga aspekter för att minska antalet externa placeringar av barn och unga. För att förstärka och vidareutveckla det familjeorienterade boendestödet har en modell för boendestöd för föräldrar som inte tillhör socialpsykiatrins målgrupp, men som har ett identifierat behov av stöd i sin

föräldraförmåga, arbetats fram.

Effektivitet i jämförelse med andra större städer

Effektivitetsnyckeltalen för såväl hemtjänst som särskilt boende uppvisar för Växjö del högre kostnader jämfört med föregående mätperiod. Detta kan delvis förklaras av högre anslag för satsningar samt löne- och prisökningar, som resulterar i en högre kostnadsnivå. Nyckeltalet påverkas också av utvecklingen av antal omsorgstagare, där förändring kan ske snabbt och utan möjlighet till samma förändringstakt vad gäller exempelvis personalkostnader. Jämfört med kommungruppen större stad har Växjö dock en lägre kostnad per brukare i särskilt boende. Motsvarande jämförelse i hemvården indikerar högre kostnader per hemtjänsttagare i Växjö jämfört med kommungruppen större stad.

Avseende nettokostnadsavvikelse LSS syns för Växjö del ett fortsatt högre kostnadsläge än statistiskt förväntat, om än något lägre än föregående år. Den översyn av omsorg funktionsnedsättning som gjordes 2019 visar att kostnadsläget delvis beror på att Växjö kommun har en större andel gruppboende i förhållande till jämförbara städer. Då en plats i gruppboende oftast innebär ett större omvårdnadsbehov medför detta också en högre kostnad. Arbete pågår för att tillse att verksamhetens omsorgstagare har rätt insats anpassat efter individuella behov. Kommunens dagliga verksamheter bedrivs därtill med stor spridning över kommunens geografiska område, vilket också får en påverkan på nettokostnadsavvikelsen utifrån lokal- och personalkostnader. Av de underliggande nyckeltal till grund för referenskostnaden LSS kan konstateras att Växjö har något högre personalkostnader i förhållande till såväl riket som kommungruppen större stad.

Framtid och omvärld

Omvärldsanalysen pekar på flera utmaningar med ett ökat antal äldre, förändrade/ökade krav och förväntningar på kommunens service och tjänster samt kompetensförsörjning. Att arbeta förebyggande och för en utveckling mot en god och nära vård och omsorg är grunden för att kunna hantera såväl utmaningar i framtidens kompetensförsörjning som att möta de demografiska utmaningarna. Förändringarna i samhället ställer också krav på samordning inom vården, men även mellan vården och omsorgen. Verksamheter behöver förändra hur de organiserar sitt arbete, liksom hur de utför arbetet utifrån enskilda personers behov. Personcentrering och delaktighet är en behövlig del i omställningen till en god och nära vård och omsorg.

Från 1 juli 2022 infördes lagändringar för att säkerställa barns bästa när vård enligt LVU upphör, som bland annat medfört en skyldighet för socialnämnden att följa upp barnet efter det att tvångsvård har upphört.

I utredningen "Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag" föreslås nya regler som avser leda till en mer förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering och planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning.

Lagstiftning gällande framtidsfullmakt och anhörigbehörighet har börjat få genomslag i samhället. Kommunernas ansvar att utöva tillsyn över framtidsfullmakter innebär en utökad roll att gripa in i civilrättsliga avtalsförhållanden och begränsa dem. Detta är något som beräknas öka ytterligare i takt med att antalet framtidsfullmakter blir fler.

Uppdrag

Förstärka samverkan med Region Kronoberg för att utveckla den nära vården, exempelvis genom att prova den s.k. Borgholmsmodellen

Utveckling av arbete med palliativ vård, bland annat genom implementering av nationell vårdplan för palliativ vård, pågår tillsammans med Region Kronoberg. Därutöver pågår även ytterligare samverkansprojekt på hemsjukvårdsenhet Centrum, tillsammans med vårdcentralen Centrum samt mellan hemsjukvårdsenhet Anna Trolle och Birka vårdcentral.

Den så kallade Borgholmsmodellen har inte kunnat provas under året, då det har varit svårt att etablera ett tillräckligt djupt samverkansarbete med Region Kronoberg. Inom de länsövergripande processgrupperna arbetar man för att utveckla vissa av de arbetssätt som Borgholmsmodellen omfattar, bland annat möjligheter och förutsättningar för egenmonitorering.

Vidta åtgärder för att bryta isoleringen efter pandemin, exempelvis med kulturella upplevelser

Träffpunkter för äldre har startats upp efter pandemin och antalet besökare har ökat successivt under året. Trivselbussarna används för gemensamma utflykter med omsorgstagarna såväl inom hemvården som i särskilt boende. Ung Omsorg genomför aktiviteter på särskilt boende under helger. I augusti genomfördes en aktivitetsdag i Gemla Folkets park för omsorgstagare på särskilt boende. Alla särskilda boenden har haft besök av terapihundar under året.

Inom omsorg funktionsnedsättning genomfördes den så kallade "Funkisveckan" under hösten med 650 deltagare i varierande åldrar. Det har särskilt arbetats med att bryta isolering för personer med insatsen personlig assistans, bland annat genom musikunderhållning. En gemensam resa till Finland har genomförts för omsorgstagare i omsorg funktionsnedsättnings verksamhet.

Genom bidrag från Kampradstiftelsen har aktiviteter för målgruppen närstående kunnat genomföras i syfte att bryta isolering. Även vid de förebyggande hembesöken från rehabassistenter är ensamhetsproblematik och ofrivillig isolering ett

Uppdrag

område som ges extra fokus.

Förbereda för familjecentraler i Lammhult och Braås

Öppen förskola startade i Lammhult i slutet av augusti 2022 och bemannas av pedagog samt socialrådgivare som ett led i ökad samverkan. Barnhälsovården bjuds in till gemensamma träffar, denna samverkan är ett led i förberedelserna för en familjecentralslignande verksamhet. Arbete för och förberedelser för familjecentraler i Braås och på Teleborg är i gång. Våren 2023 planeras en öppen förskola i Braås.

Förberedelse har skett för att kunna ge insatsen Svenska för föräldralediga när familjecentraler finns på plats. I samarbete mellan utbildningsförvaltningen och förvaltningen arbete och välfärd har språkpedagoger hållit utbildning i svenska för äldre i Lammhult.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	2022	86	↘	
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	2022	79	→	
	Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)	2021	1,3	↗	
	Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/hemtjänsttagare [Ny hemtjänstdefinition]	2021	375 178	↘	
	Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	2021	937 969	↘	

Pressa tillbaka utanförskap och minska social utsatthet

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Utfallet i de underliggande effektivitetsnyckeltalen indikerar en negativ utveckling för Växjö kommun, trots att nettokostnaderna fortsatt är lägre än för jämförelsegruppen större stad. Kvalitetsnyckeltalen kopplade till återaktualiseringar avseende barn och vuxna inom individ- och familjeomsorgen visar på en marginell ökning i utfallet i förhållande till föregående mätning. Sammantaget kan konstateras att Växjö kommuns arbete med tidiga samordnade och förebyggande insatser, trygga hemmaplanslösningar samt behovsanpassad öppen- och missbruksvård blir än viktigare de kommande åren för att stävja den negativa utvecklingen i riktningens målets underliggande nyckeltal.

Samverkan, förebyggande arbete och tidiga insatser

Den ökade isoleringen bland äldre och andra personer i riskgrupp i samband med coronapandemin har varit en riskfaktor för ofrivillig ensamhet. I Socialstyrelsens brukarundersökning avseende äldreomsorg 2022 svarar 35% av omsorgstagare med hemtjänst och 49 % av omsorgstagare i särskilt boende i Växjö kommun att de under coronapandemin har känt sig mer ensamma än före pandemin. Eftersom ofrivillig ensamhet är en riskfaktor för såväl fysisk som psykisk ohälsa arbetar Växjö kommun på flera olika sätt för att förebygga och bryta isoleringen bland såväl äldre som personer med funktionsnedsättning. Screening för upplevelse av ofrivillig ensamhet genomförs då en omsorgstagare ansöker om hemtjänst första gången. Arbete med att identifiera och implementera insatser för att motverka ofrivillig ensamhet pågår och kommer att fortgå även 2023.

Seniorlotsen vägleder seniora invånare och anhöriga i frågor som berör offentliga aktörer, civilsamhälle och vissa privata företag. Seniorlotsens fokusområden har under 2022 varit att identifiera ofrivillig ensamhet och vägleda till verksamheter som kan bryta socialt utanförskap. Fokus har också lagts på att identifiera digitalt utanförskap och vägleda till bland annat föreningar, bibliotek, studieförbund och privata företag som kan hjälpa seniorer att bli mer digitalt delaktiga.

Viktiga uppgifter kopplat till riktningmålet är att verka för en mer effektiv integration genom intern samordning inom Växjö kommun samt mellan kommunen och externa parter, och att utveckla projekt och ansökningar för särskilda insatser. Exempel på en betydande insats är etableringen av områdesteam i prioriterade områden som har genomförts med syfte att stärka social hållbarhet och positiv utveckling baserad på medskapande och dialog. Andra områden som arbetas med är verksamhetsspecifika insatser och utbildning kopplat till suicidprevention. En plan för ANDTS har tagits fram och omfattar områdena alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

Tidiga och samordnade insatser där personal från skola, hälso- och sjukvård samt socialtjänst samverkar är grunden för att skapa förbättrade förutsättningar i arbetet med barn och unga som riskerar, eller som är i ett tidigt skede av, en ogynnsam utveckling. Genom att förbättra flödet och förkorta kontaktvägarna mellan socialtjänst och skola kan man tidigare upptäcka och sätta in rätt stöd till barn och unga. Under året har en utvecklingsgrupp startats med syftet att gemensamt stärka elevers närvaro i skolan och i förlängningen bidra till förbättrad psykisk hälsa.

Implementeringen av *Barnens bästa gäller!* i Kronoberg fortsätter kontinuerligt och förväntas fortgå under 2023. Målet är att utgå från barnets behov och att länets resurser samlas runt barnet. Väl utarbetade och fungerande kontaktvägar ska finnas inom och mellan professions- och verksamhetsområdena.

I oktober 2022 startade en gemensam mottagning som nu är vägen in till kommunens socialtjänst avseende nya ärenden inom stöd till barn och familj, missbruk och beroende, våld i nära relation samt ekonomiskt bistånd. Den gemensamma mottagningen förväntas bidra till att kommuninvånare ska uppleva socialtjänsten som samordnad och lätt tillgänglig.

Från och med årsskiftet 2021/2022 organiseras insatser inom Växjö kommuns missbruksvård inom en och samma enhet, vilket för den enskilda individen innebär en mer sammanhållen vårdkedja. Verksamhetens fokus på placeringstider, samverkan avseende stödlägenheter som ett komplement till placering och arbete med att matcha behov och lösa placeringar på hemmaplan bidrar positivt till att minska antalet externa placeringar.

En kombination av förebyggande och tidiga insatser, utveckling av öppenvårdsinsatser samt ett helhetsgrepp kring placerings- och hemtagsarbetet bedöms bidra positivt till att barn, ungdomar och vuxna inte återkommer till socialtjänsten inom ett år efter avslutad utredning eller insats. Marginella skillnader i utfallet av nyckeltalen för riktningmålet noteras, där andelen barn 0-12 år respektive vuxna 21 år eller äldre med missbruksproblematik ökat något sedan föregående mätning, medan andel ungdomar 13-20 år minskat. Ett aktivt arbete för att synliggöra behov och motivera individer till stöd kan också medföra en högre andel återaktualiseringar.

Från ekonomiskt bistånd till varaktig försörjning

Nyckeltalet för andelen personer som varaktigt har kunnat etablera sig på arbetsmarknaden efter att ha uppburit försörjningsstöd visar återigen på en positiv utveckling, efter en tillfällig nedgång vid föregående års mätning. Andel personer som inte återkommit till försörjningsstöd är därmed åter i nivå med utfallet för jämförelsestäderna. Det positiva utfallet kan bland annat förklaras av en välfungerande samverkan mellan Växjö kommun, Arbetsförmedlingen och fristående leverantörer. Att arbetsmarknaden har haft en stark återhämtning efter pandemin, som inte slog så hårt mot nämndens målgrupper som befarades, har dessutom troligen påverkat utfallet.

Nettokostnader för individ- och familjeomsorgen

Nettokostnad ekonomiskt bistånd mätt i kronor per invånare har ökat något, en trend som håller i sig för såväl Växjö som för jämförelsegruppen större stad. Växjö's nettokostnader för ekonomiskt bistånd är dock fortsatt lägre än för jämförelsegruppen. En ökad riksnorm i kombination med hushållens sammansättning bedöms vara en bidragande orsak till de ökade kostnaderna.

Effektivitetsnyckeltalet inom riktningmålet kopplat till individ- och familjeomsorgen (IFO) indikerar högre kostnader jämfört med föregående år. Nyckeltalet innefattar kostnader för samtliga områden inom IFO-verksamheten. Trots att nettokostnaderna för barn- och ungdomsvård och övrig vuxenvård fortsätter utvecklas i positiv riktning har nettokostnaderna för ekonomiskt bistånd, vård för vuxna med missbruksproblematik samt familjerätt och familjerådgivning ökat, vilket sammantaget medför att den positiva trend som tidigare kunnat noteras har avstannat. Växjö's kostnader är dock fortsatt lägre än jämförelsegruppen större stad och lägre än referenskostnaden, som bygger på kostnadsutjämningsystemet och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad om kommunen bedriver verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Framtid och omvärld

Enligt SKR:s ekonomirapport från december 2022 har svensk och global konjunktur varit inne i en period av återhämtning efter pandemin men försvagas nu i snabb takt. Den europeiska ekonomin har drabbats hårt av kriget i Ukraina. Sverige går in i en lågkonjunktur 2023, med negativ tillväxt, minskad efterfrågan av arbetskraft och stigande arbetslöshet som följd.

Enligt Socialstyrelsens lägesrapport 2022 för individ- och familjeomsorg visar samhällsutvecklingen på växande skillnader i barns och ungas livsvillkor och hälsa. För att barn och unga ska ges likvärdiga möjligheter att utvecklas krävs enligt rapporten ett förstärkt förebyggande arbete och tidiga samordnade insatser. Samordningen behövs för att skapa en helhet kring insatser för barn och unga som är i behov av stöd från flera aktörer.

Socialstyrelsen har de senaste tre åren i lägesrapporten för Individ- och familjeomsorg redovisat en utveckling som visar på en utsatt och skillnader i livsvillkor för vissa grupper i samhället. Trots att det finns en socioekonomisk utsatthet i samhället minskade, för femte året i följd, det totala antalet kvinnor, män och barn med ekonomiskt bistånd under 2020 i jämförelse med

föregående år. En hög inflation riskerar dock medföra påverkan på kostnaderna för ekonomiskt bistånd över tid.

I Socialstyrelsens lägesrapport 2022 för vård och omsorg konstateras att Covid -19 har inneburit stora utmaningar för samhället och satt kommunernas krisberedskap på prov. Äldre personer har drabbats särskilt hårt av pandemin vilket lett till såväl sjukdom, förlust av anhöriga, isolering, oro och ensamhet. Coronapandemin och dess restriktioner har också lett till en ökad isolering bland personer med funktionsnedsättning, framför allt hos de individer som redan före pandemin hade begränsade sociala kontakter, då många dagliga verksamheter stängt ner och tillgången till gemensamhetsutrymmen i vissa LSS-bostäder begränsats. Socialstyrelsen betonar vikten av att uppmärksamma psykisk ohälsa inom LSS-området och konstaterar vidare att ensamhet har stor betydelse för enskilda personers livskvalitet.

Uppdrag

Förstärka insatserna för att bryta ofrivillig ensamhet och minska psykisk ohälsa

En förstärkning av arbetsträningsplatser och arbetsmarknadsanställningar har gjorts som ger personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att komma in i ett sammanhang, få en sysselsättning och påbörja steg mot egen försörjning. I det av Europeiska socialfonden finansierade SPIK-projektet (Sammansatt problematik i Kronoberg) som avslutats vid årsskiftet har en samverkansstruktur - Sammansatta team - upprättats. Arbetet har utgått från teambaserat arbetssätt och implementering i den ordinarie verksamheten har påbörjats.

Kompetensutveckling har erbjudits genom digitala föreläsningar inom konferensen "Gör små saker med stor kärlek" med tema ensamhet, tillhörighet och psykisk hälsa.

Aktiviteter och träffpunkter inom socialpsykiatrin har öppnats upp igen efter pandemin.

För målgruppen äldre som upplever ofrivillig ensamhet har en processkartläggning genomförts där nuläget från identifierat behov till initierade åtgärder och uppföljning har ingått. Projektet har även kartlagt behov genom intervjuer och workshops med målgruppen samt utveckling av nya arbetssätt och metoder för att minska den ofrivilliga ensamheten. I ett hemvårdsområde har man testat ett nytt arbetssätt kallat "hitta vän i närområdet". Man har också testat att låna ut I-pads till äldre och i samband med det erbjuda IT-stöd i hemmet. Slutligen har arbete också gjorts med att säkra effekten av åtgärder som sätts in genom att följa upp beslut och åtgärder i syfte att minska den ofrivilliga ensamheten.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel (%)	2022	76	↗	
	Nettokostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv	2021	1 120	↘	
	Nettokostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	2021	3 785	↘	
	Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	2022	81	↘	
	Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	2022	82	↘	

Möjliggöra en aktiv fritid

Ett kultur- och fritidsutbud med mer bredd och spets

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Riktningmålet visar en nedåtgående utveckling i jämförelse med föregående period. Detta beror främst på att invånarna i Växjö kommun skattar sin upplevelse av det lokala kultur- och nöjeslivet marginellt lägre än i jämförelsegruppen större stad. Skillnaden är en procentenhet till fördel för jämförelsegruppen. Samtidigt har Växjö kommuns resultat också förbättrats med en procentenhet. Den lokala trenden för nämnda nyckeltal är alltså positiv trots den marginellt försämrade måloppfyllelsen.

Allmän fritids- och kulturverksamhet

I början av februari avvecklades merparten av de kvarvarande restriktionerna. Den 18 juni inleddes årets upplaga av Scensommar med tackfesten Ett redigt kalas där kommunens invånare tackades för allt som gjorts under pandemin. Under dagen var det teater för barn och under kvällens konsert fylldes Linnéparken med människor i alla åldrar. Scensommar fortsatte därefter i hela kommunen och bjöd på ett omfångsrikt program.

Nyckeltalet gällande upplevelsen av det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen visar att 78 procent är nöjda med utbudet vilket är en procentenhet bättre än föregående år. I jämförelsegruppen har nöjdhetsgraden samtidigt ökat från 77 till 79 procent. Sammantaget innebär det en marginell förändring sedan föregående mätning med en positiv trend för den lokala utvecklingen men negativ måloppfyllelse i relation till jämförelsegruppen. I förra årets mätning var kvinnor mer nöjda än män men i årets undersökning är förhållandet det omvända. Skälet till detta går inte att utröna med tillgängliga data. Under året har flera olika insatser genomförts i syfte att stimulera återstarten av kultur- och föreningslivet. Växjö kommun behöver framgent fortsatt arbeta aktivt med rådgivning, service och stöd till kultur- och föreningslivet. Vidare förutsätts samverkan för att skapa en helhet i utbudet av aktiviteter och upplevelser under hela året. Arbetet med evenemang behöver utvecklas för att säkerställa ett enhetligt och samordnat arbetssätt i hela koncernen.

Nyckeltalet för kostnad kulturverksamhet visar att kostnaderna ökade under 2021 men de var lägre än innan pandemin. I relation till jämförelsegruppen har kommunen lägre kostnader. Ökningen härleds till allmän kulturverksamhet och beror på att Växjö kommun tillfört 10 miljoner kronor till Växjö & CO:s evenemangsfond. Fonden nyttjas för insatser som bidrar till evenemangs- och destinationsutveckling. Det är alltså inte bara kulturevenemang.

Likaså har kostnaderna för fritidsverksamhet ökat. Skälet till detta är framför allt att Växjö kommun beslutat om extra stöd till föreningslivet för att lindra konsekvenserna av pandemin. Vidare behövs förberedelserna inför centraliseringen av vaktmästare extra resurser inom arenaservice. För att säkerställa drift och skötsel togs extra personal in vilket medförde ökade personalkostnader.

Biblioteksverksamhet

Barn och unga, nya svenskar och personer med funktionsvariation är prioriterade grupper för Växjö kommuns bibliotek. Programverksamhet för barn i åldern 0 - 3 år har under senare år kommit att få ett stort utrymme som en följd av satsningen på Språkstegen där barnhälsovården samverkar med folkbiblioteken för att främja barns språkutveckling från tidig ålder. Framåt ses satsningar för att nå en äldre målgrupp av ungdomar som ett viktigt steg mot att bredda verksamheten.

Digital kompetens och förmåga att navigera i informationssamhället är en förutsättning för att vara aktiv, fatta medvetna val och utöva inflytande i demokratiska processer. Förändrade medievanor med större möjlighet till spridning av falska nyheter, ställer krav på förmågan till kritisk granskning. Skillnad i kunskap mellan olika delar av befolkningen bidrar också till att förstärka samhällsklyftor och utanförskap. Biblioteken har ett mycket viktigt uppdrag i att stärka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Projektet digital gemenskap för seniorer har genomförts i form av träffar med tema internet. Träffarna fortsätter under 2023. Kulturrådsprojektet Kognitiv tillgänglighet har arbetat för att förbättra den fysiska och digitala tillgängligheten. Den digitala utvecklingen innebär också att människors förväntningar på bibliotekets tjänsteutbud förändras. En särskild satsning har genomförts för att erbjuda e-medier.

Idrotts- och friluftsanläggningar och mötesplatser

I medborgarundersökningen anger 82 procent att det finns bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar. Trenden är positiv men utfallet är alltså något lägre än för jämförelsemåttet större stad. Växjö kommuns egen statistik över uthyrning av inomhushallar visar att de stora hallarna under ett normalår i stort sett alltid är uthyrda under de mest attraktiva tiderna under inomhussäsong. Däremot finns det gott om lediga tider i de mindre hallarna. Under hösten har Drop in-idrott startats i Lammhult och Braås med målsättningen att öka den fysiska aktiviteten hos barn och ungdomar i åldern 13 till 18 år och att främja folkhälsan.

Utifrån ett framtidsperspektiv finns både behov av fler stora hallar och att skapa förutsättningar för ett mer effektivt användande av de befintliga mindre hallarna. Ett annat viktigt arbete pågår med framtagande av vision för Arenastaden 2.0 som ska identifiera prioriterade utvecklingsåtgärder inom Arenastaden. Ett annat pågående uppdrag avser förstudie gällande möjliga platser för en ny isyta. Likaså fortlöper planeringen för en ny simhall.

Utvecklingen av området Evedal fortsätter. Byggnation av nytt omklädningsrum pågår och beräknas stå klart till badsäsongen 2023. Hopptornet med tillhörande brygga är i stort behov av upprustning. Kostnads kalkyl är framtagen och åtgärder planeras under 2023. Vidare genomförs fortlöpande utvecklings- och förbättringsåtgärder i kommunens natur- och friluftsområden. Växjö kommun har fortsatt god ranking i naturvårdsverkets friluftundersökning och förbättrar sitt resultat till 31,5 poäng av 34 möjliga. Det innebär att

kommunen placerar sig på plats 11 av 212 svarande kommuner.

Framtid och omvärld

Under de senaste årtiondena anses evenemang ha fått en allt större betydelse för städer i sin profilering som en attraktiv plats för boende och besökare. Tidigare har evenemangens potentiella värden framför allt kopplats till ekonomiska effekter som nya arbetstillfällen, lokala intäkter och utvecklad samhällsplanering, men under senare tid har sociala och miljömässiga effekter fått ökad uppmärksamhet där faktorer som livskvalitet, känsla av stolthet och sammanhållning kommit att uppmärksammas likväl som negativa konsekvenser, exempelvis brottslighet. Växjö är en växande stad som har stått värd för nationella och internationella evenemang och möten. Mot bakgrund av den allt större betydelse som evenemangen anses ha både i termer av destinationsutveckling och som kitt för den sociala sammanhållningen inom staden, är det av stor vikt att Växjö kommun agerar som goda möjliggörare och arrangörer.

Deltagandet i kulturaktiviteter och upplevelser skiljer sig åt mellan olika grupper i samhället. Generellt är barn i yngre årskurser mer aktiva än äldre barn. Flickor deltar i de flesta fall i högre utsträckning än pojkar. Det finns ett tydligt samband mellan föräldrars utbildningsnivå och barns kultur- och fritidsvanor. Barn vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning deltar i större utsträckning än de med förgymnasial eller gymnasial utbildning. Myndigheten för kulturanalys har pekat på vikten av att skapa en fördjupad insyn och kunskap om hindren för ett breddat deltagande. Bland annat pekar de på att insatser som når alla barn i skolan kan vara av betydelse till skillnad från sådana som kräver föräldrars engagemang.

Barn och unga, nya svenskar och personer med funktionsvariation är prioriterade grupper för Växjö kommuns bibliotek. Programverksamhet för barn i åldern 0 - 3 år har under senare år kommit att få ett stort utrymme som en följd av satsningen på Språkstegen där barnhälsovården samverkar med folkbiblioteken för att främja barns språkutveckling från tidig ålder. Framåt ses satsningar för att nå en äldre målgrupp av ungdomar som ett viktigt steg mot att bredda verksamheten. Den digitala utvecklingen innebär också att människors förväntningar på bibliotekets tjänsteutbud förändras. Efterfrågan på e-medier ökar och satsningar på detta område kommer framöver att vara viktigt för att möta invånarnas behov.

Uppdrag

Genomför evenemang för Växjöborna efter pandemin 2022

Den 18 juni genomfördes ett större evenemang för Växjöborna i form av Ett redigt kalas. Det var teater för barn under dagen och konsert för alla åldrar i Linnéparken på kvällen med stor uppslutning.

Utred möjligheten att inrätta ett Naturum i Växjö kommun med extern finansiering

Rapporten är klar och återrapporterad. Utredningen har identifierat tre möjliga placeringar inom Växjö stad och analyserat för- respektive nackdelar med vart och ett av alternativen. Vidare beskrivs tre möjliga alternativ för verksamhetens innehåll och omfattning.

Utveckla Evedal som en tillgänglig och attraktiv mötesplats och ett besöksmål

Insatser för att öka tillgängligheten har genomförts såsom anläggandet av handikapparkeringar och asfaltering. Växjö kanotklubb har beviljats investeringsstöd för tillgänglighetsanpassning av sin anläggning i syfte att främja föreningens satsning på parapaddling.

Byggnation av ny omklädningsbyggnad pågår och ska vara slutförd inför badsäsongen 2023. Statusbesiktning av hopptornet med tillhörande brygga har genomförts och kostnadskalkyl har tagits fram. Åtgärder planeras under 2023. Vidare planeras för åtgärd avseende vågbrytare som ska underlätta Sjöräddningssällskapet och Växjö kanotklubbs verksamheter.

Satsning inom ramen för friluftsprogrammet

Grillplatsen och torrdasset på Damsryds kanotrastplats har rustats upp. Teleborgs elljusspår har breddats, röjts och fått nytt underlag. Nytt utegym har tillskapats i Hovshaga och entréer samt utegym vid VAIS-torpet och Norrastugan har renoverats. Likaså har förbättrings- och tillgänglighetsstärkande åtgärder kring leder och Braås naturreservat genomförts. Med anledning av begränsade personella resurser och hög belastning har vissa andra åtgärder fått skjutas upp.

Sigfridsleden behöver utvecklas för att möta nationella kvalitetskriterier. Under 2023 planeras för inventering av ledstatus med tillhörande logistik samt åtgärder utifrån identifierade behov. Arbetet pågår med ansökan om medfinansiering för förbättringsåtgärder. Arbetet med att utveckla Bäckaslövs elljusspår fortskrider och planeras att utföras under 2023. Det finns planer för ytterligare friluftsanordningar i Bäckaslöv.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Medborgarundersökningen - Det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen är bra, andel (%)	2022	78 %		
	Medborgarundersökningen - Bra möjlighet att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar, andel (%)	2022	82 %		
	Kostnad fritidsverksamhet, kr/inv	2021	1 967		
	Kostnad kulturverksamhet, kr/inv	2021	1 391		

Ett engagerat civilsamhälle och starkare föreningsliv

Sammanfattande beskrivning och analys av verksamhet, uppdrag och nyckeltal

Riktningmålet uppvisar en liten positiv utveckling men når inte ända upp till god måluppfyllelse. Skälet till förändringen härleds till utvecklingen av medborgarnas upplevelse av insyn och inflytande som förbättrats markant sedan föregående period.

Medborgarnas upplevelse av möjligheten till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter har utvecklats positivt sedan föregående år. Årets resultat är 27 procent att jämföra med 13 procent år 2021. 31 procent av männen är nöjda att jämföra med 22 procent av kvinnorna. Växjö kommun ligger en bit över snittet för jämförelsegruppen större stad som har ett utfall på 22 procent. Förbättringen av nyckeltalet kan möjligen förknippas med att 2022 har varit valår, demokratin och politiken har varit i blickfånget. En indikation på detta är att riket som helhet höjt sitt resultat. Bilden är dock inte entydig, storstäder visar motsatt utveckling. De framsteg som resultaten pekar på för Växjö kommun kan också vara effekter av engagemang och insatser inom området delaktighet och demokrati. En grund för att möta behov inom inflytande, förtroende och delaktighet är att den demokratiska processen och verkställigheten tillgängliggörs, och att interaktionen med målgrupper underlättas. Till de strategiska inslagen hör frågor om Växjö kommuns framtida gränssytor till sina målgrupper. Omvärldsanalys har genomförts gällande digitala gränssytor i framkant. Viktiga parametrar är robusthet, förändringsbarhet och oberoende. Arbetet fortsätter kontinuerligt, och perspektivet är koncerngemensamt.

Det senaste årets utveckling med kriget i Ukraina, nedgång i ekonomin och höga priser på el har fått påverkan såväl globalt som nationellt och lokalt. De höga elpriserna innebär en utmaning för föreningslivet och då i synnerhet de med egna anläggningar. Som ett led i att stödja föreningslivet har 43 föreningar fått dela på 5 miljoner i ekonomiskt stöd för ökade energikostnader under 2022. Därutöver har det beslutats om 45 miljoner i investeringsstöd till föreningar och föreningsägda bolag för investeringar i energiefektiva lösningar. Det ska leda till ett minskat behov av el och därmed minskade kostnader. Amorteringsbefrielse har vidare införts för kommunens föreningar.

En rad publika arrangemang har genomförts i syfte att återstarta kultur- och föreningslivet såsom Idrottsskalaset där kommunens idrottsföreningar visade upp sin verksamhet i Tipshallen. Under höstlovet genomfördes extra satsning på kulturaktiviteter runt om i kommunen. Nätverksträffar och kompetensutveckling har erbjudits för såväl kulturliv som idrotts- och friluftsföreningar.

Antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år, har minskat från 31 till 30. I jämförelsegruppen är utfallet 29 tillfällen. Det är bland pojkar som deltagandet minskat, från 31 till 30 deltagartillfällen, medan tjejers deltagande är oförändrat (26 tillfällen). Även om förändringen är relativt liten sedan föregående mätning innebär det en fortsättning på den negativa utvecklingen för nyckeltalet. Flest deltagartillfällen hade fotbollen under 2021. Detta är också den dominerande sporten sett till antal utövare.

År 2021 var det totalt 11 054 personer i åldern 5 - 20 år som var med i en bidragsberättigad fritidsförening, vilket motsvarar 58 procent av befolkningen i samma åldersgrupp. 6 055 av dessa var killar och 4 999 tjejer vilket motsvarar 62 procent av alla killar och 54 procent av alla tjejer i åldersgruppen. Andelen aktiva minskade mellan år 2019 och 2020, som en följd av pandemin, och störst var nedgången bland killar. Barn i de tidiga skolåren är i hög grad aktiva men många lämnar föreningslivet i övergången till högstadiet och under gymnasiet.

Nyckeltalet totalt utbetalt bidrag för deltagartillfällen i idrottsföreningar (7-20 år) visar på ökade kostnader under 2021. Skälet till att utbetalningen av stöd ökat samtidigt som antalet deltagartillfällen minskat beror på att utbetalningen av aktivitetsstöd grundades på föreningarnas rapportering från år 2019 samt att Växjö kommun beslutade om extra stöd till föreningslivet under den aktuella perioden.

Framtid och omvärld

Mot bakgrund av den utveckling som ses i samhället med ett ökat dagligt stillasittande, hälsoproblematik och utbrett socialt

utanförskap i vissa områden är det av stor vikt att fler människor inkluderas och fortsätter vara aktiva genom hela livet. Växjö kommun behöver fortsatt sträva efter att stödja föreningslivet i denna utveckling. Detta innebär bland annat utvecklade former för ekonomiskt stöd och samverkan som möjliggör nya typer av verksamheter. Detta sker genom det pågående arbetet med översyn och utveckling av kommunens föreningsstöd. Resultatet kommer också att innebära en högre grad av likvärdighet och transparens i fördelningen av stöd.

I syfte att öka inkludering, stärka folkhälsan och ge förutsättningar för civilsamhället har Växjö kommun ingått ett tvåårigt Idéburet offentligt partnerskap med En frisk generation, Växjö BK, Växjö 4H samt Östers IF. Alla dessa bedriver olika former av öppen verksamhet som bidrar till en aktiv fritid för barn och unga, varav många från kommunens fyra prioriterade områden. Linnéuniversitetet har fått i uppdrag att genomföra följeforskning under partnerskapsperioden.

För att nå resultat i områden med en låg nivå av delaktighet krävs sannolikt ytterligare riktade insatser. I flera kommuner runt om i landet finns föreningslotsar som arbetar uppsökande i olika områden med syfte att informera om föreningslivets kultur och vägleda mot delaktighet. Implementeringen av motsvarande modell i Växjö skulle kunna ge positiva långsiktiga effekter.

Många föreningar uttrycker att det finns utmaningar i fråga om att motivera till ideellt engagemang. Växjö kommun samverkar idag med RF-SISU Småland såväl som Linnéuniversitet för att bidra till kompetensutveckling. Detta sker bland annat genom Säker och trygg förening vars syfte är att stödja utvecklingen av ett hållbart föreningsliv med en positiv samhällspåverkan utifrån jämställdhet, mångfald, miljö och ekonomi.

Uppdrag

Ny vision för Arenastaden 2.0

Förslag på prioriterade förbättringar kommer att presenteras inom områdena miljö och trafik, idrottens förutsättningar och avtal som innefattar driftsavtal och nyttjanderättsavtal. Uppdraget har kopplats samman med pågående arbete om utveckling av kringytorna, vilket sker utifrån antaget gestaltningsprogram. Koppling har även gjorts till ett EU-projekt med inriktning på bland annat biologisk mångfald.

Uppdraget inkluderar även att se över vilka möjligheter som finns att inrymma ett idrottshistoriskt museum samt visualiseringscenter på Arenastaden. En lokal för ändamålet har identifierats som även skulle kunna inrymma en mötesplats för idrottsungdomar.

I förslag på förbättringar för att säkerställa idrottens förutsättningar för träning, tävling, matcher och evenemang, finns ett behov av omfattande upprustning av de kommunala anläggningarna Värendsvallen och Tipshallen. Prioriterat framåt är även att hitta långsiktiga lösningar för att möjliggöra avlastning av Värendsvallens naturgräsplan och förutsättningar för fotbollsträning i anslutning till Arenastaden.

Återstarta kultur- och föreningslivet i hela kommunen

En rad publika arrangemang och nätverksträffar har genomförts under hösten. Det har både handlat om att förstärka redan befintliga insatser samt att skapa nya tillfällen för kultur- och idrottsaktiviteter. Exempelvis genomfördes en extra satsning på kulturaktiviteter och upplevelser runt om i kommunen under höstlovet. I november genomfördes prova-på-dagen Idrottskalaset där 20 föreningar visade upp sin verksamhet. Nätverksträffar har genomförts för det lokala kulturlivet i samverkan med Kulturparken Småland. Ytterligare träffar planeras våren 2023. Idrotts- och friluftsföreningar i tätorter och på landsbygden har bjudits in till utvecklingsträffar med olika teman. 11 kulturskapare har tilldelats tillfälliga arbetsstipendier på en total summa av 500 000 kronor med syftet att stärka Växjö kommuns kulturliv genom att främja kulturskapares möjlighet till arbete och försörjning i återstarten efter pandemin.

	Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
	Medborgarundersökningen - Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra, andel (%)	2022	27 %	↗	
	Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	2021	30	↘	
	Totalt utbetalt bidrag för deltagartillfällen i	2021	1 580*	↘	

Nyckeltal	Period	Utfall	Utveckling över tid	Jämförelse med större stad
idrottsföreningar (1-20 år), kr/inv.				

Revisionsberättelse